

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

GENÇLİK KAMPI UYGULAMALARINA KATILAN KIZ ÖĞRENCİLERDE

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİNİN GELİŞİMİ;

DOĞA KAMPI ÖRNEĞİ

**MELİKE ESENTAŞ
DOKTORA TEZİ**

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

**DANIŞMAN
Doç. Dr. Selhan ÖZBEY**

MANİSA- 2015

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

GENÇLİK KAMPI UYGULAMALARINA KATILAN KIZ ÖĞRENCİLERDE

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİNİN GELİŞİMİ;

DOĞA KAMPI ÖRNEĞİ

**MELİKE ESENTAŞ
DOKTORA TEZİ**

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

Doç. Dr. Selhan ÖZBEY	(Tez Danışmanı)
Yrd. Doç.Dr. Pınar GÜZEL	(2. Tez Danışmanı)
Doç.Dr.Mehmet GÖRAL	(Jüri Üyesi)
Yrd. Doç. .Dr.S. Cem DİNÇ	(Jüri Üyesi)
Yrd. Doç. Dr. Müberra ÇELEBİ	(Jüri Üyesi)
Yrd. Doç. Dr. H. Murat ŞAHİN	(Jüri Üyesi)

MANİSA- 2015

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	10084227
Yazar Adı / Soyadı	MELİKE ESENTAŞ
Uyruğu / T.C.Kimlik No	TÜRKİYE / 15068652474
Telefon	5054311386
E-Posta	melike.esentas@windowslive.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	GENÇLİK KAMPI UYGULAMALARINA KATILAN KIZ ÖĞRENCİLERDE ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİNİN GELİŞİMİ; DOĞA KAMPI ÖRNEĞİ
Tezin Tercümesi	Development of Self-awareness and Leadership Skills in Female Students Participating in Youth Camp Practices; Sample of Outdoor Camp
Konu	Spor = Sports
Üniversite	Celal Bayar Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor Bölümü
Anabilim Dalı	Beden Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı
Tez Türü	Doktora
Yılı	2015
Sayfa	134
Tez Danışmanları	DOÇ. DR. SELHAN ÖZBEY 52123665482 YRD. DOÇ. PINAR GÜZEL 26158574132
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	Gençlik Kampı= Youth Camp, Doğa Kampı= Outdoor Camp, Gençlik Kampı Lideri=Youth Camp Leader Program Sorumlusu= Programme Manager, Öz-farkındalık= Self-awareness, Liderlik Becerileri= Leadership Abilities
Kısıtlama	24 ay süre ile kısıtlı

Tezimin, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında arşivlenmesine izin veriyorum. Ancak internet üzerinden tam metin açık erişime sunulmasının 17.08.2017 tarihine kadar ertelenmesini talep ediyorum. Bu tarihten sonra tezimin, bilimsel araştırma hizmetine sunulması amacı ile Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından internet üzerinden tam metin erişime açılmasına izin veriyorum.

NOT: Erteleme süresi formun imzalandığı tarihten itibaren en fazla 3 (üç) yıldır.

17.08.2015

İmza:.....

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından, veri toplanması ve yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmayla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Melike ESENTAŞ

İmza

TEŞEKKÜR

Bu araştırmayı gerçekleştirmemde bana büyük destek veren, akademik ve sosyal yaşantımda benden bilgi, destek ve güvenini hiç esirgemeyen, her zaman ve her konuda yanımda olan, araştırmanın her safhasında göstermiş olduğu fedakrlık, rehberlik ve anlayışından dolayı, bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım değerli danışman hocam Doç. Dr. Sayın Selhan ÖZBEY’ teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmam boyunca her zaman yanımda olan, rehberlik ve anlayışını esirgemeyen, bana ışık tutan ve destek olan, bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım değerli yardımcı danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Sayın Pınar GÜZEL’e teşekkürü ederim.

Tez çalışmamın her aşamasında yapmış oldukları katkı ve zverilerinden dolayı değerli hocam Doç. Dr. Sayın Mehmet GRAL’a ve desteğinden dolayı Yrd. Doç. Dr. Sayın S. Cem DİN’e, teşekkrlerimi sunarım.

Çalışmam süresince bende bilgi ve tecrübelerini esirgemeyen ve vermiş olduğu katkılardan dolayı değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Sayın Müberra elebi’ye teşekkrlerimi sunarım.

Göstermiş olduğu özveri ve desteğinden dolayı değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Sayın H. Murat şAHİN’e ve Yrd. Doç. Dr. Sayın Zühal KILINÇ’a teşekkrlerimi sunarım.

Araştırmamın uygulama aşaması süresince vermiş olduğu destekten dolayı, Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Kampları Dairesi Başkanı ve çalışma ekibine, çalışmamın uygulama süresince Osmaniye Aslantaş Doğa kampında görev alan program sorumlusu arkadaşım Yasemin Samut’a, grup lideri ve aktivite lideri olarak görev yapan arkadaşlarıma önemli katkılarından dolayı teşekkürü ederim.

Değerli arkadaşım Sevgili Duygu BAYSAL’a, Nimet GÖRSEL’e, ONAYLI ailesine, Arş. Gör. Hülya ÜNLÜ’ye ve Arş. Gör. Kadir YILDIZ’a vermiş oldukları destekten dolayı teşekkürü borç bilirim.

Beni yetiştirip bugünlere getiren, hayatımın her döneminde olduğu gibi çalışmamda da desteğini esirgemeyen Annem’e ve aileme teşekkrlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

BEYAN	
TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMA VE SİMGELER	iii
ŞEKİL, RESİM, TABLOLAR DİZİNİ VE MODELLER	iv
TÜRKÇE ÖZET	1
İNGİLİZCE ÖZET	3
1. GİRİŞ	5
1.1. Problem cümlesi.....	6
1.2. Araştırmanın Amacı	7
1.3. Araştırmanın önemi.....	7
1.4. Sayıtlılar	8
2.GENEL BİLGİLER	10
2.1. Öz-farkındalık	10
2.1.1. Duygusal Zeka	13
2.2. Liderlik.....	14
2.2.1. Liderlik Davranış Tipleri.....	17
2.2.1.1 Demokratik Liderlik.	17
2.2.1.2 Otokratik Liderlik.....	18
2.2.1.3 Müsadeci Tam Serbestlik Tanıyan Liderlik.....	18
2.2.1.4 Öğretimsel Liderlik	18
2.2.1.5 Süper Liderlik.....	19
2.2.1.6 Moral (Etik)Liderlik.....	19
2.2.1.7 Öğrenen Liderlik	19
2.2.1.8 Transformasyonel Liderlik	19
2.2.1.9. Transaksiyonel Liderlik	20
2.2.1.10.Karizmatik Liderlik.	20
2.2.1.11 Kültürel Liderlik.....	20
2.2.1.12 Vizyoner Liderlik	21
2.2.3 Liderlik Yaklaşımları	21

2.2.3.1.Özellikler Yaklaşımı	21
2.2.3.2.Davranışsal Yaklaşımlar	21
2.2.5.Lider Üye Etkileşim Modeli	23
2.3.Kız öğrencilerde Liderlik Becerileri	25
2.4. Gençlik Kampları	26
2.4.1.Doğa Kampı	27
2.5. Uluslararası Okul Dışı Eğitim ve Kampçılık Kongresi.....	28
3.GEREÇ VE YÖNTEM.....	30
4.BULGULAR.....	42
5.SONUÇ VE TARTIŞMA.....	54
6. ÖNERİLER	78
7.KAYNAKLAR	80
8.EKLER.....	93
8.1.EK-1. Etik kurul onayı	93
8.2. EK-2. Görüşme soruları.....	94
8.3.EK-3. Kamp Programı	95
8.4.EK-4. İstasyon Dönüşümleri.....	96
8.5.EK-5. Veda Şarkısı.....	97
8.6.EK-6. Model 1.....	97
8.7.EK-7. Model 2.....	105
8.8.EK-8. Model 3.....	111
8.9.EK-9. Gençlik Ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	116
8.10.EK-10. Uluslararası Okul Dışı Eğitim ve Kampçılık Kongresi Oturumlar	119
8.11.EK-11. Osmaniye Aslantaş Kampı fotoğraflar	121
9.ÖZGEÇMİŞ	132

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Öz-farkındalık alt boyutları.....	10
Şekil 2 Campbell'in öz-farkındalığı geliştirmek adına yedi (7) ipucu.....	11
Şekil 3 Araştırmanın yöntemsel yol haritası.....	31
Şekil 4: Katılımcıların yaşa göre frekans yüzde ve dağılımları.....	42
Şekil 5: Öz-farkındalık ve liderlik becerileri ile ilgili çeşitleme yöntemiyle elde edilen ortak temalar.....	53
Şekil 6: Çekirdek temanın sistematik döngüsü.....	56
Şekil 7: Gözlem ve doküman analizinden (günlük) elde edilen ortak temalar.....	71
Şekil 8: Odak grup görüşmeleri ve doküman analizinden (günlük) elde edilen ortak temalar.....	74

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 Daniel Goleman duygusal zeka modelinin boyutları.....	13
Tablo 2 Gözlemci profili.....	32
Tablo 3 Gözlemciler için yapılan temel eğitim planı.....	33
Tablo 4 Nitel araştırma katılımcı profili.....	36
Tablo 5 Araştırmacı gözlemcinin mesleki tecrübeleri ve aldığı eğitimler.....	38
Tablo 6: Katılımcıların demografik sorulara ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	43
Tablo 7: Katılımcıları doğa kampına kimin yönlendirdiğine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	43

MODELLER

- Model 1** Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin gözlem sonucunda ortaya çıkan temalar.....44
- Model 2** Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin odak grup görüşmeleri sonucunda ortaya çıkan temalar.....47
- Model 3** Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin doküman analizi (günlük) ortaya çıkan temalar.....51

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

Bu çalışmada aşağıdaki kısaltmalar kullanılmıştır.

GSB	Gençlik ve Spor Bakanlığı
ICF	International Camping Fellowship/ Uluslararası Kamplar Birliği
ICC	International Camping Congress/Uluslararası Kampçılık Kongresi
BESYO	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

ÖZET

Tezin Başlığı: Gençlik Kampı Uygulamalarına Katılan Kız Öğrencilerde Öz-farkındalık ve Liderlik Becerilerinin Gelişimi; Doğa Kampı Örneği

Öğrencinin Adı : Melike ESENTAŞ

Danışman: Doç. Dr. Selhan ÖZBEY

2.Danışman: Yrd. Doç. Dr. Pınar GÜZEL

Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı

Amaç: Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) tarafından düzenlenen gençlik kampı uygulamalarına katılan kız öğrencilerde öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişimindeki rolünü saptamayı amaçlamaktadır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada sosyal olguları bağlı oldukları çerçeve içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşım nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden gözlem, odak grup görüşmeleri ve doküman analizinden (kamp günlüğü) yararlanılmıştır. Bu araştırmanın katılımcılarını; gençlik kampı uygulamasına katılan ve 16-17 yaş grubunda yer alan otuz (30) kız öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmacı gözlemci olarak Osmaniye Aslantaş kampına katılmıştır. Gençlik kampı liderleri tarafından da kamp süresince gözlem yapılmıştır. Elde edilen veriler, bilgisayar ortamında düz yazı haline getirilmiştir. Daha sonra veriler, “Nvivo 10 for Windows” programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Ayrıca alanında uzman 2 kişi tarafından da kodlanan verilerin birbirleriyle örtüşen temaları gruplandırılmıştır. Görüş birliği ve görüş ayrılığı tespit edilen kodlar Cohen kappa formülüne yerleştirilerek hesaplanmıştır. Kodlayıcılar arasındaki uyum olarak güvenilirlik hesaplaması sonucunda $r= 0.80$ bulunmuştur. Bu nedenle hesaplanan değerler, puanlayıcılar arasında iyi düzeyde uyum olduğunu göstermektedir.

Bulgular: Demografik özelliklere ilişkin bilgilere ulaşılmıştır. Ayrıca çeşitleme yönteminin (gözlem, odak grup görüşmeleri ve doküman analizinden günlük)

analizinde elde edilen veriler “Öz-farkındalık ve liderlik becerileri” ana teması altında sunulmuştur.

Sonuçlar: Demografik sonuçlara ilişkin sonuçlar verilmiştir. Çeşitleme yöntemi ile elde edilen verilerin analizi sonucunda; her birinde ortak var olan on (10) çekirdek temaya ulaşılmıştır. Bu temalar; önyargı, iletişim, arkadaşlıklar, kültürlenme, takım çalışması, sorumluluk, özgüven, farkındalık, gönüllülük ve rol model almadır. Bununla beraber gözlem ve odak grup görüşmesi sonucunda “düzenli olma, kişisel gelişim ve zaman yönetimi” ortak teması, odak grup görüşmesi ve kamp günlükleri sonucunda “doğa sevgisi ve empati” ortak teması, gözlem ve kamp günlükleri sonucunda ise “adaptasyon” ortak teması olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak; gençlik kampı uygulamalarının, kız öğrencilerde öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişimine, “ortaya çıkan çekirdek temalar” doğrultusunda olumlu yönde katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik Kampı, Doğa Kampı, Gençlik Kampı Lideri, Program Sorumlusu, Öz-farkındalık, Liderlik Becerileri.

ABSTRACT

Thesis Title: Development of Self-awareness and Leadership Skills in Female Students Participating in Youth Camp Practices; Sample of Outdoor Camp

Name of Student: Melike ESENTAŞ

Dissertation Advisor: Doç. Dr. Selhan ÖZBEY

Co- Advisor: Yrd. Doç. Dr. Pınar GÜZEL

Department: Department of Physical Education and Sports Teaching

Purpose: This study aims to determine the role of youth camp practices, organised by the Ministry of Youth and Sports, in development of self-awareness and leadership skills in female students participating in these practices.

Methodology: Qualitative research methods and an approach, taking research and understanding of social facts forefront within the framework they depend on, are used in this study. Phenomenology pattern is used among qualitative research designs. Observation, focus group discussion and document analysis (camp diary) are used among qualitative research methods. Participants of this study consist of thirty (30) female students in 16-17 age group, participating in youth camp practice. Researcher participated in Aslantaş camp in Osmaniye as observer. Observations were made by leaders of youth camps during camp period. Obtained data were changed into prose in computer environment. Then, data were analysed through “Nvivo 10 for Windows” programme. Also, themes of encoded data, matching with each other, were grouped by 2 professionalists. Codes, in which agreement and difference of opinion, are calculated according to Cohenkappa formula. Coherence among encoders are found $r= 0.80$ as result of reliability calculation. Thus, calculated values show that there is coherence among raters at good level.

Findings: Information regarding demographic characteristics are obtained. Also, data obtained by analysis of diversification method (observation, focus group

discussion, document analysis (diary)) are presented under the main theme of “Self-awareness and leadership skills”.

Conclusion: Results regarding demographic results are given. As a result of analysis of obtained data by diversification method, common ten(10) kernel themes are obtained. These themes are prejudice, communication, friendships, acculturation, team work, responsibility, self confidence, consciousness, volunteering and taking role model. Nonetheless, as a result of observation and focus group discussion, “regularity, personal development and time management” common theme and as a result of focus group discussion and camp diaries, “love of nature and empathy” common theme and as a result of observation and camp diaries “adaptation” common theme are determined. Finally, it is determined that youth camp practices positively contribute into development of self-awareness and leadership skills in female students according to “obtained kernel themes”.

Keywords: Youth Camps, Outdoor Camp, Youth Camp Leader, Programme Manager, Self-Awareness, Leadership Abilities.

1. GİRİŞ

Son yıllarda yapılan araştırmalar liderliğin öz-farkındalık ile başladığını vurgulamaktadır. Kendisinin olumlu ve olumsuz yanlarını bilen kişi liderlik yapmakta olduğu gruba daha iyi bir öncü olması beklenmektedir. Bu sebeple, öz farkındalık ve liderlik ile ilgili yapılan çalışmaların sayısı hızla artış göstermektedir.

Öz-farkındalık, kişinin kendi duygularını, düşüncelerini, arzularını gerçekçi bir biçimde ele alması ve kendi karakter özellikleriyle ilgili güçlü ve aynı zamanda zayıf yönlerini bilmesi sürecini ifade eder (Kernis 2003).

Her birey kendi çapında başarılarla ulaşabilir veya bir gruba rehberlik edebilir fakat kendi farkındalığına sahip olan birey duygu ve düşüncelerini kontrol altında tutarken, doğru karar alma süreçlerini kullanarak başkalarına daha etkin rehber olacaktır. Bireyin yalnız başına erişemeyeceği bazı ihtiyaç ve gereksinimlerini belirlediği takdirde, kendisi ile birlikte hareket edecek kişilerle bir araya gelerek grup oluştırmaya da gereksinim duymaktadır. Bireyleri de belirli hedeflere, vizyonlara ulaştırmada, cesaretlerini, arzularını, öz-farkındalıklarını tespit edecek ve bireyleri harekete geçirecek lider özelliğine sahip kişiye, lidere ihtiyaç duymaktadır.

Lider, grup üyelerini izleyen, ama bu izlemenin kaynağı otorite değil, üyelerin lideri kabullenmeleri olan; grup üyelerinin duygusal açıdan da kabullendiği; zekice davranan, problem çözen ve karar veren kişi durumunda iken, grup üyelerinin duygularını tatmin etme ve beklentilerini karşılama özelliğine sahip olan; üyesi olduğu grubun amaçlarını belirleyen ve bu amaçların gerçekleşmesinde gruba en etkili biçimde yön veren; öncelikle grup üyelerinin bireysel veya grup olarak duygusal, zaman zaman da örgütün amaçları dışında ya da bu amaçların karşıtı ihtiyaçlarını karşılamaya çalışan kişidir (Çalışkan ve Göral 2013).

Lider, diğer bireylerin davranışlarını etkileyebilen ve kendisi de gruba dahil olan kişidir (Çoban 1999). Liderlik ise ortak bir amacı başarmak için insanları etkileyerek grup üyelerinin gereksinimlerini ve isteklerini fark ederek; enerjilerini bu gereksinimlerin ve istekleri karşılamaya yöneltmektir (Erçetin 2000).

Diğer bir görüşe göre; 'Liderlik, bir grup insanı belirtilmiş amaçlar etrafında toplayabilme ve bu amaçları gerçekleştirmek için onlara ne yapacakları konusunda harekete geçirme bilgi ve yeteneklerinin toplamıdır' (Erdoğan 1991).

Bireylerin hedeflerine ulaşabilmek için, sadece liderin değil, birlikte çalıştığı/yönlendirdiği gruptaki kişilerin de doğru liderlik becerilerine sahip olması gerekmektedir.

Liderlik becerileri; “yön, rehberlik, aydınlatma, yönetim ve etki sağlayan kabiliyetler” olarak ifade edilebilmektedir (Barbary 1999). “Liderlik kabiliyeti, bütün düzeylerde insan kaynağı gücünü içeren etkili performansın kazanılması için, organizasyondan gerekli kaynaklara, desteğe ve yöne işaret etmektedir. Aynı zamanda organizasyonların, başarılı bir şekilde yürütülen liderlik süreci için elverişli süreçlere ve sistemlere sahip olmasını belirtmektedir. Etkili liderlik kabiliyeti sırasıyla bireysel, takım ve örgütsel performansın anlaşılması, artırılması, iyileştirilmesi ve devam ettirilmesi için gereklidir” (Babu ve ark. 2008).

Doğa kampı uygulamalarının, kişiye özgü davranış becerilerinden, iletişim, problem çözme, karar verme, takım çalışması yapma, güven gibi özelliklerini kazandırdığı ve bunların etkisinin uzun bir süre gözlemlendiği saptanmıştır (Buller 1995).

Diğer bir görüşe göre ise; doğa kampı uygulamaları kısıtlı sürelerde de olsa bireylerin doğal süreçler konusunda bilgi edinmelerine olanak tanıdığı, onların doğaya olan yatkınlıklarını arttırdığı, daha duyarlı ve bilinçli kıldığı, daha bağımsız, yaratıcı ve eleştirel düşünen bireyler olmalarına katkıda bulunduğu da araştırmacı tarafından vurgulanmaktadır (Ozoner 2004).

Bu araştırma da; Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) tarafından düzenlenen Gençlik Kampı Uygulamalarına katılan kız öğrencilerde öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişimindeki rolünü saptamayı amaçlamaktadır.

1.1. Problem Cümlesi

Gençlik kampı uygulamalarının kız öğrencilerde öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişimindeki rolü nedir?

1.2. Araştırmanın Amacı:

Bu araştırma da temel amaç; Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) tarafından düzenlenen Gençlik Kampı Uygulamalarının, kız öğrencilerde öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin ortaya çıkarılması ve gelişimindeki rolünü saptamayı amaçlamaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi:

GSB tarafından düzenlenen gençlik kampları, gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirmelerini sağlamak amacıyla düzenlenen programlardır. Gençlik kamplarında uygulanmakta olan etkinlikler hem sosyal hem de kültürel içeriklidir. Bireyin çeşitli uygulamaları kapsayan bu gençlik kamplarında birçok kazanım sağlanması mümkündür. Esentaş (2012) tarafından yapılan “Serbest Zaman Etkinliği Olarak Uygulanan Gençlik Kamplarının Lider ve Program Boyutunda” analizinin sonucunda; gençler, “gençlik kampının” kendilerinin özelliklerini keşfetme boyutunda bir doruk noktası olduğunu ifade etmişlerdir.

Bireyler yaşamları boyunca gelişim dönemlerinin her bir evresinde pek çok fırsat ve güçlük ile karşılaşmaktadır. Karşılaştığı olaylar veya içerisinde bulunduğu durumlarda kendisini tanıyan öz-farkındalığını bilen birey bu olaylar karşısında neleri yapıp, nasıl göğüs gereceğini bilecektir.

Türkiye’de öz-farkındalıkla ilgili Beden Eğitimi ve Spor alanına uyarlanmış çalışmalara ulaşılamamıştır. Bu araştırma ise spor alanında yapılan ilk çalışmalardan biri olacağı düşünülmektedir. Profesyonel sporcuların da müsabakalar, antrenmanlar sırasında duygularının üstesinden gelmek, duygularını tanımaları, performanslarının öfke, sinirden etkilenmesine izin verilmemesi gerekmektedir. Öz-farkındalığa sahip olan sporcuların, doğru olduklarına inandıklarını savunurken ve uygularken daha emin adım atacakları düşünülmektedir.

Gençlik kampına katılan 16-17 yaş grubu kız öğrencilerde, doğa kampı uygulamaları aracılığıyla liderlik becerileri düzeylerinde farklılık olacağı, kendileri ile ilgili öz-farkındalıklarını keşfedecekleri düşünülmektedir. Öz-farkındalık ve liderlik beceri gelişimleri ile birlikte geçiş döneminde olan kız öğrencilerin, seçecekleri mesleği ve ileriye dönük daha doğru kararlar alacaklardır. Gelişen liderlik becerileriyle buldukları veya bulunacakları ortamlarda kendilerini daha iyi

tanındıklarından daha güvenli adım atacakları düşünülmektedir. Aynı zamanda üniversite hayatlarından önce bir (1) haftalık kamp süresince tanımadıkları insanlarla bir arada yaşayarak, kendilerini tanıyarak, yeni şeyleri yaparak yaşayarak bir tecrübe elde etmiş olmalarının faydasını da görecekleri düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda; gençlik kampı uygulamalarına katılan kız öğrencilerde öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişiminin istatistiksel analizi yapılacaktır. Ayrıca araştırmanın gençlik kampı uygulamalarına katılımın artmasına katkı sağlayacaktır. Aynı zamanda bu çalışmanın sonuçlarının spor bilimleri alanında yapılacak olan öz-farkındalık ve liderlik becerileri içerikli çalışmalara da ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar:

- Araştırmada kullanılmak üzere hazırlanan görüşme sorularının araştırmanın amacına hizmet ettiği varsayılmıştır.
- Araştırmaya katılan katılan kız öğrencilerin bu araştırmada uygulanacak görüşme sorularının kendi istekleri doğrultusunda dürüst ve içtenlikle cevap verecekleri varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar:

Bu araştırma 2014 yılında Osmaniye Aslantaş Doğa Kampına katılan 16-17 yaş grubundaki 30 kız öğrenci ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Gençlik Kampı: Gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirmelerini sağlamak amacıyla kurulmuş tesislerdir (www.genclikkamplari.gsb.gov.tr Erişim tarihi: 24.3.2014)

Gençlik Kampı Uygulamaları: Gençlik kamplarında gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirilmesini sağlayan faaliyetlerdir.

Öz-farkındalık: Kişi kendi doğasındaki zıtlıkların farkındadır. Dış kaynakların da etkisiyle şekillenen; kişinin değerlerine, kimliğine, duygularına,

amaçlarına, bilgisine, yeteneklerine ve kapasitesine dayanan bir süreçtir (Gardner ve ark. 2005).

Lider: Lider, grup üyelerini bir amaca yönelik güdüleyen ve grup amaçları doğrultusunda etkileyen, yönlendiren bir kişidir (Tengilimoğlu 2005).

Liderlik: Ortak bir amacı başarmak için insanları etkileyerek grup üyelerinin gereksinimleri ve isteklerini fark ederek; enerjilerini bu gereksinimlerin ve istekleri karşılamaya yöneltmektir (Tanesen 2008).

Liderlik Becerileri: Liderlerin, özgüven, ikna yeteneği, olumlu ilişkiler geliştirme ve duygularını yönetme konusundaki kişisel yeteneklerini en üst düzeyde kullanmasıdır (Cary 2002).

Gençlik Kampı Lideri: Müzik, el sanatları, tiyatro, halk oyunları, spor vb. alanlarda bilgi, beceri ve deneyim sahibi olanlardan açılan kurs ve seminerlere katılarak başarılı olanlar GSB tarafından “Gençlik Kampı Lideri” olarak görevlendirilir (www.genclikkamplari.gsb.gov.tr Erişim Tarihi: 24.3.2014)

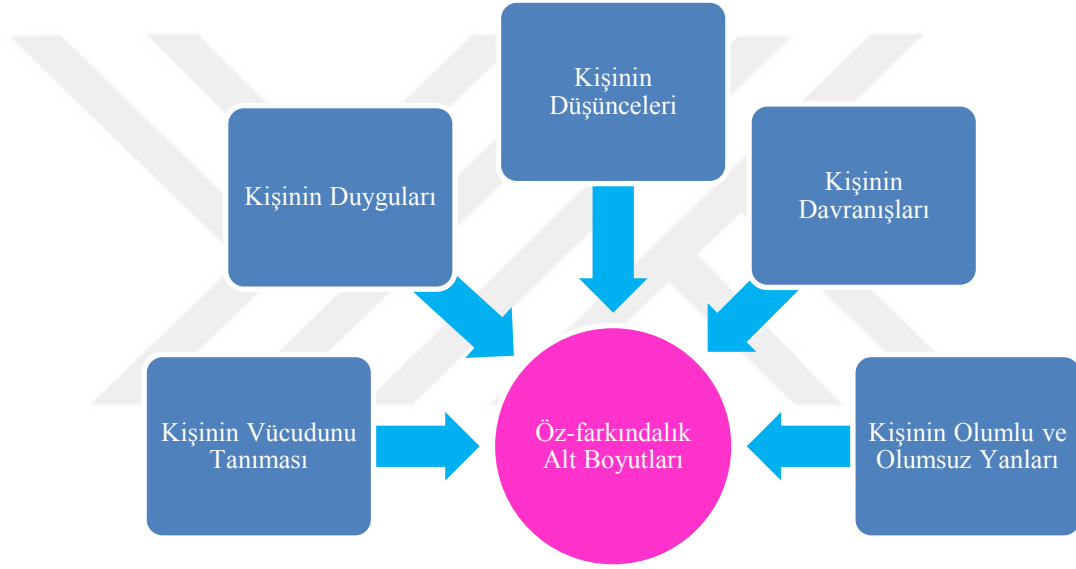
Program Sorumlusu: Kamp eğitimi ve yönetimini bilen, liderlik vasfına sahip, yönetme ve yönlendirme niteliklerini kazanmış, liderlik alanında tecrübeli GSB tarafından açılan seminerlere katılarak başarılı olan eğitmen düzeyindeki liderlerdir (www.genclikkamplari.gsb.gov.tr Erişim Tarihi: 24.3.2014)

2.GENEL BİLGİLER

Bu bölümde araştırmayla ilgili kuram ve kavramlara yer verilmiştir.

2.1. Öz-Farkındalık

Kişi kendi doğasındaki zıtlıkların farkındadır. Dış kaynakların da etkisiyle şekillenen; kişinin değerlerine, kimliğine, duygularına, amaçlarına, bilgisine, yeteneklerine ve kapasitesine dayanan bir süreçtir (Gardner ve ark. 2005). Kısacası öz-farkındalık bileşeni, kişinin kendi değerlerinin, inançlarının, davranışlarının, bilgisine sahip olmayı gerektirir. Kendin olma kavramına denk düşer.

Şekil 1: Öz farkındalık alt boyutları (Georgiana Spradling Ph. D emotional Intelligence and Realtionship Coach, emotionskills.com Erişim Tarihi: 4.8.2014)

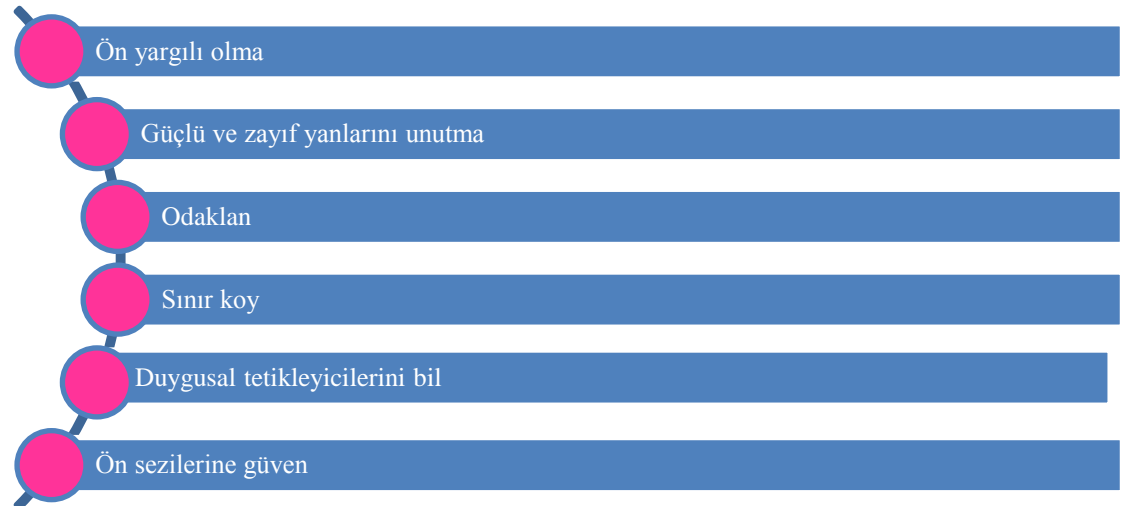
Şekil 1'e göre Öz farkındalık alt boyutları; kişinin vücudunu tanıması, duygu ve düşünceleri, davranışları, olumlu olumsuz yanları olarak sınıflandırılmıştır (Georgiana Spradling Ph. D emotional Intelligence and Realtionship Coach, emotionskills.com Erişim Tarihi: 4.8.2014)

Kendinin farkına varma ya da bilinçli olarak kendini düşünme yetisi muhtemelen insanoğlunu diğer bütün hayvanlardan ayıran şeydir (Crook 1980). Bu önemli psikolojik özellik açıkça ve kesin olarak otantik liderlik (Avolio ve Gardner 2005), hizmetkar liderlik (Greenleaf 1977), ruhsal liderlik (Fry 2003) ve stratejik

liderlik (Crossan ve ark. 2008)'i de içeren ancak bunlarla sınırlı olmayan birçok liderlik modelinde tanınmıştır. Bunun gibi, öz-farkındalık liderlik başarısıyla (Leary ve Buttermore 2003) ilişkilendirilmiş önemli bir faktör olarak tanımlanmıştır. Bu da liderlerin aldığı kararları etkilediğini ve liderlerin diğerlerini nasıl etkilediğini gösterir (Crossan ve ark. 2008)

İyi bir lider olmanın ilk adımı öz-farkındalıktır. Bir liderin en önemli karakteristik özelliği; bazıları dürüstlük olduğun, bazıları iyi motive eden olmalıdır diyebilirler. Ancak, psikologlar ve yazar Sherrie Campbell öz farkındalığın yani kendi duygularını ve tepkilerini kontrol edebilme yeteneğinin liderlik başarısında anahtar rol olduğunu söylemektedir (Fallon, N. <http://www.businessnewsdaily.com/6097-self-awareness-in-leadership.html> Erişim tarihi: 13.09.2014).

“Öz farkındalık bizi gerçekçi, uyumlu ve dikkatli tutar.” diyor “Loving yourself: the master of being your own person” kitabının yazarı Campbell. “Liderler gerçekçi olduğu zaman görevde kalma konusunda etkili ve uyumlu olabiliyorlar, hem kendileriyle hem de etraflarındakiyle. Kendi duygularını ve aklını kontrol edebilen liderler, etraflarındaki insanlara kendi öz bilgilerini ve başarıları geliştirmeleri için yönlendirebiliyorlar.” Kendinin farkında olmayı öğrenmek her zaman kolay olmayabilir. Ama bu vasıfları güçlendirmek daha etkili bir lider olunmasında yararlı olacaktır (Fallon, N. <http://www.businessnewsdaily.com/6097-self-awareness-in-leadership.html> Erişim tarihi: 13.09.2014):

Şekil 2: Campbell'in öz-farkındalığı geliştirmek adına 7 ipucu (Fallon, N. <http://www.businessnewsdaily.com/6097-self-awareness-in-leadership.html> Erişim tarihi: 13.09.2014):

Şekil 2'ye bakıldığında Campbell'in öz-farkındalığı geliştirmek adına yedi (7) ipucunun detaylı açıklamaları şu şekildedir.

Ön yargılı olma: Kendi duygusal dünyanı düzenleyebilme yeteneğin varken, başkalarının duygularını da uyumlu hale getirebilirsin. Başarılı bir lider olmak için, yeni insanlar ve onların getirecekleriyle yeni şeylerle ilgili meraklı olmak zorundasın. Bu senin bir takım oyuncusu olabileceğini gösterir ve 1 numara olmak zorunda olmazsın. Ne kadar açık fikirli olursan başkalarına karşı, o kadar yaratıcı olursun.

Güçlü yanlarının ve zayıf yanlarını unutma: Kendinin farkında olan bireyler kendi güçlü yanlarını ve zayıflıklarını bilirler. Ve bunlarla çalışabilirler. Bunun farkında olmak demek ne zaman yardıma ihtiyacın olacağını bilmen ve ne zaman kendi başına halledebileceğini bilmen demektir.

Odaklan: Bir lider olarak etrafındaki insanlarla bağlantı kurabilmek önemlidir. Ama eğer çok endişeli olursan bu bağlantıları kuramazsın. Kendini sosyal medyasız, e-mailsiz ve diğer dikkat dağıtıcı şeyler olmaksızın uzun zaman dilimlerine odaklanmak için eğit.

Sınır koy: Bir liderin güçlü sınırlara ihtiyacı vardır. Diğerlerine karşı sıcak ol ama hayır demen gereken zamanlarda hayır de. İşin ve tutkuların konusunda ciddi ol ve sınırlarını amaçlarının ve işinin bütünlüğünü sağlamak için katı tut.

Duygusal tetikleyicilerini bil: Kendini bilen bireyler kendi duygularını ayırt edebilirler. Duygularını asla bastırma ve sebeplerini reddetme. Aksine, onlarla beraber esnek ol ve başkalarıyla iletişim kurmadan önce bunları uygula.

Önsezilerine güven: Başarılı insanlar içten gelen içgüdülerine güvenirlir ve bunlara dayanarak risk alırlar. Senin iç güdülerin en uygun şeyin hayatta kalmasına dayanır ve başarılı olmaya ihtiyaç duyar. Bir sonraki aşamada ne yapmamız gerektiğini söylerler. Bunlara güvenmeyi öğren ve kullan. Kendi disiplinini uygula. İyi liderler işlerinde ve hayatlarının her alanında disiplinlidirler. Bu güçlü bir liderlik için gerekli olan kalıcı odağı sağlayan karakter özelliğidir (Fallon, N. <http://www.businessnewsdaily.com/6097-selfawarenessinleadership.html> Erişim Tarihi 13.09.2014).

2.1.1. Duygusal Zeka

İnsan sosyal bir varlıktır ve tüm yaşamı boyunca başka insanlarla etkileşim ve iletişim içerisinde. İletişim insanların birbirleriyle olan etkileşimlerinde duyguların açığa çıkmasını, duyguların karşılıklı olarak birbirlerine aktarılmasında etkindir. İnsanların bazıları kendilerini başkalarının yanında rahat, güvende huzurlu hissederken, bazıları ise içine kapanık ve çekimser davranışlar sergilerler.

Bu düşünceden yola çıkarak duygusal zekâ kavramını tanımlamaya çalışan araştırmacıların literatürde yer alan tanımları şu şekildedir;

Duygusal zeka; kendi duygu ve yeteneklerini tanıma, bu duygu ve yetenekleri kabul ederek yenilerine, daha iyilerine açık olma, kendine ve işine ait hedeflere istekle ve başarıyla kilitlenme, diğerlerinin duygu gereksinim ve problemlerini anlama, onları önemseyerek iletişim kurma, ekip çalışması için gereken iletişim, ikna etme, uzlaşma gibi yeteneklerdir (Bridge 2003). Bir başka deyişle duygusal zeka; hem kişisel hem de iş ilişkilerinde, kişinin kendi duygularını ve diğer insanların hissettiklerini algılayabilme, tanımlayabilme, duygularını kullanarak kendini motive edebilme ve yönlendirebilme kapasitesine sahip olmasıdır (Lhasarunova 2014).

Daniel Goleman Duygusal Zeka Modeli (1995): Goleman modelinde Mayer ve Salovey'in modelini temel olarak almış ve bunu geliştirerek duygusal zekanın kendi hislerimizi ve başkalarının hislerini tanıma, kendimizi motive etme, içimizdeki ve ilişkilerimizdeki duyguları iyi yönetme yetisinden oluştuğunu ifade etmiştir (Kılıçarslan 2009).

Tablo 1 : Daniel Goleman Duygusal Zeka Modelinin Boyutları (Kılıçarslan 2009)

BOYUT	BOYUTUN TANIMI	YAPI TAŞLARI
Kişinin kendi duygularının farkında olması (Duygusal öz-farkındalık)	Kişinin herhangi bir duyguyu hissettiğinde onu tanıyabilme, izleyebilme ve bu bilgiyi kararlarını verirken kullanabilme yeteneği	Kişinin özgüven duyabilmesi. Kişinin gerçekçi bir şekilde kendisini değerlendirmesi. Kişinin kendisiyle alay edebilmesi.
Kişinin kendi duygularını yönetmesi (Duygu yönetimi)	Kişinin duygularını ve tepkilerini uygun bir şekilde kontrol edebilme ve olumsuz duygular kontrolden çıkmadan onlarla başa çıkabilme yeteneği	Kişinin güvenilir ve dürüst olabilmesi. Kişinin belirsizliğe karşı rahat olabilmesi. Kişinin değişikliğe açık olabilmesi.

Tablo 1 Devamı: Daniel Goleman Duygusal Zeka Modelinin Boyutları (Kılıçarslan 2009)

BOYUT	BOYUTUN TANIMI	YAPI TAŞLARI
Kişinin kendisini motive etmesi (Duyguların verimli kullanımı)	Kişinin bir amaç doğrultusunda duygularını, yönlendirebilme, karşılaştığı engeller ve sorunlar karşısında yılmama yeteneği	Kişinin başarıya yönelik güçlü bir istek duyabilmesi. Kişinin başarısızlık karşısında bile iyimser olabilmesi.
Empati (Duyguları okuma)	Kişinin, taraf tutmadan, diğer kişilerin duygu ve düşüncelerinin farkında olabilme yeteneği	Kişinin kendisini örgüte adayabilmesi. Kişinin yetenek geliştirme ve korumaya yönelik uzmanlık geliştirebilmesi. Kişinin müşterilere hizmet edebilmesi.
Sosyal beceriler (İlişkileri yürütme)	Kişinin sosyal durum ve ilişki ağlarını iyi kavrayabilme, diğer kişilerin duygularını yönetebilme ve diğer kişilerle sorunsuz geçinebilme yeteneği	Kişinin ikna edici olabilmesi. Kişinin takımları oluşturabilmesi ve onlara liderlik edebilmesi.

Duygusal zekaya sahip olan birey; duygu, düşünce ve davranışlarında farkındalık geliştirmektedir. Bu bağlamda bireyin öz-farkındalığı da, kendi benliğini ortaya koymakta ve sınırlarını koruma becerisinde, oto kontrolün sağlanmasında, tutum ve davranışlarının sergilenmesinde önemli olan bir faktördür.

2.2.Liderlik

Günümüzde lider ve liderlik çok önemli iki kavram olup bir zincirin halkaları gibi birbirlerine bağlıdır. İki veya daha fazla bireyin bir araya geldiği her yerde daima bir lider ve liderlik vardır.

Aydın (2005) insan toplumlarında liderliğin büyük önem taşıdığını, lider ve liderliğe yönelik çalışmaların yoğunluğunun bunun somut bir göstergesi olarak değerlendirilebileceğini ifade etmektedir. Hitt, Miller ve Colella (2006) Liderliği yön bulma ve izleyenleri örgütün amaçlarını gerçekleştirme noktasında etkileme süreci olarak değerlendirmektedir. Bennis (1982) Liderliğin işleri doğru yapmak değil, doğru işleri yapmak olduğunu vurgulamakta ve bu doğru işleri örgütün vizyonunu belirleme ve yayma, olumsuz şartlarda dahi örgütün amacına ulaşmasını sağlama, etkili sonuçlar alabilmek için gerekli kültürü oluşturma ve sürdürme olarak sıralamaktadır.

Diğer bir görüşe göre; ‘Liderlik, bir grup insanı belirtilmiş amaçlar etrafında toplayabilme ve bu amaçları gerçekleştirmek için onlara ne yapacakları konusunda harekete geçirme bilgi ve yeteneklerinin toplamıdır.’ (Erdoğan 1991).

Literatürde geçen liderliğe ilişkin yapılan tanımlardan bir kısmı seçilerek aşağıya sıralanmıştır:

- Liderlik, insanları belirlenmiş hedefler yönünde çaba göstermeye ikna etme yeteneğidir (Davis 1988)
- Liderlik bazı amaçların başarılması yönünde insanların davranışlarını yönlendirme sürecidir (Certo 1994).
- Liderlik, kişilerin faaliyetlerini etkilemekte kullanılan güç şeklidir (Akt. Semra 2001; Krausz 1986)
- Liderlik, birden çok sayıda kişiyi tüm bağlılık ve yeterlilikleriyle, ortak amaçlar doğrultusunda harekete geçirebilme ve başarıya ulaştırabilme sürecidir (Can ve Tepe 2003).
- Liderlik, grup üyelerinin faaliyetlerini amaçları gerçekleştirecek biçimde zorlamak yönlendirmek ve koordine etmektir (Ergenelli 2006)

Yukarıdaki tanımlara bakıldığında; Liderlik; belli bir durumda, belli bir anda ve belli koşullar altında bir grup üzerindeki; insanların örgütsel hedeflere ulaşmak için gönüllü olarak çabalamasını teşvik eden, ortak hedeflere ulaşmada yardımcı olan, deneyimlerini aktaran ve uygulayan bireydir. Liderlik insanları belirlenmiş hedefler yönünde çaba göstermeye ikna etme yeteneğidir (Yıldırım 2006).

İnsanoğlu uygarlığın en değerli üyesidir. Liderlik, insanları belirlenmiş hedefler yönünde çaba göstermeye ikna etme yeteneğidir. İnsanlar grup halinde yaşayan sosyal nitelikli canlılar oldukları kadar oluşturdukları grupları yönetecek, hedeflerine ulaştıracak lider veya yöneticilere de ihtiyaç duyarlar (Çelebi 2002).

Yulk ve Von Fleet’a göre liderlik, bir kişinin diğerlerini bir hedef doğrultusunda etkilemesi ve o kişilere bir vizyon kazandırmada yardım etmesidir. Bu açıdan bakıldığında lider, büyük planların yaratıcısı ve başlatıcısı konumundadır (Bursalıoğlu 2008).

Lider; örgütün bir üyesi olarak, diğer üyeler arasında olumlu etkide bulunan kişidir. Lider bireyi temsil eder ve birey olarak grup üyelerini etkileme gücüne sahiptir. Yönetim süreçlerini (planlama, organizasyon (örgütlenme), personel yönetimi, yönlendirme, koordine etme, bütçeleme ve raporlama- POSDCORB) işlevlerini motivasyon, ödüllendirme, değerlendirme vb. yöntemleri kullanarak en verimli şekilde yerine getiren kişidir (Özbey ve Çelebi 2003).

Diğer bir görüşe göre; İnsanlar grup halinde yaşayan sosyal nitelikli canlılar oldukları kadar oluşturdukları grupları yönetecek ve hedeflerine götürecek liderlere de ihtiyaç duyan varlıklardır. Birey kendi arzu ve ihtiyaçlarından bir kısmını gerçekleştirmek, kişisel hedeflerine erişebilmek için bir gruba ihtiyaç duyar ve grup halinde hareket etme zorunluluğu hisseder (Ergül 2008).

Lider, diğer bireylerin davranışlarını etkileyebilen ve kendisi de gruba dahil olan kişidir (Çoban 1999). Liderlik ise ortak bir amacı başarmak için insanları etkileyerek grup üyelerinin gereksinimlerini ve isteklerini fark ederek; enerjilerini bu gereksinimlerin ve istekleri karşılamaya yöneltmektir (Erçetin 2000).

Winston ve Patterson'a göre lider, farklı becerileri ve yeterlilikleri olan izleyenleri seçen, eğiten ve etkileyen, izleyenlerin ruhsal, duygusal ve fiziksel enerjilerini, örgütsel amaçların gerçekleştirilmesi yönünde kullanmalarını sağlayan kişidir. Liderliği, liderin ortaklaşa belirlenmiş örgütsel hedeflere ulaşmak için iletişim süreçlerinden faydalanarak izleyenleri etkilediği bir süreç olarak değerlendiren Tannenbaum ve Massarik, kişiler arası etkileşimi, iletişimi, durumsal koşulları ve belirlenmiş ortak amaçların varlığını liderliğin önemli bileşenleri olarak görmektedirler.

Liderler, birey üzerinde yönetim kururlar (yönlendirirler), bireylerin yanlışlarının ne olduğunu anlamamızı sağlarlar, neleri başarabileceğimizi, gözümüzde canlandırmamıza yardımcı olurlar. Bireyi cesaretlendirirler ve bireye ilham verirler. Lidersiz bir grup insan, bir tartışmada ve karışıklıkta çabuk dejenere olur. Çünkü liderler bireylere farklı açılardan olaylara bakmayı ve farklı çözümler bulmayı gösterirler (QuinnMills 2005).

Literatürdeki lider tanımlarına bakıldığında; Kişi yalnız başına erişemeyeceği bazı ihtiyaç ve hedeflerini belirlediği takdirde, kendisi ile beraber hareket etmekten çekinmeyecek kişilerle bir araya gelerek bir grup oluşturmaya çalışmaktadır.

İnsanları belirli hedeflere ulaştırmada, kişisel arzu ve ihtiyaçları ile çıkarlarının neler olduğunu takip eden, daha sonra da bu insanları bir grup etrafında toplayarak güçlerini, cesaretlerini, arzularını ve enerjilerini arttırmak gerekir. Bu durumda da, bu enerjiyi tespit ederek, harekete geçirecek lider özelliğine sahip bir kişiye, lidere ihtiyaç duyulmaktadır (Özbey ve Çelebi 2003)

2.2.1.LİDERLİK DAVRANIŞ TİPLERİ

- Demokratik Liderlik
- Otokratik Liderlik
- Müsadeci Liderlik
- Öğretimsel Liderlik
 - Süper Liderlik
 - Öğrenen Liderlik
- Transformasyonel Ve Transaksiyonel Liderlik
 - Karizmatik Liderlik
 - Kültürel Liderlik
 - Vizyoner Liderlik

Liderlik tiplerinin etkililiği, yine liderlik yaklaşımlarında sözü edilen kişisel özelliklerine, liderlik davranışlarına, liderin içinde bulunduğu ortama (örneğin; savaş ortamı, okul ortamı, doğa ortamı vb. etkenlere) bağlıdır. Liderlik tipleri aşağıdaki gibi tanımlanmıştır;

2.2.1.1. Demokratik Liderlik: Demokratik liderlik türünde lider, çalışanlara rehberlik ve öncülük etmekte, organizasyonda karar alma sürecine çalışanların katılımını destekler ve teşvik eder (<http://www.canaktan.org/yonetim/insanyonetim/neoklasik.htm> (Son Erişim Tarihi: 13.10.2014). Kriz dönemleri hariç, örgüt amaçlarını grubun kararlarına göre yönlendirir. Astların planlama, karar alma ve örgütleme faaliyetlerine katılmalarını teşvik eder. Astlar kendi inisiyatiflerinin

risklerini taşırlar. Kararlar daha sağlıklı olur. Elemanlara daha nazik muamelede bulunur ve onlara değer verir. Cezadan daha çok, ödül sistemini uygular (Şimşek ve ark. 2001).

2.2.1.2. Otokratik Liderlik: Lider karar almada tek yetkilidir ve gücünü başkasıyla paylaşmaz. Bu davranış tarzında lider, takipçileri motive etmede ağırlıklı olarak yasal, zorlayıcı ve ödüllendirme gücünü kullanmaktadır. (Bovee ve ark. 1993) Takipçiler toplum, aile ve eğitim hayatından devlete kadar aşırı geleneksel bir yapıda yetişmiş, büyüğe saygı duyma ve kararı büyükten bekleme alışkanlıklarına sahipse, liderden tam yetkisini kullanmalarını bekleyecek ve otokratik davranan bir liderin bilgili ve liderliği hak ettiğini düşünmektedir. (Eren 2000) Türk toplumunda, otokratik liderlik anlayışı geçerlidir. Çalışanlar kendilerine liderlik yapacak kişinin her sorunun yanıtını bilmesini beklemekte, liderin bilmiyorum ya da çözemiyorum demesi hoş karşılanmamaktadır (Sağır ve Memişoğlu 2012).

2.2.1.3. Müsadeci (Laissez-Faire) Tam Serbestlik Tanıyan Liderlik; İngilizce sözlük anlamı Laissez-Faire olan müsadeci tam serbestlik tanıyan liderlik tipinde, hem amaca hem ilişkiye aynı düzeyde değer veren lider hiç kimseyi ret etmeyerek, karar aşamasını kullanmaz ve kararları ortada bırakır. Bunun sonucunda grup üyeleri arasında kaos ve düzensizlik yaşanabilir. Lider gruba bütünüyle özgürlük verir, amaç ortaya koymaz ve sadece görevin yapılması için gruba materyal ve kaynak sağlar. Bu tip lider kendisinin iyi bir dost olduğuna inanır (Özbey ve Çelebi 2003). Bu liderlik tipinde etkinliklerden sonuç alma olasılığı düşüktür ancak grup üyelerinin eğitim ve uzmanlık ve düzeyleri yüksek olduğunda olumlu bir liderlik tipi olduğu söylenebilir(Eren 2007)

2.2.1.4. Öğretimsel Liderlik: Okul misyonunu tanımlama, eğitim programı ve öğretimi yönetme, olumlu öğrenme iklimi geliştirme, boyutlarından meydana gelir (Sağır ve Memişoğlu 2012). Öğretimsel liderlik, okul yönetimine uygun olarak geliştirilmiştir ve öğretim üzerine odaklanan bir liderlik biçimidir (Çelik 2003).

Öğretimsel liderlik; sınıf içi pratiğe odaklandığı kadar, okul misyonunu belirlenmiş amaçlarını da somutlaştırabilir Bu amaçla okul yöneticilerinin görev

tanımları öğretimsel liderlik rollerini öne çıkaracak şekilde gerçekleştirmeleri büyük önem kazanmaktadır (Sağır ve Memişoğlu 2012).

2.2.1.5. Süper Liderlik: Bu liderlik tarzında liderler ancak izleyicilerinin kendilerini serbest hissetmelerine yardımcı olarak “süper” olabilirler. Bu liderlik görüşünün odak noktası, kendi kendinin lideri olan izleyicilere çevrilmiştir. Güç, lider ve izleyicileri arasında daha çok eşit olarak paylaştırılmıştır. Liderin görevi, daha çok izleyicilerinin iş için gerekli yetenekler geliştirmelerine yardımcı olmak, özellikle de kendi kendilerinin lideri olabilmelerine yardımcı olarak, işletmeye daha fazla katkıda bulunmalarını sağlamaktır. (Akçakaya 2010).

2.2.1.6. Moral (Etik)Liderlik: Etik liderlik, liderin etik davranışlarının yanında liderin, hem ahlaki hem de etik karakterini kapsayacak şekilde tanımlanır (Yılmaz 2006). Dolayısıyla etik liderlik “karakter” ve “doğruluk” odaklıdır. Temel olarak etik liderlik, izleyicilerin itibari ve haklarına saygı davranışını sergilemeyi gerektirir. Etik lider, açık sözlü olup maksadını ifade ederek (Freeman ve Steward 2006), bulunduğu kurumun sinerjik olmasını, kurumun büyüyerek yaşam alanını genişletmesini ve kurumun uzun vadede canlılık arz etmesini sağlayan kişidir (Pickett 2005).

2.2.1.7. Öğrenen Liderlik: Öğrenen liderleri diğer insanlardan farklı kılan özellikler, fikirlerinin açıklığı, ikna gücü, inançlarındaki derinlik ve daha çok öğrenmeye açık olmalarıdır. Öğrenen liderin takım halinde öğrenmeye duyduğu inanç, onu diğer liderlerden ayıran önemli bir özellik olarak görünebilir (Tanesen 2008).

2.2.1.8. Transformasyonel (Dönüşümcü) Liderlik: Dönüşümcü liderlik, lider ve takipçileri arasındaki ilişkiye odaklıdır. (Brophy 2010). Dönüşümcü lider, çalışanların gelişimini destekler, takipçilerin ihtiyaçlarına ve motivasyonuna odaklanır, optimizm yoluyla telkin-ilham verir, algılamalarını değiştirir, zihinsel uyarımda bulunur, yaratıcılıklarını cesaretlendirir. Dönüşümcü liderler süreç odaklı, bağımsız, sorumluluk sahibi, cesur ve dürüst kimselerdir. (Tomey 2009).

2.2.1.9. Transaksiyonel (İşlemsel) Liderlik: Çalışanlarına yapacakları işle ilgili beklentilerini, kuralları, prosedürleri ve faaliyetleri yaparken izleyecekleri yolları ayrıntılı bir şekilde açıklarlar. Görev odaklı olarak astlarını kurallara uygun yönetirler. Çalışanları gösterdikleri performansları doğrultusunda ödül ve ceza yöntemini kullanarak yönlendirirler. (Derya 2010).

2.2.1.10. Karizmatik Liderlik: Kitleler karşısında olağanüstü saygınlığı ve etkileme gücü bulunan, kendisini aşan ama kendinde bulunan bir kutsallığı canlandıran kişidir (Akşit 2008). Karizmatik liderlik, ortak ve idealleştirilmiş bir gelecek vizyonunun yönetici tarafından formüle edildiğine, aynı zamanda ilhamsal bir tarzda bu vizyonu onun etkili bir şekilde açıkça ifade ettiğine dair takipçide oluşan algılamayla diğerlerinden ayrılan bir yönüdür. Bu karizmatik lidere olan cazibenin temelini inşa eden takipçilerin ihtiyaçlarını memnun etme potansiyelidir. Bu idealleştirilmiş yön; her nasılsa, liderleri özenilen saygıyı hak eden insanlar olmaya ve takipçiler tarafından taklit edilmeye değer yapmaktadır. Son olarak; üçüncü aşamada, karizmatik olarak algılanan liderler, astların yüksek özveri ve kişisel risk gerektiren davranışlar olarak yorumladığı örnek davranışlarla meşgul olarak görülürler. Bu hareketleri sayesinde, yöneticiler, astlarını güçlendirebilir ve güven inşa edebilirler (Brown 2002).

2.2.1.11. Kültürel Liderlik: Lider tarafından, örgütün misyon, amaç ve hedeflerinin oluşturulması ve sürdürülmesidir. Kültürel liderlik, liderin personelin sorumluluklarını, rollerini net olarak anlaması, bir toplum duygusunun oluşturulması ve sürdürülmesinde personele yardım etmesi sürecidir. Kültürel liderlik örgütteki bireyler tarafından paylaşılan, ideolojiler, inançlar, değerler ve normlarla çalışanların etkilenmesi sürecidir (Browning 1999). Kültürel liderlik kültürel ve sembolik süreci kullanmayı içerir. Bu süreç işgörenler için ortak anlamlar oluşturur, akademik işgörenlerin doğasını tanımlar. Kültürel liderliği bir cümle ile tanımlamak güçtür. Ancak örgütsel aktörlerin etkileri, dinamik kültürel değerlerin etkisi ve bireylerin düşüncelerinin etkisiyle oluşan örgütsel kültürün lider tarafından işletilmesi olarak

ifade etmek mümkündür. Kültürel liderlik işlerin kolaylaştırılması, liderin daha çok diyalog ortamını oluşturması sürecidir (Yıldırım 2006).

2.2.1.12. Vizyoner Liderlik: Organizasyonun tamamı veya bir bölümü için gerçekçi, güvenilir, çekici bir gelecek vizyonu yaratabilme ve ifade edebilme yeteneğidir. Bu vizyon uygun bir şekilde seçilir ve yürütülürse çalışanların beceri ve yeteneklerine, vizyonun gerçekleşmesi için tüm kaynaklara güç verir. Vizyoner bir lider vizyonu oluşturabilme yanında bu vizyonu çalışanlara açıklayabilme yeteneğine sahip olan kişidir. Gidilecek yol, varılacak hedefler tanımlanmalı ve bunlar çalışanlara açık, sözlü ve yazılı bir iletişim yoluyla aktarılmalıdır. Son olarak vizyonu farklı koşullarda da uygulanabilir hale getirmek için faaliyetleri iyi tanımlamalı ve önceliklerine göre sıralamalıdır. Vizyoner bir lider, vizyonu sadece sözlü olarak aktarmakla kalmaz, bu vizyonu aynı zamanda davranışlarıyla da çalışanlara yansıtır (Tekin ve Ehtiyar, 2011).

2.2.2.Liderlik Yaklaşımları

Liderlik konusunun örgüt ve grup davranışlarını gerçekten etkilediğinin bilinmesine rağmen, 20. yüzyıla kadar liderlikle ilgili bilimsel araştırmalara rastlanmamıştır. Yapılan ilk çalışmalara bakıldığında daha çok liderin kişisel özellikleri üzerinde durulduğu görülmüştür (Özkalp ve Kırel 2003). Zaman ilerledikçe, kavramlar değiştikçe, insan ihtiyaç ve beklentileri farklılaştıkça ve liderlik kavramı üzerinde yapılan çalışmaların sayısı arttıkça, liderlikle ilgili farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Liderlik üzerine yapılan araştırmalar, genel şekliyle üç başlık altında toplanabilir. Bu araştırmalarda, bir kısım araştırmacı, liderin bireysel özellikleri üzerinde dururken, bir kısmı, liderin davranışları ve bir kısmı da liderlik yapılan ortamın değişkenliği üzerinde odaklanmıştır (Eren 2003; Eren 2004).

2.2.2.1. Özellikler Yaklaşımı: Özellikler yaklaşımı, lideri tanımlayan ve açıklayan en temel yaklaşım olarak bilinmektedir. Bu yaklaşım tarzının özünde liderin diğer insanlardan farklı olması gerektiği yer almaktadır (Fındıkçı 2009). Geleneksel liderlik yaklaşımları, özellikle zamanın askeri ve idari yöneticilerinin bir

takım kişisel özellikleri incelenerek başlamıştır. Liderlik ile ilgili yapılan çalışmalarda Napolyon, Atatürk, Gandi, Lincoln gibi unutulmaz ve öncü liderler incelenmiştir. Liderler ortaya çıkışı ile bu kişinin zeka düzeyi, yetenekleri önsezileri, zihinsel ve bedensel enerji, çabaları, olaya gösterdikleri tepkileri ve bilgileri arasında ilişki olduğu vurgulanmıştır. Genel olarak araştırma sonuçları liderlik özelliklerinin zekilik, kendine güvenli, enerjik, aktif, bilgili ve yöneten olduğunu göstermiştir (Şimşek ve ark. 2005). Bu bakışla yapılan çalışmalar, liderliğin anlaşılma istenmesi sürecinde, belirlenen amaçlara ulaşılabilmesi için liderin bireysel özellik, güdü ve karakter yapılarının anlaşılması gereğine önem vermişlerdir. Aynı zamanda bu kişisel nitelikler etkili liderlikle ilişkilendirilmiştir (Dubrin 1995). Liderlikte özellikler yaklaşımı paralelinde yapılan çalışmalarda ister lideri tanımlarken gücü ve kontrolü vurgulasın, ister grubu ön plana çıkarsın, varılmak istenen nokta; bazı insanların doğal liderler olduğu ve bu doğal liderleri başkalarından ayıran fiziksel karakteristiklere ve yeteneklere sahip oldukları düşüncesidir (Dinç 2006).

2.2.2.2. Davranışsal Yaklaşımlar: Liderlikte davranışçı yaklaşım, liderin özelliklerinden çok sergilediği davranışları üzerine yoğunlaşmaktadır (Eren 2008). Liderlikte, kişilik özelliklerinin temel teşkil ettiğini öne süren teori ve yaklaşımlara karşı özellikle Ohio State ve Michigan State Üniversiteleri'nde liderin gerçekte etkili olmak için ne tür davranışlar sergilediğini tespit etmeye yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu araştırmalarda odak nokta genellikle liderlik stilleri olmuştur (Hitt ve ark. 2006).

Ohio State Üniversitesi'nde, lider davranışları ve bu davranışların etkililiğine ilişkin yapılan çalışmalar sonucu "*Lider Davranışlarını Tanımlama Ölçeği*" (The Leader Behavior Description Questionnaire-LBDQ) geliştirilmiştir. Ölçeğin "*yapıyı kurma*" ve "*anlayış gösterme*" olarak iki boyutu bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, liderlik davranışları örgütün yapısı, örgütsel süreçler ve liderin izleyenlerle arasındaki ilişki bağlamında incelenmiştir. Yapıyı kurma davranışları, örgütün yapılanma biçimi, örgütsel politika ve prosedürler ve örgütsel iletişim ağları ile ilgilidir. Anlayış gösterme ise lider ve izleyenler arasında saygı, güven, ilgi ve arkadaşlık ilişkilerine yönelmektedir (Hoy ve Miskel 2010).

Michigan Üniversitesi'nde, Rensis Likert öncülüğünde, liderlikle ilgili yapılan araştırmaların temel amacı, etkili liderliğin ilke ve yöntemlerini ortaya koymaktır. Lider ve izleyenlerle yapılan görüşmeler sonucunda iki liderlik stili ortaya konmuştur: İş merkezli (job-centered) ve işgören merkezli (employee-centered) liderlik. Görev merkezli liderlik, işgörenlerin yapacakları işi önceden belirlenmiş bir takım prosedürlere uygun şekilde sürdürmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Görev-merkezli liderlik stilinde lider daha çok ödül, ceza ve baskı gücünü kullanarak izleyenleri etkilemek ve örgütsel amaçların gerçekleştirilmesini sağlamak istemektedir. İşgörenmerkezli liderlik stilinde ise lider örgütsel kararlara katılımı sağlayarak ve işgörenlerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılama yoluna giderek olumlu bir örgüt iklimi yaratmaya çalışmaktadır. Bununla birlikte, işgören-merkezli lider daha çok işgörenlerin kişisel gelişimleri ve başarılarıyla ilgilenmekte ve grubun desteğini kazanmak istemektedir (Kılınç 2013).

2.2.2.3. Durumsal Yaklaşımlar: Liderlik olayının oluştuğu koşullara veya ortama ağırlık verilen durumsallık yaklaşımında kabul edilen varsayım, değişik durumların farklı liderlik tarzları gerektirdiği konusudur (Koçel 2001). “Tek ve en iyi” yönetim şekli bulunduğunu savunan davranış teorilerinin değişik yanlarını oluşturan bu yaklaşım, en mükemmel lider davranışının durumlara göre farklılık arz edebileceğini öne sürmektedir. Dolayısıyla durumsallık teorileri, belirli durumlarda hangi şartların önemli olduğunu belirlemeye ve bu şartlara uygun liderlik tarzının ne olabileceğini araştırmaya önem vermiştir. Bu anlamda House ve Evans 17 tarafından ileri sürülen Amaç-Yol Teorisi, liderin gösterdiği davranışın astların motivasyonu, tatmini ve başarı dereceleri üzerindeki etkisini açıklamaya çalışan bir araştırmadır (Zel 2006),

Liderliğin etkinliğini belirleyen faktörleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Gerçekleştirilmek istenen amacın niteliği.
- Grup üyelerinin nitelikleri, yetenekleri ve beklentileri.
- Liderliğin meydana getirdiği organizasyonun özellikleri.
- Lider ve üyelerin geçmiş tecrübeleri (Sabuncuoğlu ve Tüz 2001).

2.2.5. Lider Üye Etkileşimi: Lider-üye etkileşim teorisinin temel mantığı, liderin grup içi olarak adlandırılan az sayıda güvendiği astlarıyla özel iş ilişkileri geliştirmesi üzerine dayanmaktadır. Liderin bu tür etkileşim içinde olduğu astlar daha fazla statü elde ederler, lideri daha fazla etkilerler ve ek yararlar elde ederler. Buna karşılık grup içi üyelere daha sıkı çalışmaları, görevlerine daha fazla bağlılık göstermeleri ve liderlerine sadakat göstermeleri beklenir. Bu tür bir lider-üye etkileşimi yüksek kaliteli etkileşim olarak adlandırılır. Liderin grup dışı adı verilen diğer astlarla kurmuş olduğu iş ilişkileri farklıdır. Bu tür ilişkilerinde nispeten düşük düzeyli bir müşterek etkileme söz konusudur. Grup dışı astlardan sadece formal iş gereklerini yerine getirmeleri beklenir ve bu gerekleri yerine getirdikleri sürece grup dışı astlar temel ücretleri ile standart faydaları elde ederler. Bu tür lider-üye etkileşimi düşük kaliteli etkileşim olarak adlandırılır (Yıldız ve ark. 2008).

Lider üye etkileşim teorisinin önemi, liderliğe ilişki odaklı bir yaklaşım sunmasından ileri gelmektedir (Aslan ve Özata 2009). Doğa kamp uygulamaları aktif süreçler içermektedir. Değişken koşullar ve katılımcıların sürekli değişiyor olması grup lideri ile üyeler arasındaki etkileşimin önemini arttırmaktadır. Buradan hareketle doğa kamp uygulamalarında grubun kontrol edilmesi ve uygulamalar aracılığıyla koordinasyonun sağlanabileceği düşünülmektedir. Yukarıda açıklanan bilgiler ışığında lider üye etkileşimi modelinin araştırmamız temeline katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Doğa kamp uygulamalarında sürekli olarak iletişim altında bulunuyor olmak araştırmamızda bu teorisinin etkili olduğunu desteklemektedir. Liderin bireysel özelliklerine, liderin farklı ortam ve koşullardaki davranışlarına, liderin gücüne ya da astların ihtiyaç ve beklentilerine odaklanmıştır. Lider- üye etkileşim modeli iki nedenle önem taşımaktadır. Bunlardan ilki, lider ile her bir üye arasındaki ilişkilere odaklanmasıdır. İkincisi ise liderin her bir üye ile aynı ilişki yapısını geliştirmediğini vurgulaması ile ilişkilidir. Araştırmaların birçoğu bu kuramla yapılandırılmıştır (Dulebohn ve ark. 2012; Bauer ve ark. 2006; Ergün ve Arslantürk 2010).

Lider-Üye Etkileşim teorisi, liderlerin çalışma grubu içindeki tüm grup üyeleriyle, benzer bir liderlik tarzı çerçevesinde etkileşimde bulunmadığı varsayımını açıkça ortaya koyarak ve lider ile üyeler arasındaki karşılıklı ilişkilere odaklanarak diğer liderlik teorilerinden farklı bir yaklaşım sergilemektedir. Buradaki ikili

kavramı, bir lider ve bir izleyiciyi ya da bir yönetici ve bir üyeyi/astı ifade etmektedir (Liden ve Graen 1980; Liden ve ark. 1998; Özutku ve ark. 2008).

Bir başka görüşe göre; lider üye etkileşimi, karşılıklı etkileşim içinde olan tarafları ve tarafların birbirine bağlı davranış kalıplarını değerlendiren, girdilerin karşılıklı paylaşımıyla meydana gelen ortak kültür ve değer yaratan bileşenler ile bunlar arasındaki ilişkiler sistemini inceleyen bir yaklaşımı ifade etmektedir (Gerstner ve Day 1997).

Lider-üye etkileşim teorisinin temel mantığı, liderin grup içi olarak adlandırılan az sayıda güvendiği astlarıyla özel iş ilişkileri geliştirmesi üzerine dayanmaktadır. Liderin bu tür etkileşim içinde olduğu astlar daha fazla statü elde ederler, lideri daha fazla etkilerler ve ek yararlar elde ederler. Buna karşılık grup içi üyelere daha sıkı çalışmaları, görevlerine daha fazla bağlılık göstermeleri ve liderlerine sadakat göstermeleri beklenir. Bu tür bir lider-üye etkileşimi yüksek kaliteli etkileşim olarak adlandırılır. Liderin grup dışı adı verilen diğer astlarla kurmuş olduğu iş ilişkileri farklıdır. Bu tür ilişkilerinde nispeten düşük düzeyli bir müşterek etkileme söz konusudur. Grup dışı astlardan sadece formal iş gereklerini yerine getirmeleri beklenir ve bu gerekleri yerine getirdikleri sürece grup dışı astlar temel ücretleri ile standart faydaları elde ederler. Bu tür lider-üye etkileşimi düşük kaliteli etkileşim olarak adlandırılır (Yıldız ve ark. 2008).

Lider üye etkileşim teorisinin önemi, liderliğe ilişki odaklı bir yaklaşım sunmasından ileri gelmektedir (Aslan ve Özata 2009). Doğa kamp uygulamaları aktif süreçler içermektedir. Değişken koşullar ve katılımcıların sürekli değişiyor olması grup lideri ile üyeler arasındaki etkileşimin önemini arttırmaktadır. Buradan hareketle doğa kamp uygulamalarında grubun kontrol edilmesi ve uygulamalar aracılığıyla koordinasyonun sağlanabileceği düşünülmektedir. Verilen bilgiler ışığında lider üye etkileşimi modelinin araştırmanın temeline katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Doğa kamp uygulamalarında sürekli olarak grup liderleri, etkinlik liderleri, program sorumluları ile kız öğrencilerin iletişim altında bulunduğundan, araştırma da, bu teorisinin etkili olacağını desteklemektedir.

2.3.Kız öğrencilerde Liderlik Becerileri:

Kız çocukları ve kadınlar üzerinde yapılan çok yönlü çalışmalar sonucunda; Kadınlar, tarih boyunca farklı ve özgün hikâyeleriyle hep olmalarına rağmen, bazen başrolde görülen bazen de başrolde olması reddedilen bireylerdir. Lider olabilmek için sadece bilgi sahibi olmanız yeterli değildir. Lider öncelikle medeni cesarete ve çok yönlü bir kişiliğe sahip olmalıdır ki birçok insanı aynı anda idare edebilsin. Kadın olarak lider olabilmek için bu sayılanları yapabilmemenin dışında yaptırım gücünüzün çok iyi olması gerekir. Kadın veya erkek olsun, Lider doğru duvarı bulan, o duvara merdiveni dayayan kişidir.

ABD’de gençler için düzenlenen liderlik kursları, bir sektör durumuna gelmiştir. Her yıl yarım milyonun üstünde ortaokul ve lise öğrencisi bu kurslara katılmaktadır. Bu kurslara katılabilmek için, genellikle öğretmenlerin öğrencilerin liderlik özelliğine sahip olduğuna dair referans vermeleri gerekmektedir (Bryk ve Schneider 2002). Ancak ABD de dâhil olmak üzere gelişmiş ülkelerde de liderlik konusunun ve lider yetiştirmeye dönük programların, örgün eğitim içinde fazlaca yer almadığı söylenebilir. Bazı ülkelerde gençler ve yetişkinler için liderlik becerileri kazandırmaya yönelik birtakım kurslar düzenlenmektedir. Ancak bu kursların çoğunun formal eğitim programları olmaktan çok öte genelde gönüllü kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ve profesyonel kuruluşlar tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Bazı liderlik beceri ve davranışlarının eğitimle kazanılabileceği kabul edildiğinde örgün eğitimde liderlikle ilgili konu, program ve uygulamalara yer verilmesi gereği ortaya çıkmaktadır (Barth 2001).

2.4. Gençlik Kampları

GSB tarafından gençlik kampları; Gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal,kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirmelerini sağlamak amacıyla kurulmuş tesislerdir.

Kamplara katılan gençlerin ulaşım konaklama ve yemek ihtiyaçları Gençlik ve Spor Bakanlığınca karşılanmakta ve gençlerden her hangi bir ücret alınmamaktadır.

Gençlik kampları 12 – 15 yaş grupları için "Ücretsiz Deniz Kampları" 16 – 22 Yaş grupları için "Ücretsiz Doğa Kampları" adı altında düzenlenmektedir.

Kamp programları sosyal yaşantıyı destekleyecek ve sosyal yaşam sürecine katkıda bulunacak şekilde hazırlanmaktadır. Gençlik Kamplarına katılan gençlere liderleri tarafından, kurallara uymayı, paylaşmayı, birlikte iş yapabilmeyi, birlikte eğlenmeyi, birlikte dinlenmeyi, birlikte üretmeyi, temizliği, toplumsal çalışmalara katkıda bulunmayı, program dâhilinde öğretilmesi gerekmektedir (www.gsb.gov.tr).

2.4.1 Doğa Kampı Uygulamaları: GSB tarafından düzenlenen doğa kampları 16-17, 18-22 yaş gruplarını içermektedir. Araştırmamızın yapıldığı Osmaniye Aslantaş Doğa kampında; doğa yürüyüşü, yüzme, mini golf, paintball, el sanatları, okçuluk, matrak, empati atölyesi, dağ bisikleti, tiyatro, müzik, sportif etkinlikler, tarihi ve kültürel geziler, eğitici ve öğretici oyunları içeren doğa kampı uygulamaları yapılmıştır.

Doğa kampı uygulamaları katılımcıların, duygularını, deneyimlerini ve öğrendiklerini doğa ortamında daha iyi yansıttıkları ve bu uygulamalar yoluyla becerilerini geliştirebildikleri savunulmaktadır. Ayrıca doğa kampı uygulamalarının kişiye özgü davranış becerilerinden, iletişim, problem çözme, karar verme, takım çalışması yapma, güven gibi özellikleri kazandırdığı ve bunların etkisinin uzun bir süre gözlemlendiği çalışmalar saptanmıştır (Buller 1995).

Doğa etkinliklerinden, doğal çevre ile etkileşimi vurgulayan ve gönüllü katılım içeren bir doğa uygulamaları anlaşılmaktadır. Plummer' in çalışmasında uygulamalarının temel hedeflerine şöyle değinmiştir.

- Doğayı anlamak(Kavramak)
- Kişisel tatmin ve zevk almak
- Fiziksel uygunluğun arttırılması
- Olumlu davranış kalıplarının oluşturulması
- Sorumluluk duygusu geliştirmek (Plummer 2005)

Açık alan rekreasyonunun bir parçası olan doğa kampı uygulamaları hedefler doğrultusunda planlanır ve bireylere sunulur. Doğa kampı uygulamaları ile birey yaparak yaşayarak öğrenme imkanı bulur.

İnsanın doğrudan doğal yapılarla girdiği paylaşıma odaklanan doğa kampı uygulamalarında birey, doğa ve araç-gereç bir bütün olarak irdelenir ve doğadaki

yaşam deneyiminde sağlanan bireysel ve sosyal faydalar ön plana çıkarılır. Bu amaçla sunulan etkinlikler bir amaç değil araçtır (Coşkun 2005). Açık hava etkinliklerinde liderlik deneyimi bir alan içindeki yaşantısal eğitimlerdir. Bireylerin ya da grupların istekleriyle katıldığı bu açık alan etkinlikleri; serbest zaman ya da eğitim, öğretim becerileri, problem çözme; grup ve bireysel güvenliği sağlamak; muhakeme yapma ve katılımcıların felsefi, etik ve estetiksel büyümeyi kolaylaştırması gibi etkinliklerdir (Hayashi 2006).

Doğa kampı uygulamaları kısıtlı sürelerde de olsa bireylerin doğal süreçler konusunda bilgi edinmelerine olanak tanıdığı, onların doğaya olan yatkınlıklarını arttırdığı, daha duyarlı ve bilinçli kıldığı, daha bağımsız, yaratıcı ve eleştirel düşünen bireyler olmalarına katkıda bulunduğu birçok araştırmacı tarafından vurgulanmaktadır (Ozener 2004). Esentaş (2012) tarafından yapılan “serbest zaman etkinliği olarak uygulanan gençlik kamplarının program ve lider boyutunda analizi” adlı çalışmanın sonuçlarında da, kamp programı sayesinde gençler kendilerini daha iyi tanıdıklarını ifade etmişlerdir .

2.5. Uluslararası Okul Dışı Eğitim ve Kampçılık Kongresi

ICF – International Camping Fellowship / Uluslararası Kamplar Birliği, çocuklara ve gençlere yönelik kampların okul dışı eğitimin en önemli unsurlarından biri olduğu inancıyla, 25 yıldan fazla süredir faaliyetlerini sürdüren ve dünyanın 5 kıtasından 60’a yakın ülkeden binlerce üyesi olan bir kuruluştur.

ICF tarafından her üç yılda bir dünyanın farklı bir ülkesinde düzenlenen Uluslararası Kampçılık Kongresi’nin onuncusunun 23-27 Ekim 2014 tarihlerinde Türkiye’de Antalya’da düzenlenmiştir.

“Kamp” tanımı artık dünyanın genelinde “extra curricular education” ya da “outdoor education” yani okul dışı eğitim, okul ortamında devam eden öğretim çalışmaları dışında yapılan ve çocukları, gençleri gelecekteki rollerine hazırlamayı hedefleyen destekleyici bir unsur olarak kabul edilmektedir. Kampın sabit bir yerde ve yatılı olması gerekmemekte, gündüzlü olabileceği gibi gezi şeklinde ya da haftanın belli gün ve saatlerini kapsayan spor, sanat ve benzeri eğitim gelişim faaliyetleri de bu kapsamda kabul edilmektedir (Gözet 2014; (<http://www.icc2014turkey.org> Erişim Tarihi 20.09.2014).

Kamplar Derneği; çocuk ve gençlerin resmi öğrenim alanları dışında kendilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak sağlıklı, eğitici ve yaratıcı ortamlar sunmayı ve kamp deneyimini yaygınlaştırarak ülkemizde bir kampçılık kültürü oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda derneğin kuruluş amacı Türkiye'de kampçılık sektörünün teşvik edilmesini, güçlenerek büyüme ve gelişmesini sağlamaktır. Türkiye'de kampçılık alanında faaliyet gösteren kuruluşları bir çatı altında toplamak; üye kuruluşların, belirlenen standartlara uymaları konusunda hatırlatıcı, yol gösterici ve kontrol edici rol üstlenmek, Türkiye'de kampçılığın tanınmasına katkıda bulunmak ve topluma kamp tecrübesinin bireyin hayatındaki önemini ve değerini anlatmak derneğin birincil hedefleri arasındadır (<http://www.turkiyekamplarderneği.org> Erişim Tarihi: 20.09.2014).

2010 yılında okul dışı eğitim ve kamplar alanında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşların buluşma noktası olma hedefiyle kurulan Kamplar Derneği'nin kısa bir süre içinde bu alandaki en büyük kongreyi Türkiye'ye getirme başarısının arkasında kurucu üyelerin uluslararası alandaki tanınırlığı ve bu kongrenin Türkiye için önemli bir fırsat olacağına olan inançları yatmaktadır. (<http://www.icc2014turkey.org> Erişim Tarihi 20.09.2014).

10. Uluslararası Okul Dışı Eğitim ve Kampçılık Kongresinde; İş yönetimi (strateji, pazarlama, finans, çözüm ortakları), Operasyon (program geliştirme, inovasyon, planlama, hizmeti hedefe ulaştırma), İnsan Kaynakları (işe alım, eğitim, gözetim, kariyer fırsatları) oturum başlıkları altında ve akademik çalışmalar, sektörel raporlar, sosyal ve çevresel etki analizleri adlı bilimsel makaleler sunulmuştur (EK 10)

3.GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, veri toplama yöntemi, katılımcıları, araştırmacının rolü, verilerin analizi, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli:

Çalışmada sosyal olguları bağlı oldukları çerçeve içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşım olan nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda, araştırmanın konusunu oluşturan olgu veya olay, içinde bulunduğu doğal ortamda incelenmelidir. Sosyal olgular bağlı buldukları ortama göre biçimlendikleri için, araştırma sonuçları da ancak bu ortam içerisinde anlam kazanır. Her olay kendi ortamı içerisinde en iyi biçimde anlaşılabilirdiğinden, bu ortam içerisinde değerlendirilmeli ve yorumlar, bulguların elde edildiği ortamdan bağımsız olarak yapılmalıdır (Yıldırım, Şimşek, 2005).

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni, “aslında bildiğimiz fakat açıklamada bulunurken bilimsel bulgulara dayalı olarak net söylemler üretmediğimiz olguları, derinlemesine inceleme fırsatı sunan ve zengin söylemler oluşturarak yorumlamalarda bulunma olanağı veren bir araştırma desendir” (Yaman 2010). Yıldırım ve Şimşek (2011) de olgubilim desenin farkında olduğumuz halde derinlemesine ve ayrıntılı bir şekilde bilmediğimiz olgular üzerinde yoğunlaştığını belirtir.

Araştırmanın modeli kapsamında, araştırmada ele alınan problemleri istatistiksel olarak anlamlı biçimde sonuçlandırmak için kullanılan yöntem ve teknikler şekil 3’de gösterilmiştir.

Şekil 3: Araştırmanın Yöntemsel Yol Haritası

3.2. Veri Toplama

Araştırmanın yöntemsel yol haritası temel alınarak nitel veri toplama detaylı olarak verilmiştir.

Glaser'e göre nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım ve Şimşek,2008). Araştırma da, nitel araştırma yöntemlerinden gözlem, odak grup görüşmeleri ve kamp günlüğünden yararlanılmıştır.

3.2.1. Gözlem; Araştırmada kullanılan nitel araştırma yöntemlerinden biri gözlem metodudur. Yedi (7) günlük kamp ortamında uygulanan etkinlikler, kız öğrencilerin öz-farkındalık ve liderlik becerilerini ayrıntılı olarak tanımlamak amacıyla kullanılmıştır. Gözlem; araştırmacı ve gençlik kampı liderlerince yapılmıştır. Bu gözlem çalışmaları, davranışın gerçekleştiği doğal ortamlarda yapılmış ve çoğu durumda araştırmacının ortama katıldığı “katılımlı” gözlem denilen yöntemle gerçekleştirilmiştir. Bailey'e (1982) göre, araştırmacı herhangi bir ortamda oluşan bir davranışa ilişkin ayrıntılı, kapsamlı ve zamana yayılmış bir resim elde etmek istiyorsa, “gözlem” yöntemini kullanılmaktadır (Tanesen,2008). Araştırmacı; gözlemci olarak Osmaniye Aslantaş kampına katılmıştır (Tablo 5).

Gençlik kampı liderleri tarafından kamp süresince gözlem yapılmıştır. Gençlik kampı liderleri; grup lideri ve etkinlik lideri olmak üzere ikiye (2)'ye ayrılmaktadır; *Grup liderleri*; GSB tarafından verilen lider eğitiminde başarılı olanlar gençlik kamplarında grup lideri veya etkinlik lideri olarak görev yapmaktadırlar. Gençlik kamplarında görev yapan liderlerin bir kısmı üniversite öğrencisiyken, bir kısmı da kendi alanlarında meslek sahibi olan bireylerdir. Gençlik kamplarında kampın kapasitesine göre grup liderlerinin kampçı sayıları farklılık göstermemektedir. Araştırmada her bir grup 18-22 kız öğrenciden oluşmaktadır. Her grup içinse görevlendirilen grup liderleri mevcuttur. Grup liderlerinin, görevleri ve grupları kampta görevli olan program sorumluları aracılığıyla belirlenmektedir. *Etkinlik liderleri de* çeşitli branşlarda tiyatro, halk oyunları, el sanatları, okçuluk vb. alanlarda uzman olarak görev yapan kişilerdir. Araştırmada yer alan gözlemcilerin, cinsiyet, kamptaki ünvanı, eğitim düzeyi ve kamplardaki tecrübe yılı detaylı olarak verilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2: Gözlemci Profili

Gözlemci	Kod	Cinsiyet	Kamptaki Ünvanı	Eğitim düzeyi	Kamp tecrübe yılı
Araştırmacı gözlemci	AG	K	Program Sorumlusu	Üniversite	6
Gözlemci	G1	K	Grup lideri	Üniversite	4
Gözlemci	G2	K	Etkinlik lideri	Üniversite	1
Gözlemci	G3	K	Grup lideri	Üniversite	3
Gözlemci	G4	K	Grup lideri	Üniversite	2
Gözlemci	G5	K	Grup lideri	Üniversite	3
Gözlemci	G6	K	Etkinlik lideri	Üniversite	4
Gözlemci	G7	K	Grup lideri	Üniversite	3
Gözlemci	G8	K	Grup lideri	Üniversite	2
Gözlemci	G9	K	Grup lideri	Üniversite	2
Gözlemci	G10	K	Grup lideri	Üniversite	2
Gözlemci	G11	K	Grup lideri	Üniversite	1
Gözlemci	G12	K	Grup lideri	Üniversite	3
Gözlemci	G13	K	Grup lideri	Üniversite	4
Gözlemci	G14	K	Etkinlik lideri	Üniversite	3
Gözlemci	G15	K	Grup lideri	Üniversite	3
Gözlemci	G16	K	Grup lideri	Üniversite	2
Gözlemci	G17	K	Etkinlik lideri	Üniversite	2
Gözlemci	G18	K	Grup lideri	Üniversite	1

Grup liderleri ve etkinlik liderleri gençlik kampı başlamadan 2 gün önce kamp alanında hazır bulunmuş ve araştırmacı tarafından gözlemin nasıl yapılacağı, nelere dikkat edileceği hususunda temel eğitim verilmiştir. Temel eğitim planı gün ve saat dikkate alınarak oluşturulmuştur (Tablo 3).

Tablo 3: Gözlemciler için yapılan temel eğitim planı

	1.GÜN	2.GÜN
9.00-10.30	*Giriş *Araştırmacının yapacağı çalışmanın tanıtımı	*Araştırmada Nitel çalışmanın kullanımının açıklanması ve önemi
13.00-14.00	*Yapılacak araştırmanın önemi *Araştırmanın amacı, nasıl yapılacağı	*Nitel çalışmada kullanılan gözlem yöntemi *Gözlem yönteminin tanımı, temel özellikleri, gözlemin yapılması
20.00-21.00	*“Öz-farkındalık” “Liderlik becerileri” Tanımı, amacı, önemi *Kampa Dair Ön Hazırlık	*Pratik Uygulamalar ve Not Alma Pratikleri *Kampa Dair Son Hazırlıkların Tamamlanması

Tablo 3'e bakıldığında; Araştırmacı tarafından gözlemciler için yapılan temel eğitim planlaması yer almaktadır. Temel eğitim planının amacı, gözlemcilerin nelere dikkat etmesi gerektiği, gözlemin nasıl yapılacağı hususunda bilgiler vermektir. Temel eğitim planının birinci (1.) gününde; yapılacak olan araştırmanın önemi, amacı ve nasıl yapılacağına dair temel bilgiler verilmiştir. Sonrasında yeni bir kavram olan ve spor alanında yapılacak ilk çalışmalardan biri olan “öz-farkındalık” ve liderlik becerilerinin tanımı, amacı ve önemi aktarılmıştır. Belirlenen zaman dilimlerinin dışında grup liderleri kamp hazırlık için ön hazırlıklara başlamış ve görev dağılımları program sorumluları tarafından paylaştırılmıştır. Eğitimin ikinci gününde ise; nitel çalışma yönteminin açıklanması ve önemi vurgulanmıştır. Öğlen programında nitel çalışmada kullanılan gözlem yöntemi tanımı, temel özellikleri, gözlemin yapılması ve nelere dikkat edilmesi gerektiği hususunda temel bilgiler verilmiştir. Akşam ise son olarak; pratik uygulamalar, nasıl not alınması, nelere dikkat edileceği ile ilgili yapılan ön çalışmaları içermektedir. Grup liderleri arasında bu eğitimler sırasında grup dinamiği sağlanmıştır. Kampa dair son hazırların tamamlanması; kampçuların karşılanması anı itibariyle kamp programı kapsamındaki görev yerlerinin belirlenmesi ve tüm eksiklerin giderilerek ön hazırlıklarda sona ermiştir.

3.2.2. Odak Grup Görüşmeleri; Odak grup görüşmeleri de nitel veri toplamada önemli bir işleve sahiptir. Odak grup görüşmeleri araştırmacı açısından bireysel görüşmelere göre bazı farklı özellikler gösterir. Öncelikle grup görüşmelerinde sorulara verilen yanıtlar, gruptaki bireylerin birbirleriyle etkileşimleri sonucu oluşur. Gruptan bir bireyin sorulan soruya verdiği bir yanıtın diğer bireyler tarafından duyulması, onlara kendi düşüncelerini verilen bu yanıt çerçevesinde oluşturma fırsatı verecektir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Odak grup görüşmeleri yapılmadan önce araştırmacı ve kız öğrenciler açısından sorun yaratan unsurların olup olmadığının değerlendirilmesi ve sorun kaynaklarının belirlenmesi ve uygulama güvenilirliği için pilot çalışma yapılmıştır. Pilot görüşme için seçilen on (10) kız öğrenci de araştırma evreni ile benzer özellikler taşımaktadır. Soruların netliği ve anlaşılabilirliği sınanmış ve görüşme soruları son haline getirilmiştir (Ek 3). Pilot çalışmadan sonra iki (2) odak grup görüşmesi daha yapılmıştır.

Gençlik kampı farklı illerden gelen kız öğrencilerle yapılmaktadır. Farklı illerden rastgele seçilen kız öğrencilerle; bir (1) pilot odak grup görüşmesi olmak üzere üç (3) odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmesi yapılan ortam araştırmacı tarafından belirlenmiş ve kendilerini rahat hissettikleri toplantı alanında görüşmeler gerçekleşmiştir. “Öz-farkındalıkları” ve “Liderlik becerileri “durumlarına ve algılarına ilişkin detaylı görüş ve düşüncelerinin elde edileceği görüşme soruları kız öğrencilere yöneltilmiştir. Odak grup görüşmeleri kampın son günü öğlen yapılmış ve akşamına kız öğrenciler kamptan ayrılmıştır.

3.2.3. Günlük tutulması; Araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doğrudan gözlem ve görüşmenin olanaklı olmadığı durumlarda veya araştırmanın geçerliliğini artırmak amacıyla, görüşme ve gözlem yöntemlerinin yanı sıra, çalışılan araştırma problemiyle ilişkili yazılı ve görsel materyal ve malzemeler de araştırmaya dahil edilebilir (Yıldırım ve Şimşek,2011). Bu araştırmada, günlük tutulması doküman incelemesi içerisinde yer almaktadır.

Gençlik kampının ilk günü grup liderleri tarafından belirlenen her gruptan bir (1) kız öğrenciden oluşan toplam on (10) kız öğrenci kamp günlüğü tutması için

belirlenmiş ve gönüllü olup olmadıkları sorulmuştur. Kız öğrenciler kamp günlüğünü tutmak için gönüllü katılım sağlamıştır. Böylelikle kız öğrencilere de doküman inceleme metodundan “günlük” tutulmasının gereği ve önemi sözlü olarak bildirilmiş ve yedi (7) gün boyunca yaşadıklarını, katıldıkları etkinliklerle ilgili düşüncelerini, hissettiklerini, önerilerini ve istedikleri her duyguyu, beklentilerini veya dikkatlerini çeken konuları yazmaları istenmiştir. Günlük yazımı için gün içerisinde kendi belirledikleri alan ve saatte yazmaları için fırsat verilmiş ve herhangi bir kısıtlama getirilmemiştir. Gerekli malzeme (defter, kalem) araştırmacı tarafından kız öğrencilere kamp yerinde verilerek, yazılan günlükler, yedinci (7.) gün sonunda araştırmacı tarafından toplanmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Bu bölümde araştırmacının nitel verilerinin analizine yer verilmiştir.

Ses kayıt cihazı kullanılarak görüşme yoluyla elde edilen veriler, bilgisayar ortamında düz yazı haline getirilmiştir. Daha sonra veriler, Nvivo 10 for Windows programı aracılığı ile kodlanmıştır. Ayrıca alanında uzman 2 kişi tarafından da kodlanan verilerin birbiriyle örtüşen temaları gruplandırılmıştır.

Nitel verilerin çözümlenmesinde, görüşme yapılan katılımcılar alfabetik harflerle (A,B,P) kodlanmıştır. Katılımcı profili ile ilgili bilgiler tablo 10’da verilmiştir.

İki veya daha fazla kodlayıcının yaptığı değerlendirmeler arasındaki tutarlılığı belirlemek için Cohen’in Kappa istatistiği kullanılmaktadır. Kappa katsayısı (Cohen’s Kapa Coefficient) kategorik değişkenlerin, değerleyici uzlaşımını/uyumu ölçmek için kullanılan istatistiksel bir ölçümdür (Tüik 2011). Araştırma da görüş birliği ve görüş ayrılığı tespit edilen kodlar Cohen kappa formülüne yerleştirilerek hesaplanmıştır.

$$k = \frac{p_o - p_e}{1 - p_e}$$

Landis ve Koch uyumun derecesini elde edilen kappa katsayısı 0.20’ye eşit yada küçük ise “zayıf uyum”, 0.21-0.40 aralığında ise “Ortanın altında uyum”, 0.41-0.60 aralığında ise “Orta düzeyde uyum”, 0.61-0.80 aralığında ise “İyi düzeyde

uyum” ve 0.81-1.00 aralığında ise “Çok iyi düzeyde uyum” olarak tanımlamaktadır (Akt. Gözükara ve ark. 2010). Araştırma da; Kodlayıcılar arasındaki uyum olarak güvenilirlik hesaplaması sonucunda $r= 0.80$ bulunmuştur. Bu nedenle hesaplanan değerler, puanlayıcılar arasında iyi düzeyde uyum olduğunu göstermektedir.

Tablo 4: Katılımcı Profili

GRUP	YAŞ	DAHA ÖNCE KAMP TECRÜBESİ	DAHA ÖNCE GÖNÜLLÜ KATILDIĞI ORGANİZASYON	DOĞA KAMPINA KATILMANIZ İÇİN YÖNLENDİREN	LİSANSLI SPORCU
Pilot Grup p1	16	-	-	ARKADAŞ	BİREYSEL SPORLAR
Pilot Grup P2	17	-	-	KENDİ	-
Pilot Grup P3	16	-		KENDİ	-
Pilot Grup P4	17	-	-	KENDİ	-
Pilot Grup P5	16	-	-	KENDİ	-
Pilot Grup P6	17	-		KENDİ	-
Pilot Grup P7	16	-	-	KENDİ	-
Pilot Grup P8	17	-		GENÇLİK MERKEZİ	TAKIM SPORLARI
Pilot Grup P9	16	-	-	ARKADAŞIM	-
Pilot Grup P10	17	-		AİLE	-
1.Odak Grup A1	17	GSB DENİZ KAMPI		KENDİ	BİREYSEL SPORLAR
1.Odak Grup A2	16	GSB DENİZ KAMPI		GENÇLİK MERKEZİ	-
1.Odak Grup A3	16	-	-	ARKADAŞ	-
1.Odak Grup A4	17	-	-	KENDİ	TAKIM SPORLARI
1.Odak Grup A5	17	-		GENÇLİK MERKEZİ	-
1.Odak Grup A6	16	-		OKUL	BİREYSEL SPORLAR
1.Odak Grup A7	16	-	-	GENÇLİK MERKEZİ	-
1.Odak Grup A8	17	-	-	OKUL	-
1.Odak Grup A9	16	-	-	KENDİ	-
1.Odak Grup A10	17	-		OKUL	TAKIM SPORLARI
2.odak Grup B1	16	GSB DENİZ KAMPI		KENDİ	TAKIM SPORLARI

Tablo 4: Katılımcı Profili (Devam)

GRUP	YAŞ	DAHA ÖNCE KAMP TECRÜBESİ	DAHA ÖNCE GÖNÜLLÜ KATILDIĞI ORGANİZASYON	DOĞA KAMPINA KATILMANIZ İÇİN YÖNLENDİREN	LİSANSLI SPORCU
2.odak Grup B2	16	GSB DENİZ KAMPI		GENÇLİK MERKEZİ	-
2.odak Grup B3	17	-		KENDİ	-
2.odak Grup B4	17	-	-	ARKADAŞI	-
2.odak Grup B5	17	GSB DENİZ KAMPI	-	KENDİ	TAKIM SPORLARI
2.odak Grup B6	16	-		KENDİ	-
2.odak Grup B7	16	-	-	AİLE	-
2.odak Grup B8	17	-		AİLE	-
2.odak Grup B9	17	GSB DENİZ KAMPI		KENDİ	-
2.odak Grup B10	16	GSB DENİZ KAMPI		KENDİ	BİREYSEL SPOR

3.4.Geçerlilik ve Güvenirlik

Geçerlik, bir testin ölçmek istediği özelliği ölçmesi ile ilgili bir kavramdır. Bu bağlamda bir ölçmek istediği özelliği doğru ve diğer özelliklerle karıştırmadan ölçüyor ise bu testin geçerli olduğu söylenir (Alpar 2010). Başka bir tanıma göre ise geçerlik, testin bireyin ölçmek istediği özelliğini ne derece doğru ölçtüğüyle ilgili bir kavramdır. (Büyüköztürk 2007)

Güvenilirlik ise bireylerin test maddelerine verdikleri cevaplar arasındaki tutarlık olarak tanımlanabilir. Güvenilirlik testin ölçmek istediği özelliği ne derece doğru ölçtüğü ile ilgilidir (Büyüköztürk 2007)

Araştırmacının Rolü; Araştırmacı, Gençlik kampı lider eğitimini Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı sürecinde gençlik kampı lider eğitimi seminerlerine katılarak almıştır. Ayrıca araştırmacı, Gençlik kamplarında 3 yıl gençlik kampı grup lideri olarak, 2 yıldır Program sorumlusu ve son olarak da 2014 ve 2015 yılında GSB tarafından verilen gençlik kampı lider yetiştirme programında eğitmen olarak görev yapmıştır. 2014 yılında Uluslararası kamp Direktörü kursuna katılım sağlamış ve Uluslararası kamp direktörü olmuştur.

Araştırmada, araştırmacı 8 günlük doğa eğitimi kamp uygulaması süresince kamp alanında yer almıştır. Araştırmacının katılımcı olması, araştırmacının sekiz gün gibi uzun bir sürede olması, dış uyarıcılardan uzak doğa ortamında yaşam sürülmesi, yüz yüze olan etkinlikler, doğrudan ve olayın gerçekleştiği doğal ortam içinde bilgi toplama ve elde edilen bulguların teyit edilebilmesi için gözlem notları ve fotoğraflar çekmesi gibi etkenler bu çalışmanın geçerliliğini oluşturmayı sağlamıştır. Ayrıca bu etkenin araştırmaya hız ve pratiklik kazandıracağı düşünülmüştür.

Tablo 5: Araştırmacı gözlemcinin mesleki tecrübeleri ve aldığı eğitimler

2015	Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gönüllü Gençlik Kampı Lider Eğitimi (Eğitmen) (Mersin)
2014	Uluslararası Kamp Direktörlüğü Kursu (Antalya)
2014	Gençlik ve Spor Bakanlığı, 1. Uluslararası Gençlik Kampı (Program Sorumlusu) (Samsun) 2. Osmaniye Aslantaş Doğa Kampı (Program Sorumlusu) (Osmaniye) 3. Gençlik Kampı Lider Yetiştirme Programı (Eğitmen) (Antalya)
2013	Gençlik ve Spor Bakanlığı 1. Aydın Kuşadası Davutlar Kampı (Engelliler Kampı) (Program Sorumlusu) (Kuşadası) 2. Çeşme Paşalimanı Deniz Kampı (Program Sorumlusu) (Çeşme) 3. Trabzon Düzköy Doğa Kampı (Program Sorumlusu) (Trabzon) 4. Kastamonu Kadıdağı Doğa Kampı (Program Sorumlusu) (Kastamonu) 5. Gençlik Kampları Değerlendirme ve 2013 Yaz Kamplarına Hazırlık Toplantısı (Program Sorumlusu) (Mersin) 6. Gençlik Kampı liderleri değerlendirme Toplantısı, (Gençlik Kampı lideri), (Antalya)
2007-2012	Manisa Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Gönüllü Gençlik Çalışanı, (Organizasyon Çalışanı), (Proje Grubu), (Sosyal Dahiliyet Proje Lideri), (Özel Grup Gönüllü çalışanı), (Manisa)
2012	Gençlik ve Spor Bakanlığı 1. Gençlik Kampları Değerlendirme Toplantısı (Gençlik Kampı Lideri) (Antalya) 2. Çeşme Büyükikliman Deniz Kampı (Gençlik Kampı Lideri) (Çeşme) 3. Kastamonu Kadıdağı (Gençlik Kampı Lideri) (Kastamonu)
2011	Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı; 1. Antalya Akseki Bademli Yaylası (Gençlik Kampı Lideri) (Antalya) 2. Trabzon Sultan Murat Yaylası (Gençlik Kampı Lideri) (Trabzon) 3. Dünya Kültürleri ve Gençlerinin Büyük İstanbul Buluşması (Gençlik Lideri) (İstanbul) 4. 4.Dünya Kültürleri Ve Büyük Anadolu Buluşması (Gençlik Lideri) (Ankara)
2011-2012	Manisa Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, 75. Yıl gençlik Merkezi (Gençlik Çalışanı) (Manisa)
2011	Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı; 1. HEPİBİZ 11 (Gençlik Lideri) (Antalya) 2. Paşalimanı gençlik kampında (Mangala “Türk Zekâ ve Strateji Oyunu” ve Grup Lideri) (Çeşme) 3. Gençlik Kampı Lider Eğitimi (Ankara)
2010	Avrupa Kültür Başkenti Projesi adı altında Türkiye Mangala Şampiyonası (Manisa il birincisi) (İstanbul)
2010	Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, 3. Dünya Kültürleri ve Gençlerinin Büyük Anadolu Buluşması (Grup Lideri) (Rehber) (Ankara)

Geçerlik; Araştırmacı araştırma sürecinde gerekli gördüğü takdirde, yeni stratejilere başvurabilir, görüşmeye yeni sorular ekleyebilir, daha önce planlanmayan yeni görüşmeler yapabilir, elde ettiği bilgileri teyit etmek amacıyla farklı veri toplama yöntemleri kullanabilir. Tüm bu özellikler araştırmacının iç geçerlilik konusunda duyarlı olmasını ve gerekirse buna yönelik ek önlemler almasını gerektirmektedir(Yıldırım ve Şimşek 2005).

- Bulguların kendi içerisinde tutarlı anlamlı olmana dikkat edilmiştir.
- Elde edilen bulguların anlamlı bir bütün olması sağlanmıştır.
- Elde edilen veriler daha önce oluşturulan kavramsal çerçeve ile uyumludur. Bu çerçeve, veri toplamada rehber olmuş uygulamada pratiklik sağlanmıştır.
- Araştırmada elde edilen bulgular, araştırmacı tarafından hem ses kayıt cihazına kaydedilmiş hem de kısa notlar yoluyla denetlenmiştir. Böylece bulguların bir bütün oluşturulması sağlanmıştır.
- Grup liderleri ve etkinlik liderlerine gözlem yapılmadan önce nelere dikkat edilmesi gerektiği hususunda temel eğitim verilmiştir.
- Kız öğrencilerin kamp günlüklerini gün içerisinde kendilerinin uygun gördüğü bir zaman diliminde rahatlıkla yazabilecekleri zaman imkanı sunulmuştur.

Güvenirliği; İnsan davranışlarının değişkenliği ve karmaşık yapısı, insan davranışını konu edinen bir araştırmanın aynen tekrarını güçleştirmektedir. Ancak nitel araştırmalarda güvenilirliğe yönelik bazı önlemler vardır. Araştırmacının araştırma sürecinde kendi konumunu açık hale getirmesi, araştırmada veri kaynağı olan bireylerin açık şekilde tanımlanması, araştırma sürecinde oluşan sosyal olayların ve süreçlerin tanımlanması, elde edilen verilerin analizinde kullanılan kavramsal çerçevenin ve varsayımların tanımlanması, veri toplama ve analiz yöntemlerinin ayrıntılı olarak açıklanması, bu önlemler arasındadır (Yıldırım ve Şimşek 2008).

- Görüşme formunun uygulama güvenilirliği için 10 katılımcı ile pilot odak grup görüşme yapılmıştır. Pilot görüşme için seçilen katılımcıların araştırma evreni ile benzer özellikler taşımasına özen gösterilmiş, soruların netliği ve anlaşılabilirliği sınanmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır.
- Araştırma soruları açık biçimde ifade edilmiştir.

- Araştırmacının araştırma s¼recindeki kendi konumu açık bir biçimde tanımlanmıştır.
- Araştırma sonuçları verilerle uyum içindedir.

Dış G¼venirlik: Araştırmacının araştırmada izlediği aşamaları ayrıntılı ve açık şekilde raporlaştırması, dış g¼venirlik açısından ¼nem taşımaktadır. Araştırmanın dış g¼venirliėi konusunda, Miles ve Huberman'ın (1994) ¼nerdiėi ¼zellikler, araştırmada g¼z ¼n¼nde bulundurulmuştur. Bunlar su şekilde belirtilebilir;

1. Araştırmacı, araştırmanın y¼ntemlerini ve aşamalarını açık şekilde tanımlamıştır (şekil 3)

2. Veri toplama, isleme, analiz etme, yorumlama ve sonuçlara ulaşma konularında gerekli açıklamalar ayrıntılı olarak yapılmıştır.

3. Araştırmada grup liderleri ve etkinlik liderlerinin g¼r¼řleri dikkate alınmıştır (EK 6).

4. Araştırmanın ham verileri, başkaları tarafından incelenebilecek biçimde dosyalanmıştır ve sunulmuştur (EK 6-7-8).

Nitel araştırmada geçerliğin ve g¼venirliėin sağlanması için kullanılan ¼nemli ¼l¼tlerden biri ‘‘eşitleme’’ dir. Çeşitleme, araştırma sorusuna y¼nelik olarak toplanan verilerin farklı y¼ntemlerle elde edilmesi ve bu şekilde elde edilen bulguların inandırıcılığının test edilmesi için kullanılır (Yıldırım ve şimşek, 2008).

Denzin'e g¼re, araştırmada ‘‘eşitleme’’ (triangulation) ¼l¼t¼ kullanılarak, farklı etkinliklerden ve ortamlardan g¼zlem, fotoğraf çekimi, g¼nl¼k yazımı ve grup tartışmaları gibi farklı y¼ntemlerle, araştırmada ortaya çıkabilecek ¼nyargıların ve yanlış anlamaların ¼n¼ne geçilmektedir (Yıldırım ve şimşek, 2011).

Araştırmacı ile birlikte onaltı (16) g¼zlemci veri toplamış, bir (1) pilot ve 2 Odak grup g¼r¼řmeleri olmak ¼zere ¼ (3) odak grup g¼r¼řmeleri yapılmış, odak grup g¼r¼řmeleri yapılan kız ¼ėrencilerden kamp g¼nl¼kleri toplanması istenmiştir. B¼ylelikle farklı y¼ntemlerle, araştırmada ortaya çıkabilecek ¼nyargıların ve yanlış anlamaların ¼n¼ne geçilmiştir

Bu araştırmada, eşitileme ölçütü olarak;

- ✓ Araştırmacının katılımcı olarak gözlem yapması ve alan notu elde etmesi,
- ✓ Araştırmacının katılımcı olarak görüşme yapması ve alan notu elde etmesi,
- ✓ Grup liderleri ve etkinlik liderinin gözlem yapması ve alan notu elde etmesi,
- ✓ Kamp günlüklerinin kız öğrenciler tarafından gün içerisinde istedikleri zaman diliminde her gün düzenli olarak yazılması,
- ✓ Grup liderleri ve etkinlikleri ile her günün sonunda bir araya gelerek günün değerlendirilmesi hususunda küçük toplantılar yapılması,
- ✓ Kamera ile kayıt ve fotoğraf çekimi kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan eşitileme ölçütü, araştırma sonucu elde edilecek sonuçların, farklı boyutlardan değerlendirilmesini ve anlam kazandırılmasını sağlamıştır.

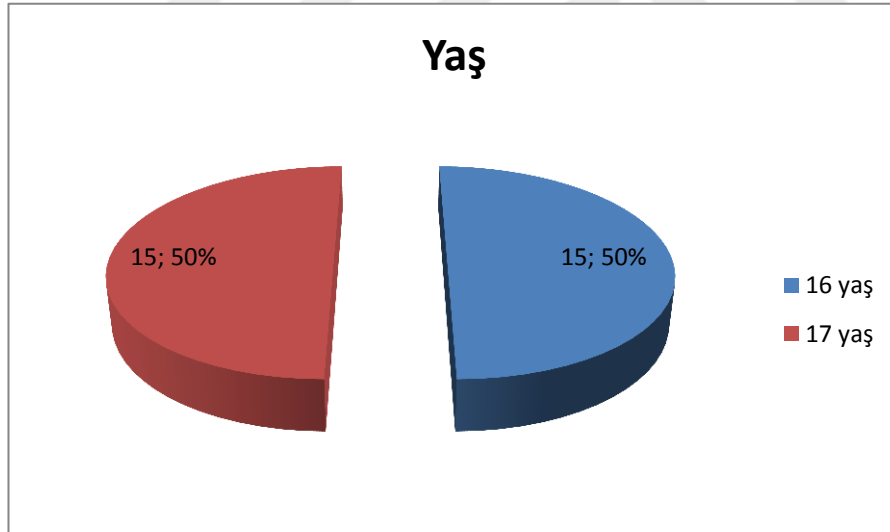
4. BULGULAR

Bu bölümde; Gençlik kampı uygulamalarına katılan kız öğrencilerin öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişimi çerçevesinde elde edilen verilerin analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan istatistiksel çalışmalar ve analizler neticesinde araştırma konusu ile alakalı birçok bulguya ulaşılmıştır

Demografik özelliklere ilişkin bilgiler sunulmuştur. ayrıca Çeşitleme yönteminin (gözlem, odak grup görüşmeleri ve doküman analizinden günlük) analizi sonucunda elde edilen veriler 3 ana başlık altında sunulmuştur.

4.1.1. Demografik özelliklere ilişkin bulgular (Kişisel Bilgi Formu Soru 1-6)

Bu bölümde nitel araştırma katılımcılarının demografik özellikleriyle ilgili bulguların yüzde ve frekans dağılımları tablo ve şekil halinde sunulmuştur (Şekil 4-Tablo 6)

Şekil 4: Katılımcıların yaşa göre frekans yüzde ve dağılımları

Şekil 4 İncelendiğinde; Odak grup görüşmesi yapılan ve günlük tutan kız öğrencilerden 16 yaşında 15 kişi (%50) ve 17 yaşında 15 kişi (%50) yer almaktadır.

Tablo 6: Katılımcıların demografik sorulara ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Demografik Sorular	Evet		Hayır	
	F	%	f	%
Kamp tecrübesi	7	23.3	23	76.7
Gönüllü katıldıkları organizasyon	11	36.7	19	63.3
Kampa gönüllü katılım	30	100	-	-
Lisanslı sporcu	8	26.7	22	73.3

Tablo 6 incelendiğinde; Katılımcılardan daha önce kamp tecrübesi olan 7 kişi (%23.3) bulunmaktadır. Bu kız öğrencilerde GSB deniz kamplarına katılmışlardır. Gönüllü olarak katıldıkları organizasyon olup olmadığı sorusuna ise 11 kişi (%36.7'si evet derken, 19 kişi (%63.3)' ü hayır demişlerdir. Ancak Osmaniye Aslantaş kampına kız öğrencilerin tamamı (30 kişi) gönüllü olarak katılım sağlamışlardır.

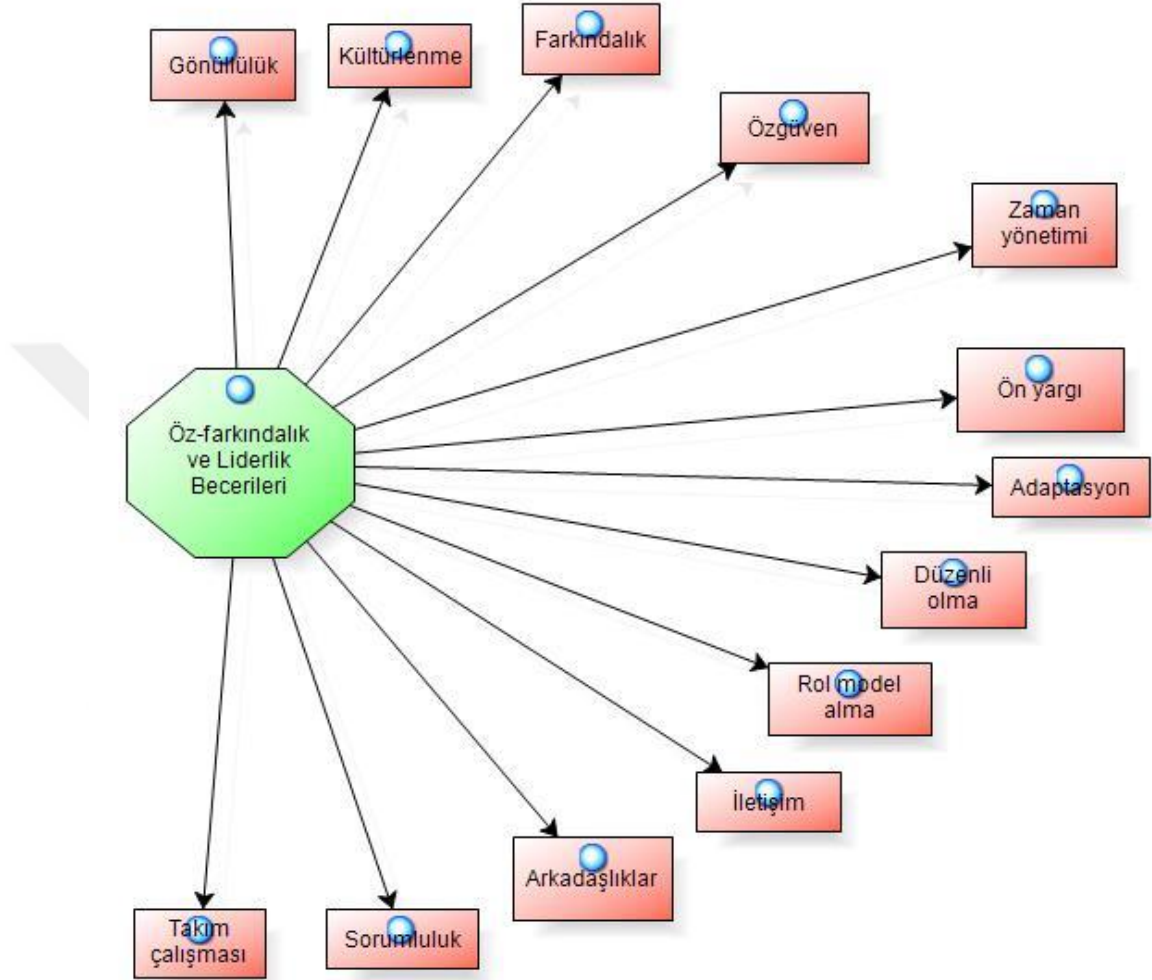
Doğa kampına yönlendiren	Kendi		Arkadaş		Gençlik merkezi		Aile		Okul	
	f	%	F	%	f	%	f	%	f	%
	15	50	4	13.3	5	16.7	3	10.0	3	10.0

Tablo 7: Katılımcıları doğa kampına kimin yönlendirdiğine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Tablo 7 incelendiğinde; kız öğrencilerden %50'si Osmaniye Aslantaş kampına kendileri katılmak istemişlerdir. %13.3'ünü arkadaşları, %16.7'sini gençlik merkezi %10'nunu ise ailesi ve okulu kampa gitmeleri hususunda yönlendirmiştir.

4.1.2. Kız öğrencilerin öz-farkındalık ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin gözlem yoluyla elde edilen bulgular;

Kız öğrencilerin öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişimine ilişkin gözlemleri araştırmacı, grup ve etkinlik liderleri tarafından gözlemlenmiştir.

Model 1: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin gözlem sonucunda ortaya çıkan temalar

Model 1’de elde edilen bulgulara göre, gözlemciler görüşlerini gönüllülük, kültürlenme, farkındalık, özgüven, zaman yönetimi, önyargı, adaptasyon, düzenli olma, rol model alma, iletişim, arkadaşlıklar, sorumluluk ve takım çalışması temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir. Bu görüşlere ilişkin gözlemcilerin bazılarının görüşleri aşağıda verilmiştir. Detaylı görüşler ise Ek:6’da verilmiştir.

a. **Gönüllülük;** *Birçoğu bilinçli ve bunu sürdürebilir kılmak adına GSB etkinliklerini sordular. Bizde gönüllü olabilir miyiz en azından dediler (AG).*

b. **Kültürlenme;**

Türkiye'nin dört bir yanından gelen kampçuların ilk etapta korkuları ve ön yargıları vardı. Kamp dönemi sona erdiğinde ise il ve kültür ayrımı yapmadan birbirlerine sarılarak ayrıldılar. Ayrıca doğu kesimden gelen grupların başaramam korkularını yendikleri gözlemlendi (G11)

Farklı kültürlerden gelen insanlarla tanışma fırsatı yakaladıkları bu süreçte empati, anlayış, saygı gibi değerleri kazanma yolunda ilerleme kaydettiklerini gözlemlerim. (G12)

c. **Farkındalık;**

Gece etkinliklerinde çıkardıkları tiyatro oyunları ile gençler hem bir şeyler başarabildiklerinin farkına vardı hem de belki de hayatlarında ilk kez böyle bir tecrübe edindiler (G18)

d. **Özgüven;**

Kendini ifade etmekte zorlanan kampçuların son günlerde katılımları arttı ve kendilerini ifade etme problemleri azaldı. Özgüvenlerinin arttığı gözlemlendi(G13)

İlk defa sahneye çıkan gençlerimizin diğer arkadaşlarıyla kazanmış olduğu özgüven sayesinde bu korkularını yenmiş oldu hem de kampımızdan mutlu bir şekilde ayrıldılar (G14).

e. **Zaman yönetimi;**

Zaman yönetiminin önemi liderler tarafından vurgulanmış ve onlarda bir yere giderken arkadaşlarını hadi acele edelim geç kalmayalım bizim yüzümüzden program aksamasın şeklinde uyarıyorlardı. Kız öğrenciler Zaman yönetimi hususunda titizlikle davranıyorlardı(AG).

f. Önyargı;

En belirgin özelliği grubun sessiz olması kendi ismini söylerken çekinerek yaklaşması ve ön yargılı olmalarıydı. Kamp döneminin sonunda kampçılarım ön yargıları yıktı kendilerine olan öz güvenini sağladığını düşünüyorum (G7).

Ön yargıları gün geçtikçe ortadan kalkıyor (G15).

g. Adaptasyon;

Adaptasyon sorunu ortadan kalkmış herkes ortama fazlasıyla uyum sağlamış ve günler geçtikçe 1 hafta daha kalmamız mümkün mü soruları havada uçuşuyordu (AG)

İlk gün biraz uyum sıkıntısı yaşamış olsak da daha sonrasında yapılan oyunlar ve etkinliklerle hallettik. Veda gecesi de dâhil gayet uyum içinde geçti (G8).

h. Düzenli olma;

Program sayesinde hayatlarının düzene girdiğini söyleyen, daha önce bu kadar düzenli yaşamadığını dile getirenler mevcuttu (AG).

i. Rol model alma;

Buradaki liderlerin yaklaşımlarından kaynaklı onlarında liderliğe ilgi duymaları ve ilerdeki zamanlarında bu gibi çalışmalarda daha etkin rol almak istedikleri gözlemlendi (G2).

j. İletişim;

İletişim yüksek derecede iyiydi. Birbirlerini tanımasalar bile bir merhaba demenin önemi vurgulanmış ve bu bir değer olarak verilmişti kampçılara. O yüzden herkes birbirini görünce selamlaşıp iletişim kurmaktaydı (AG)

k. Arkadaşlıklar;

Kampın son günü de 1 haftadır tanıdıkları arkadaşlarına kardeşim dostum diyorlar (AG)

Yaş grubundan kaynaklı buldukları duygusal yapıları kamptan ayrılırken arkadaşlık duyguları ve paylaşımlarının ilerde devam edeceğini gösteriyordu (G2).

l. Sorumluluk;

Nöbetler sırasında sorumluluk almaya isteklilerdi (AG).

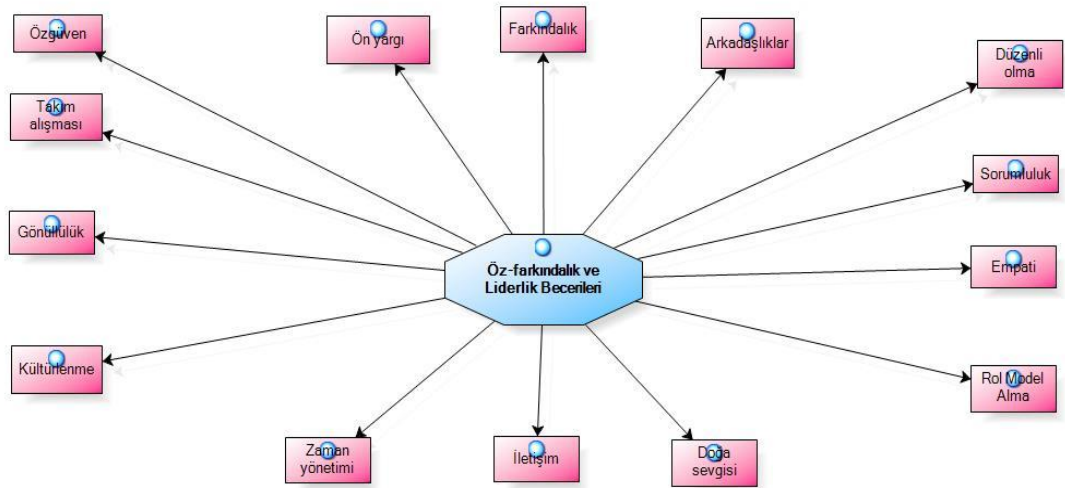
m. Takım çalışması;

Ekip olmayı başaran kampçılar son gün ekip oyunu olan görev oyununda başarılı olarak bir bütün olduğunu kanıtladı (G7).

Birinin üzüntüsü hepsinin üzüntüsü oldu. Birinin tebessümü ise hepsine yayıldı. Özellikler son 3 gün ne yapıldıysa hep beraber hareket ettiler. Kız öğrenciler kısaca tam anlamıyla bir bütündü (G17).

4.1.3. Kız öğrencilerin öz-farkındalık ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin Odak grup görüşmeleri yoluyla elde edilen bulgular;

Odak grup görüşmeleri ile kız öğrencilerinin öz-farkındalık ve liderlik becerilerine ilişkin algıları ve düşüncelerine ilişkin bulgular elde edilmiştir (Model 2)

Model 2: Kız öğrencilerin öz-farkındalık ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin odak grup görüşmeleri sonucunda ortaya çıkan temalar

Model 2’de elde edilen bulgulara göre, katılımcılar görüşlerini önyargı, farkındalık, arkadaşlıklar, düzenli olma, sorumluluk, empati, rol model alma, doğa sevgisi, iletişim, zaman yönetimi, kültürlenme, gönüllülük, takım çalışması ve özgüven temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir. Bu görüşlere ilişkin kız öğrencilerinin bazılarının görüşleri aşağıda verilmiştir. Detaylı görüşler ise Ek:7’da verilmiştir.

a. Önyargı;

Buraya gelince insanlara karşı önyargılı olmamam gerektiğini anladım (B10).

Ben sevdim baya arkadaşlarımı şimdi mesela onlarla daha çok vakit geçiriyorum. O yüzden ön yargılı olmamak gerekiyor (A3).

b. Farkındalık;

Taklit yeteneğim varsa da ben kimsenin karşısında yapamazdım ki bunu burada yaptım. Böyle bir yeteneğim varmış bunun farkına vardım (B4).

Buraya geldiğimde neler yapabileceğimin farkına vardım (B10).

c. Arkadaşlıklar;

Buraya gelmeden önce tamamen arkadaş yoksunu biriydim. Acayip derecede arkadaş edinme duygusu kazandım (A9).

Burada arkadaşlarım oldu, kardeşim dediğim insanlar oldu (B9).

d. Düzenli olma;

Bu kamp belli bir düzen içinde sabah kalkış, kahvaltı, öğle yemeği belli bir düzen içinde olmaya başladım bende (A2).

e. Sorumluluk;

Başkalarının sorumluluğu altına girmeyi öğrendim (A9).

Bir liderin sorumluluk sahibi olması gerekiyor. Sorumluluk sahibiyim (A6).

Bence bir lider başkalarının sorumluluğunu yüklenemeli. Yani kendini düşünerek değil de başkalarını düşünerek hareket etmesi daha çok gerekir. Bence ben, bende olduğumu düşünüyorum (A2).

f. Empati;

Empati kurulması gerektiğini öğrendim çoğu durumda (P2).

g. Rol Model alma;

Ben burada liderler gördüm. Onlara özendim. Çünkü böyle insanları yönetme olsun şuraya gideceksiniz buraya gideceksiniz değil de şuraya gidelim buraya gidelim tarzında üslup, davranış insanlara nasıl davranılması hususunda ben de ileride gençlik kamplarında lider olmak istiyorum (B6).

Buradaki etkinlikler bizim liderlik yönümüzü çok geliştirdi. Özellikle biz liderlere bakıp onlara özendik (B10).

h. Doğa sevgisi;

Buraya geldiğimden beri telefonu nerdeyse hiç elime almadım ailemle konuşmak dışında ve sportif aktivitelere çok katılıyorum. Bu benim doğayı görmemi sağladı (A7).

i. İletişim;

İlk karşıdaki insan soğuk duruyor sana ama muhabbet yaptıktan sonra doğu batı hiç fark etmeden kültür muhabbet ettiğinde her insan aynıdır her insan eşittir. Daha sıcakkanlı anlaşabiliyorsunuz (B10).

Liderlik becerilerimiz, arkadaşlarımızı zamanında toplama birbirimizi kırmadan kızmadan üzmeden tatlı bir dille iletişim kurmamıza katkı sağladı (B3).

j. Zaman yönetimi;

Burada doğayı geziyoruz, spor yapıyoruz, aktiviteler yapıyoruz ve zamanı çok iyi kullanıyoruz (A1).

k. Kültürlenme;

Bu kampa geldiğimde farklı kültürler öğrendim. Tüm illerin en azından kültürlerini öğrenmeye çalıştım (B4).

Farklı kültürler var burada. Onlar çok güzel farklı insanların farklı kültürleri onları görmüş olduk (B9).

l. Gönüllülük;

Belli bir etkinlik yapacağız isteyerek gönüllü olabiliyorum. Hani bir kişi gelsin beraber şunu yapalım onlara öncülük etsin dediklerinde onlara gönüllü olabiliyorum (A1).

m. Takım çalışması;

Grup halinde hareket etme olsun, hızlı hareket etme olsun, zeka gelişimime olsun katkı sağladı (B10).

Herkesin aynı anda bir şeyler yapabileceğini öğrendim (B8)

Birlik ve beraberlik de var. Takım ruhu (p7).

n. Özgüven;

Özgüvenim burada daha çok pekişti. Daha çok kendimi ifade edebiliyorum (B2).

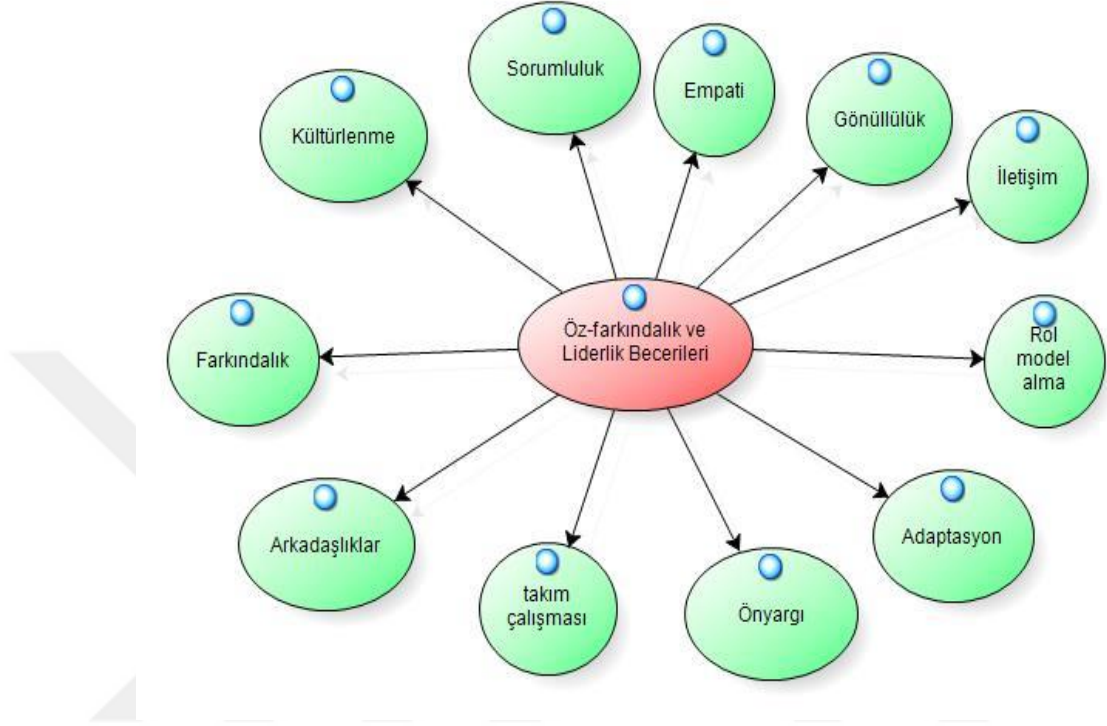
Kendime özgüvenim geldi doğa kampları sayesinde (B3).

Kendime olan özgüvenimi artırdı (B7).

4.1.4. Kız öğrencilerin öz-farkındalık ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin doküman analizi (günlük) yoluyla elde edilen bulgular;

Odak grup görüşmeleri yapılan kız öğrenciler tarafından, kamp süresince kamp günlükleri tutulmuştur. Kamp günlüklerinde öz-farkındalıklarına ve liderlik becerilerine ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade etmişlerdir.

Model 3’de elde edilen bulgulara göre, kız öğrenciler kamp günlüklerinde görüşlerini; Kültürlenme, sorumluluk, empati, gönüllülük, iletişim, rol model alma, adaptasyon, önyargıların yıkılması, özgüven, takım çalışması, Arkadaşlıklar edinme, ve farkındalık temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir.

Model 3: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin kamp günlüklerinden ortaya çıkan temalar

a. Kültürlenme;

Bu günlük herkesin eseridir. Bizim tek oluşumuzun simgesidir. Kültürlerin harmanı, dostluğun tek adresi (A6)

Doğu batı ayırt etmeden yurdum insanını tanımak güzel. Farklı kültürler, farklı insanlar (B1)

b. Sorumluluk;

Sorumluluklarımın daha da farkına vardım ve ilk gün isyan ettiğim sistemli yaşamaya bende alıştım açıkçası (A9).

Dostluk, sevgi fedakarlık sorumluluk ve kendimi daha da tanıma imkanım için teşekkürler (A6).

c. Empati;

Empati köşesinde ise özel gereksinimle bireylerin yaşama koşulları ile ilgili konuştuk ve onların yerine kendimizi koymaya çalıştık. Ancak bir destek veya bir yardımla hayatlarını devam ettirebildiklerini anladık. Empati yaparak engellileri anlamaya çalışmak, bundan sonra herkese karşı empati kurmaya kararlıyım (A3).

Görme engelli bir vatandaşı oynadım. Kendimi o saniye onun yerine koydum. 3 dakika kadar onu canlandırdım. Gözlerimi kapattılar ya sanki cenneti cehenneme döndürdüler. Sanki beni o 3 dakika içinde hayatımdan ettiler. Meğer küçümsediğimiz şeyler ne kadar da sağlık bizim için ne kadar da değerliymiş. Empati kurmak gerekli bugün bunları çok daha iyi anladım (P4).

d. Gönüllülük;

Empati istasyonunda gönüllü oyuncu oldum (A2).

e. İletişim;

İletişim kurmanın önemi yaşıyorum. İletişim kurdukça daha iyi anlıyor ve anlaşılıyor. Demek ki herşeyin başında yatan şey iletişimmiş (P1).

f. Rol model alma;

Bu kamptan ayrılırken inşallah bende bir gün buradaki liderlerimle birlikte lider olarak görev yapabilmek adına dua ettim. Güzelliklerle dolu veda ve gözlerde yaşlarla elveda (A5).

Rol model alınacak liderler. Hep gülümsemeler (B10).

g. Adaptasyon;

Arkadaşlarla o kadar kaynaşmaya başladık ki daha. 2. Gün olmasına rağmen nasıl ayrılacağımızın tasası tuttu bile (A9).

Kampa ilk geldiğimde Aydın'a geri gitmek istedim. Çünkü kamptaki kişiler çok soğuk davranıyordu. Ama daha sonradan kaynaştık. Odamda 3 farklı şehirden arkadaş kazandım. Hepsi de birbirinden tatlılar (B2).

h. Önyargı;

Önyargılarım vardır. Annem buraya gelmeden önce arkadaşlarıyla iyi geçin demişti. Demek ki bir arada biraz problemliyim. Odamda bir Konya'dan, bir Kocaeli'den iki arkadaşım var. Çok sevimliler. Bu kadar iyi arkadaş olabileceğimi düşünmüyordum (A2).

i. Özgüven;

Ayrı bir kucak açtım bugün hayata. Güzellikler bizimle olmalı. Boşluktayken burda buldum kendimi. Ve en yüksek seviyelere ulaştım burada. Özgüvenim gelişti (A2).

MATRAK eğlenceliydi. Diğer arkadaşlara göre tecrübeliyim dövüş sporlarında o yüzden rakibe vurmakta korktum çünkü gücümü kontrol edemeyip sakatlık çıkarırım diye. Herkes sırayla yaptı. Bende etkinlik lideri ile maç yaptım. Kendime güvenim bir kez daha arttı (A5).

j. Takım çalışması;

Takım olarak hareket etmek keyifliydi. Takım olduk (A3).

Bugün doğa kampımızda bisiklet, okçuluk, golf oynadık. İlk defa bu kadar kalabalık grupta bisiklet sürdüm. Grupça hareket etmeyi tecrübe edindim (B8).

k. Arkadaşlıklar;

Farklı şehirlerde dostlarım oldu, farklı konforlarda evlerim var artık, bize de misafirliğe beklerim (A8).

Farklı illerden farklı kültürlerden dostluklar (B10).

1. Farkındalık;

Şimdi de eğitimimiz halk oyunları meğer gayette iyi zeybek oynuyormuşum (A2).

Halk oyunları etkinliğinden sonra yeteneğimin farkına vararakтан dönüşte halk oyunları ekibine katılmaya karar verdim (A8).

5. SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde; Gençlik kampı uygulamalarına katılan kız öğrencilerin öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişimi çerçevesinde elde edilen verilerin analiz sonuçları verilmiş ve tartışılmıştır.

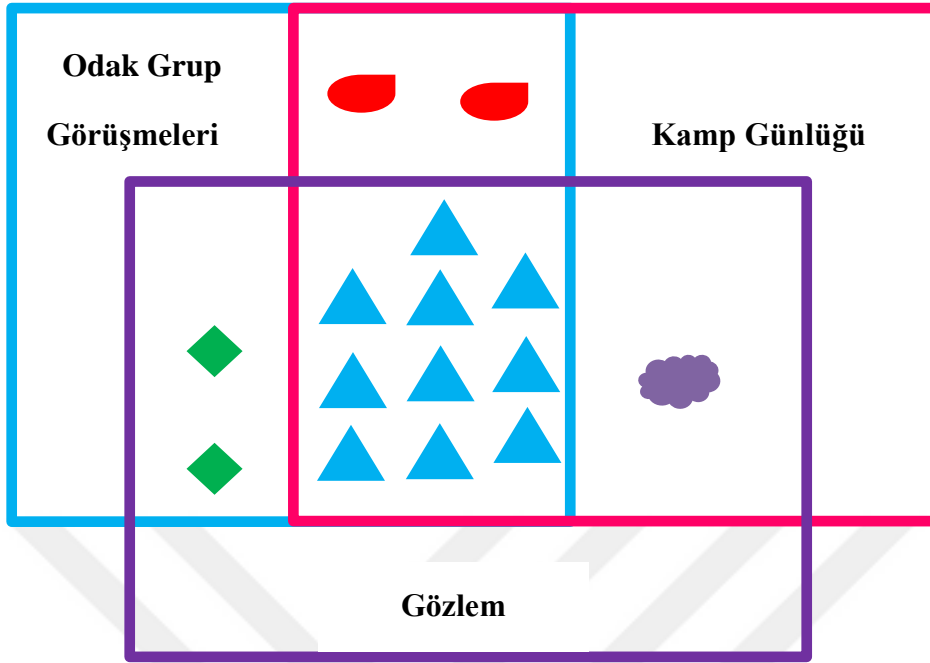
5.1. Demografik özelliklere ilişkin Sonuçlar

GSB, hizmet birimlerinden biri olan Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün görevlerinden bir tanesi; gençlere hizmet veren gençlik merkezi ve benzeri tesisler ile gençlik ve izcilik kamplarının kurulması ve çalışmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, bunları geliştirici ve tanıtıcı faaliyetlerde bulunmaktır (Gençlik ve Spor Bakanlığının teşkilat ve görevleri hakkında kanun hükmünde kararname 2011). Kız öğrencilerden daha önce kamp tecrübesi olan 7 kişi (%23.3) bulunmaktadır. Gençlik kamplarında her kişinin 1 deniz kampı, 1 doğa kampı ve 1 zirve/ kış kampı hakkı bulunmaktadır. Daha önce deniz kampına giden kız öğrencilerin daha da bilinçlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kız öğrencilerin gönüllü olarak katılım sağladıkları bir organizasyon olup olmadığı sorusuna ise; 11 kişi (%36.7)'si evet derken, 19 kişi (%63.3)' ü hayır demişlerdir. Ancak Osmaniye Aslantaş kampına kız öğrencilerin tamamının (30 kişi) gönüllü olarak katılım sağlamış olmaları da dikkat çekici bir bulgudur. Öğrencilerin yaşadıkları şehirden uzak bir kampa gitmek için gönüllü olmalarının nedenleri; kamp süresince ailelerinden uzakta olmaları ve tek başlarına hareket edecek olmalarını etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, kişisel gelişimleri ve kendilerini daha iyi tanımaları için öğrencilerin gönüllülük, gönüllülüğün kazanımları hususunda bilgilendirilmesinin faydası olacağı da düşünülmektedir.

5.2. Öz-farkındalık ve liderlik becerilerine ilişkin sonuçlar

Gençlik kampı uygulamalarına katılan kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerilerine ilişkin bulguları gözlem, odak grup görüşmeleri ve kamp günlüklerinden elde edilmiştir.

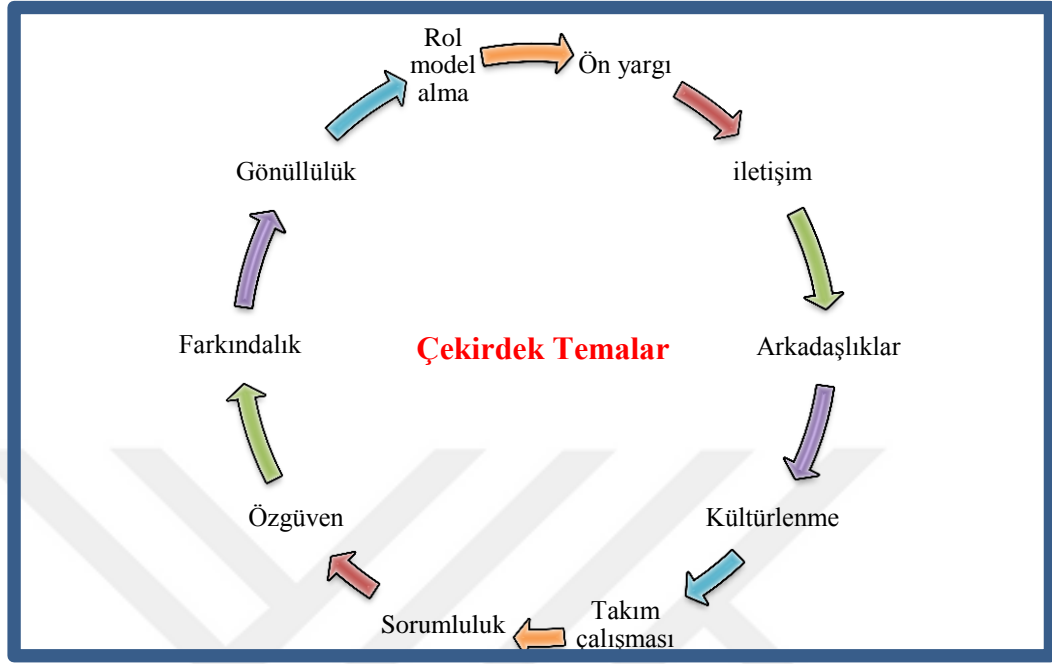

Şekil 5: Öz-farkındalık ve liderlik becerileri ile ilgili çeşitleme yöntemiyle elde edilen ortak temalar

- Önyargı, iletişim, arkadaşlıklar, kültürlenme, takım çalışması, sorumluluk, özgüven, farkındalık, gönüllülük ve rol model alma
- Adaptasyon”
- Düzenli olma, ve zaman yönetimi
- Doğa sevgisi ve empati

Öz-farkındalık ve liderlik becerileri ile ilgili elde edilen temalar bulgular bölümünde verilmiştir (Model1,2,3). Veri toplama teknikleri incelendiğinde elde edilen verilerin ortak temaları Şekil 5’da gösterilmektedir. Gözlem, odak grup görüşmeleri ve kamp günlükleri sonucunda her birinde ortak var olan on (10) çekirdek temaya ulaşılmıştır. Çekirdek tema diye adlandırılmasının nedeni, var olan on (10) temanın çalışmanın özünü içermesinden kaynaklanmaktadır ve bütünün oluşmasının temelini kapsamaktadır. Bu temalar; önyargı, iletişim, arkadaşlıklar, kültürlenme, takım çalışması, sorumluluk, özgüven, farkındalık, gönüllülük ve rol model almadır. Bununla beraber gözlem ve odak grup görüşmeleri sonucunda

“düzenli olma ve zaman yönetimi” ortak teması, odak grup görüşmeleri ve kamp günlükleri sonucunda “doğa sevgisi ve empati” ortak teması, gözlem ve kamp günlükleri sonucunda ise “adaptasyon” ortak teması sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şekil 6: Çekirdek temanın sistematik döngüsü

Creswell ve Miller (2000) çeşitleme yaklaşımını “araştırmacıların bir çalışma içerisinde madde veya kategori oluşturmak için çoklu ve farklı bilgi kaynakları içerisinde uyum aradıkları bir geçerlilik prosedürü” olarak tanımlamıştır. Patton (2002) çeşitlemenin amacının farklı veri kaynaklarından faydalanarak aynı sonucu elde etmek yerine, araştırmanın sonuçlarındaki tutarlılığın ve uyumun test edilmesi olduğunu belirtmiştir. Çeşitleme yaklaşımı ile toplamda 15 tema elde edilmiştir. Gözlem, odak grup görüşmeleri ve doküman analizinden (günlük) elde edilen her birinde var olan on (10) çekirdek temanın sistematik döngüsü Şekil 6’da verilmiştir. Araştırma da çeşitleme yaklaşımı, araştırmacıya çalışma sonuçlarının birbiriyle tutarlılığını ve uyumunu sağlamıştır. Çekirdek temanın sistematik döngüsünün oluşmasında en önemli etken, kız öğrencilerin odak grup görüşmelerinde ve kamp günlüklerinde duygu ve düşüncelerini ifade etmelerindeki akış temel alınmıştır. Her tema birbirinin tamamlayıcısı durumundadır. Temalar arasında etkileşim bulunmaktadır. Böylelikle ortaya döngüsel bir sistem çıkmaktadır.

Öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişmesi amaçlı yapılan araştırma sonucunda elde edilen her bir tema kavram olarak Türk Dil Kurumu’nun (TDK)

açıklaması temel alınarak anlamı yazılmıştır. Doğa kampı süreci içerisinde değerlendirilerek diğer kuramsal bilgiler ve araştırmalar ile sonuçları tartışılmıştır.

5.2.1 Önyargı temasına ilişkin sonuçlar; Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı, peşin yargı, peşin hüküm, peşin fikir olarak tanımlanmıştır (TDK 2015). Sosyal psikolojinin kurucularından ve uluslararası psikoloji dünyasının önemli isimlerinden Türk bilim insanı olan Kağıtçıbaşı'na (2010) göre; Sosyal ve bilişsel psikolojide farkında olmadan kararlarımızı ve seçimlerimizi etkileyen düşünce süreçleri “kalıp yargı” (stereotip) olarak adlandırılırken, görünüm bulan ve bu kalıp yargılar sonucunda ortaya çıkan tutum ve davranışlar ise “önyargı” olarak adlandırılmaktadır. Doğa kampı sürecinin, özellikle ilk günlerinde gözlemlenen tema “ön yargı” teması olmuştur. Hiç tanımadıkları kişilerle, aynı odada kalmaları ve program sorumluları tarafından belirlenen bir grubun üyesi olması beklenmektedir. Bazı öğrenciler özellikle farklı bölgelerden gelen katılımcılara karşı tepkili davranmaktadır. Bunun sonucu ilk dakikalarda kamptan evlerine geri dönmek istediklerini ifade etmişlerdir. Oysa; kampın ikinci gününden itibaren şikayet ettikleri birçok konunun önemini yitirmeye başladığı elde edilen bulgulardan tespit edilmiştir. Kız öğrenciler doğa kampı uygulamalarına üyesi oldukları grupla katılım sağlamaktadır. Birbirlerini tanımaya ve birlikte etkinliklerde bulunmaya başladıkça kız öğrencilerin önyargılarının yıkılmaya başladığı gözlem, odak grup görüşmesi ve kamp günlüklerinden elde edilen bulgular da yer almaktadır (Model 1, 2, 3).

Hogg ve Vaughan'ın (2007) ifadesiyle; modern toplumlarda insan, önyargıyı, insan davranışının hiç de hoş olmayan bir yönü olarak görme eğilimindedir. Yetenek ve özelliklerimiz yaşımız, cinsiyetimiz, ait olduğumuz etnisite ya da ırk temelinde sabitlenebilir ve bu sabit bakışa uygun bir muameleyle karşılaşılabiriz; fakat kendimizi başkaları hakkında aynı tür varsayımları yaparken bulabiliriz. Önyargı toplumsal açıdan istenmeyen bir davranış olsa da toplumsal yaşama nüfuz etmiş durumdadır. Kara (2013) tarafından yapılan “Kadınların serbest zaman davranışları: etnik grup perspektifi” adlı araştırmada; farklı etnik grupları temsil eden kadınların rekreasyonel faaliyetlere katılımında aşılmamış birçok etken olduğu görülmektedir.

Bunların en net ve belirgin temalarının ise kadınların “cinsiyet önyargıları” ile “farklılık algısı”nın oluşturulduğu saptanmıştır.

Kadınların lider olarak görev almasına engel teşkil eden etmenlerden birinin sosyal bilişsel süreçler olduğu bilinmektedir. Kadın liderliğine karşı olan kültürel normların oluşturduğu kalıp düşünceler ve önyargılı tutumlar, kadınların lider olarak değerlendirilmesini engelleyen en önemli sosyal-bilişsel etmenlerden biridir (Eagly, 2003; Eagly & Diekman, 2005; Eagly & Karau, 2002; Heilman & Eagly, 2008; Rudman & Glick, 2001; Schein, 2001; Sümer, 2005).

Şekil 2’ye bakıldığında öz-farkındalığı geliştirmek adına verilen ipuçlarında ilk sırada önyargılı olma bulunmaktadır. Araştırma da benzer sonuçlar elde edilmiş ve ilk tema önyargı olarak bulunmuştur. 1 hafta gibi kısa bir sürede kız öğrencilerin önyargılarının yıkılması dikkat çekici bir bulgudur. Birbirlerini gözlemledikçe, tanışmaya başladıkça kalıplaşmış düşünceleri azalmıştır. Liderlik becerilerine sahip olan bireylerinde duygu ve düşüncelerini kontrol etmeleri, kişilere karşı önyargılı olmamaları gerekmektedir. Gençlik kampı, kız öğrencilerin, kadın liderlere karşı olumlu bakış açısına sahip olmasına ve gelecekte her hangi bir alanda lider olmak isteyen kız öğrencilerin daha iyi performans göstermesine ve hatta kalıplaşmış davranışın ötesine geçmesine, önyargılarının yıkılmasına sebep olabilir.

5.2.2. İletişim temasına ilişkin sonuçlar; Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, iletişim olarak tanımlanmıştır (TDK 2015). Kırtan fazla bilimsel makalesi yayınlanan bir psikolog ve çeşitli topluluklara bilimsel psikoloji çerçevesinde gelişim seminerleri sunan bir iletişim psikolojisi uzmanı olan Cüceloğlu’na göre, “İki insan birbirinin farkına varınca iletişim başlar”. Söylediği söylemediği yaptığı yapmadığı her şeyin anlamı vardır. Yüz ifadesinin beden duruşunun, sesin, bakışın anlamı vardır. (Cüceloğlu 2002). Kız öğrenciler doğa kampı süresince, gençlik kampı liderleriyle ve katılımcılarıyla sürekli iletişim halindedir. Doğa kampı programının amaçlarından biri de katılımcılar arasında iletişimin güçlenmesidir. Bu nedenle; kamp programı içeriğinde kız öğrencilere grup içi, gruplar arası, grup-etkinlik liderleri ve program sorumlularıyla iletişim kurmaları için ortamlar sunmuştur. Bununla beraber doğa kampı uygulamalarında özellikle

planlanmış iletişim oyunları yer almıştır (Ek 3-4). İletişim oyunları süresince bazı öğrencilerin kendilerini sözlü olarak ifade ederken, bazılarının da sözsüz iletişimi (beden dili, jest, mimikler, vb.) tercih ettikleri tespit edilmiştir. Araştırma da, kısa bir süre de, kız öğrencilerin birbirleriyle kaynaşmaları, uzun zamandır tanışıyor gibi birbirlerine yakın davranmaları sonucunu da ulaşılmıştır.

Coşgun (2004) tarafından yapılan “Kültürlerarası iletişim sürecinde kalıp düşüncelerin ve önyargıların rolü: “Antalya’da yaşayan Güneydoğulular ile Antalya yerlileri arasındaki kalıp düşünceler ve ön yargılar” adlı araştırmasında benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan en önemlisi farklı kültürlerden aynı bölgede yaşayan kişilerin ön yargıların ve kalıp düşüncelerin değişmesinde etkin iletişimin önemli bir faktör olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sporcularda iletişim araştırmalarından biri de Ulukan (2012) tarafından yapılan “İletişim Becerilerinin Takım ve Bireysel Sporculara Olan Etkisi” adlı araştırmasında iletişim becerilerini değişik spor branşlarına göre incelenmiştir. Çalışma sonucunda; sporcuların yaşamını geçirdiği yer değişkenine göre iletişim beceri düzeylerinde anlamlı farklılıklar görülmüştür. Yaşamını geçirdiği yerin sosyal ve kültürel yönden çeşitlilik gösterdiği bölgelerde ki sporcuların iletişim düzeyleri yüksek olduğu saptanmıştır. Beden eğitimi öğretmenleri üzerine yapılan araştırmalardan biri de Esentaş ve ark. (2014) “Beden eğitimi öğretmenlerinin iletişim becerilerinin incelenmesi” adlı araştırmasında; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iletişim becerileri yüksek olduğu saptanmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri hem sözlü hem de sözsüz iletişim becerilerini kullanmakta olduklarından dolayı derslerinde öğrencileriyle kendilerini daha iyi ifade edebilmekte ve aktarımlarda bulunmakta oldukları saptanmıştır. İletişim araştırmalarını başka açıdan değerlendiren Telman ve Ünsal’a (2005) göre, insanlar arasındaki iletişimde aksamalar çoğu zaman yeterli düzeyde geribildirim verilmemesine bağlamaktadır. Sporcuların antrenörleriyle açık bir şekilde iletişim kurması, antrenörlerin sporcularının her türlü özel sorunlarıyla ilgilenip bu sorunlarını çözmeye çalışması, sporcunun takıma ve oyuna daha çok konsantre olup performansını artırmaya yönelik etkiler sağlayabildiğini savunmaktadır. Liderlik ile ilgili iletişim düzeyinde ise Botsford (1997), iyi liderlerin insanlarla etkili biçimde ve birlikte nasıl çalışılacağını kavramış kişiler olduğunu belirtir. Ayrıca problem çözme yaklaşımından çok öğrenme yaklaşımını kullandıklarını, insanlarla olan ilişkilerinde güvene dayalı ve açık iletişim ortamı

oluşturduklarını, ekip üyeleri arasında güven oluşturmak için insanların bulunmadığı ortamlarda da onlara sadakat gösterdiklerini belirtmiştir. Bu araştırma da; farklı bölgelerden gelen gençler bulunmaktadır. Öncelikli olarak maddi imkanı kısıtlı olan öğrencilere kamplarda yer verilmektedir. Kamp süresinde başlayan olumlu iletişimin devamlılığı öğrenciler tarafından ifade edilmiştir. Kamptan ayrılmadan sosyal ağlar (facebook, whatsapp, instagram) üzerinden iletişim grupları oluşturdukları ve bu sosyal ağlarda fotoğraflarını, duygu ve düşüncelerini paylaştıkları gözlemlenmiştir. Öz-farkındalık kız öğrencilerin çevresindeki insanları algılamalarını, tanımlarını ve birbirleriyle uyumlu bir iletişim kurmalarını sağlamaktadır.

Doğa kampı uygulamaları; kampçılara, liderlere, program sorumlularına ve hatta bu konuda çalışan akademisyenlere birbirleriyle olan iletişimlerinde daha samimi olmaları için imkan yarattığı düşünülmektedir. Araştırmacı Türkiye’de ilk kez Antalya’da düzenlenmiş olan “10. Uluslararası Okul Dışı Eğitim ve Kampçılık Kongresine” katılmıştır (icc 2014). Ayrıca kongreye dünyanın altmış (60) ülkesinden gelen eğitimciler, akademisyenler, sektör temsilcileri ve iş dünyasının seçkin yöneticileri katılmıştır. Kongreye katılan farklı kültürlerdeki katılımcıların tümü okul dışı eğitim, kamplar ve gençlik turizmi konularındaki deneyimlerini otel ortamında samimi bir şekilde paylaştıkları gözlemlenmiştir. Aynı zamanda katılımcılar iletişim içerisinde kalabilmek için birbirlerine kartvizitlerini vermişlerdir. Katılımcılar facebook üzerinden arkadaş olmaya başlamış ve ICC tarafından facebook da “ICC 2014 Turkey” grubunda katılımcıların fotoğrafları yayınlanmıştır. Kamp süresince, kamp sonrasında, hatta bu tip kampçılık kongreleri süresince ve sonrasında da iletişim sayesinde dünyanın bir ucundaki bir gelişmeden, diğer ucundaki insanlar da haberdar olmaya devam etmektedir.

Ayrıca araştırmacı son altı (6) yıl boyunca GSB tarafından düzenlenmiş karma kamp, uluslararası kamp ve kız öğrencilere yönelik düzenlenmiş gençlik kamplarında sıklıkla görev almıştır (Tablo 5). Gençlik kamplarında farklı bölgelerden ve kültürlerden gelen öğrenciler olmasına rağmen, kamp süresince iletişim düzeylerinin olumlu yönde arttığı gözlemlenmiştir.

Teknolojinin günden güne yenilenmesi, gelişmesi insanlarda iletişim anlayışını doğrudan etkilediği düşünülmektedir. Akıllı cep telefonları da günlük hayatta yaygın olarak kullanılmaktadır. Özellikle gençlerin çoğu telefon kullanımını

sınırlayamayıp kontrol edemez bir halde olduğu söylenebilir. Doğa kamplarında da gençlerin yanlarında cep telefonu bulunmaktadır ve birbirlerinin cep telefonu numaralarını almaktadırlar. Ancak, kamp süresince telefonda iletişim kurmak yerine, birbirlerinin odalarına gidip bakmayı veya belirledikleri saatte belirledikleri buluşma yerinde bir araya gelmeyi tercih etmektedirler. Doğa kampı uygulamalarının sanal iletişim ve sanal arkadaşlığın en ileri düzeyde yaşandığı bugünlerde, gerçek bir arkadaş ve dostluk ortamı oluşturmak için imkan sunduğu söylenebilir.

5.2.3 Arkadaşlıklar temasına ilişkin sonuçlar; Birbirlerine karşı sevgi ve anlayış gösteren kimselerden her biri, bacanak, eş, yâren, yoldaş olarak tanımlanmaktadır (TDK 2015). Gençlik kampına katılan kız öğrenciler, bir (1) hafta süresince bir çok kişi tanıma imkanı bulmaktadır. Farklı şehirlerden ve farklı kültürlerden gelen kız öğrenciler birbirlerinin hayatlarına yeni bir renk olmaktadır. Arkadaşlık adı altında başlayan, birkaç gün içerisinde dostluk, kardeşlik bağının oluştuğu odak grup görüşmesi, kamp günlüğü ve gözlem sonucunda elde edilen sonuçlardan bir tanesidir.

Büküşoğlu ve Bayturan (2005) tarafından yapılan “serbest zaman etkinliklerinin gençlerin psiko-sosyal durumlarına ilişkin algısı üzerindeki rolü” adlı araştırmasında; Sosyalleşme sürecinde kendini gerçekleştirme önemli bir yere sahiptir. Sosyalleşme gencin kişiliğini kazanma sürecidir. Gençlerin sosyalleşmeleri, arkadaşlık, aile, çevre ilişkileri, medya araçları, kültür, sanat, spor, müzik uğraşları gibi pek çok sosyalleşme etmenleri ile ilişki içinde gerçekleşmektedir. Spora katılım güdülenmesi ile ilgili yapılan ilk deneme amaçlı çalışma 1970’lerde Aldermen ve Wood ve yine aynı yıllarda Orlick tarafından yapılmıştır. Bu araştırmacıların amacı spora katılımda göz önünde bulundurulmuş nedenleri ortaya koymaktır (Akt. Weiss ve Chaumeton 1992). Spora katılım güdülenmesi ile ilgili yapılan bu ilk çalışmalar, beceri gelişimi ve öğrenimi, eğlence, fiziksel zindelik, arkadaş edinme ve başarmanın spora katılımı etkileyen en önemli nedenler olduğunu ortaya koymuştur (Gill ve ark. 1983). Liderlik davranışları belirli bir davranış grubuna girmesine karşın, liderin davranışları hem liderlik, hem de liderin davranışlarını kapsar. Liderlik davranışları, ortak bir sorunun çözümü için etkileşim yapısı kurmak, lider ile grup üyeleri arasındaki ilişkileri, iletişim kanallarını ve örgütün işleyişini belirtmek, örgüt içinde

güven, saygı, içtenlik ve arkadaşlık oluşturarak, yönetim anlayışını gerçekleştirmeyi gerektirmektedir (Genç 1998).

Araştırma da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılımları sonucunda kız öğrencilerin iletişim güçleri artmıştır. Gençlik kampı liderlerinde samimi, içten, kimi zaman arkadaş canlısı kimi zaman otoriter olmaları ve aynı zamanda grup liderlerinin grup içinde kız öğrencilerin kaynaşmaları için yaptırdıkları eğitsel oyunlarla, farklı kültürleri kabul ettikleri ve ön yargılarının yıkıldığı da tespit edilmiştir. Yeni arkadaşlıklar edinme, kız öğrencilerin sosyal becerilerinin artmasına bunun da kalıcı davranış haline dönüşmesine imkan sunduğu söylenebilir.

Doğa kamplarının vazgeçilmezi olan kamp ateşi, kampın birinci (1.) günü sembolik olarak yakılmaktadır. Gönüllü olan öğrenciler, kamp müdürü ve program sorumluları aracılığıyla kamp ateşinin külleri yeni yakılan ateşle birlikte arkadaşlıkların samimi, kalıcı ve uzun süreli olması ümidiyle alevlenmektedir. Doğa kampının son günü ise kız öğrenciler tarafından hazırlanmış olan veda gecesi etkinliği ardından kamp ateşi etrafında toplanan tüm kız öğrenciler el ele veda şarkısı (Ek 5) ile birlikte veda valsini gözyaşları içerisinde yapmışlardır. Bir haftanın sonunda kız öğrenciler, cep telefonuyla veya sosyal medya aracılığıyla sürdürülen bir arkadaşlık yerine, karşılıklı sohbet ettikleri, birbirlerine sarıldıkları, duygu, düşünce, sırlarını ve gelecek planlarını paylaştıkları arkadaşlarına kamp ateşi etrafında veda etmişlerdir. Gençlik kampları, kız öğrencilere farklı bölge ve kültürlerde yeni arkadaşlıklar kurulmasına ve Türkiye'nin her yerinde bir (1) evlerinin olmasına imkan sunduğu söylenebilir.

5.2.4.Kültürlenme temasına ilişkin sonuçlar; Kültürlenme kavramı, belirli bir kültüre mensup kişilerin bir başka kültürden kişilerle temaslarında yaşadıkları kültürel ve psikolojik değişim süreci ya da değişimlerdir (Bilgin 2003).

Kültürlenme, kültürlerarası psikolojinin en karmaşık alanlarından biridir. Kültürlenme süreci birden fazla kültürü kapsadığı için iki ayrı anlamı vardır. İlk olarak kültürlenme; iki ya da daha fazla kültür arasındaki etkileşim sonucu ortaya çıkan durumdur. İkinci olarak, en az iki kültürün etkileşimini ve bu etkileşim sonucunda yaşanan psikolojik değişiklikleri kapsamaktadır (Berry 1998).

Kültürlenme, sosyal bir vakum içinde değil, grup içi ve gruplararası ilişkiler temelinde gerçekleşmekte (Liebkind 2001) ve kültürlenme psikolojisi giderek bağlamsallaşmaktadır (Horenczyk & Ben-Shalom 2006). Kültürlenme araştırmalarının temeli, birbiriyle ilişkide bulunan birey ya da gruplar arasında bazı kültürel farklılıkların olduğuna ilişkin varsayım üzerine inşa edilir. Farklı bir ülkeden gelen birey ya da gruplar açısından düşünüldüğünde, sıklıkla göç eden grup ve göç alan ülkedeki başat grup arasında kültürel açıdan farklılıklar öngörülür. Kültürlenme araştırmasında önemli olan noktalardan biri de bu kültürel farklılığının varlığını ortaya koyabilmektir (Sam & Berry 2006).

Araştırma da; gençlik kamplarına farklı illerden ve farklı kültürlerden kız öğrenciler gelmiştir. Kız öğrenciler kamp ortamında farklı kültürlerin içinde bulunmakta ve sürekli değişim yaşamaktadırlar. Kampın ilk günlerinde doğu- batı bölgelerinden gelenlerin birbirlerine karşı önyargıları olmaktadır. Ancak, birbirleriyle iletişim kurmaya başladıkça, kamp ortamında kız öğrencilerin önyargıları yıkılmaya başlamaktadır. Kamp programı boyunca kız öğrenciler hazırladığı gece eğlencelerinde yöresel halk oyunları oynanmaktadır. Birbirlerini izledikçe içlerinde uyanan merak içgüdüsüyle kamp ortamında neredeyse kız öğrencilerin tamamı her yöreden az da olsa halk oyunlarını öğrenmeye başlamaktadır. Birbirlerinin kültürlerini tanıma imkanı bulan öğrenciler, geziler sırasında kendi bölgelerinden, gelenek ve göreneklerinden bahsettikleri gözlemlenmiştir. Böylelikle; gençlik kamplarının kız öğrencilere, yeni insanlar tanımalarında, farklı kültürleri keşfetmeleri hususunda katkı sağladığının görüldüğü söylenebilir.

5.2.5. Takım çalışması temasına ilişkin sonuçlar; Takım, görev bakımından birbirini tamamlayan kimselerin topluluğu, grup, ekip, trup olarak tanımlanmaktadır (TDK 2015). Takım çalışması ise; belirli hedefleri paylaşan, birbirleriyle iletişim halinde olan iki veya daha fazla kişiden oluşan bireylerle gerçekleştirilmektedir olarak tanımlanmıştır (Özbay ve Arslan 2007). Program sorumluları tarafından Osmaniye Aslantaş doğa kampında, kız öğrenciler gelmeden 18-22 kişilik gruplar oluşturulmaktadır. Bu grupları oluştururken farklı illerden gelmiş olmalarına dikkat edilmektedir. Doğa kampı uygulamalarından verim alabilmek için her etkinlik

istasyonuna oluşturulan gruplar tek tek gitmektedir. Böylelikle kız öğrenciler her etkinlik istasyonunda grupla birlikte hareket etmekte ve takım çalışması yapmaktadır. Kamp süresince program kapsamında gruplar arası sportif turnuvalar da düzenlenmektedir.

Kız öğrencilerde 'eğlence' ve 'hareket/aktif olma' güdüsü erkeklere göre daha fazladır. Ayrıca riskli aktivitelerde daha az yer almak istemektedirler (Kerr ve Vlaminkx). Apter (2001) kız öğrencilerin spor yapmaktaki amaçlarının enerjilerini boşaltmak olduğunu göstermektedir. Takım üyeliği/ruhu' ve 'arkadaş' güdülerini anlamlı bulunmasa da kızlarda erkeklere göre daha fazladır, bu başka insanlarla tanışmak ve bir takım içerisinde yer alma isteklerinin daha fazla olduğunun göstergesidir. Etkinlik kapsamında beden eğitimi dersleri yalnızca okulda yapılan fiziksel aktivitelerle de sınırlı kalmayarak bireylere toplumsal yaşamı öğretmek, fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişmelere de katkıda bulunmaktadır (Aybek ve ark. 2011). Bunun yanı sıra okullarda spor faaliyetlerine katılımın akademik başarı üzerindeki etkisi son yıllarda önemli araştırma konusu olmuştur (Marsh 1993). Jergovic (2001) ders dışı etkinliklerin sınıfta akademik başarıyı arttırdığını, yine Managan (2002), spor oyun alanlarında öğretilen karakter ve takım çalışması eğitiminin öğrenci başarısı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Doğa kampı programında her grup bir bütün olarak görülmektedir. Birlikte etkinliklere katılmaları, sportif turnuvalarda takımın bir parçası oldukları temeline dayalıdır. Grubun üyesi olan her kız öğrencinin farklı bilgi, beceri ve tecrübeleri bulunmaktadır. Grup halinde görev alınan yemekhane nöbeti, sabah sporu ve gece eğlencesinde her bir kız öğrenci grubun güzel ve eğlenceli bir tablo ortaya çıkarmasına katkı sağlamaktadır. Ortaya çıkan tablonun bir parçası olduğu için mutlu olduğu, sorumluluklarını yerine getirerek özgüvenlerinin arttığı gözlemlenmiştir.

Araştırma da; kız öğrenciler yeni insanlarla tanışmaktadır ve kendilerini bir grubun parçası hissetmektedirler. Sportif turnuvalar esnasında kazanma ve kaybetme duygularını birlikte yaşamışlardır. Kamp süresince sportif turnuvalarda takım ruhunun da ön plana çıkmasında aidiyet duygusunun etkili olduğu düşünülmektedir.

Takım çalışmasında birlik ve beraberliğin sağlanması, karşılıklı güven ortamının oluşması, yardımlaşma, dayanışma, sorumluluk alma, paylaşma, empati

yapma gibi bir çok davranışın ortaya çıkmasında ve gelişmesinde öz-farkındalık, liderlik becerilerinin ortaya çıkmasının ve gelişmesinin katkısı olduğu söylenebilir.

5.2.6.Sorumluluk temasına ilişkin sonuçlar; Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet olarak tanımlanmaktadır (TDK 2015). Bolay (1996), Felsefi Doktrinler ve Terimler sözlüğünde sorumluluğu ahlaki sorumluluk olarak ele almaktadır. Türkçe'deki Ahlaki sorumluluk; Almanca'da: "zaruhnungs fanihkeit", Fransızca'da: "responsibilite morale", İngilizce'de: "consciuousness of responsibility" olarak kullanılmaktadır. Bolay ahlaki sorumluluğu, bir kimsenin kendi istediği ve yaptığı her şeyin sorumluluğunu taşıma gücü ve bilinci olarak tanımlamaktadır.

Akademisyen, psikolog, yazar ve televizyon programcısı Dökmen'e göre sorumluluk kavramı kapsamında bir insan, belirli duyguların ve düşüncelerin uzantısı olarak yaptığı veya yapmadığı şeylerden ötürü başka insanların veya şeylerin etkilendiğini fark edip ifade ederse bu duyguların düşüncelerin ve davranışların kendisine ait olduğunu kabul ederse söz konusu duygularının, düşüncelerinin ve davranışlarının sorumluluğunu almaktadır (Dökmen 2000). Sosyoloji ve spor adlı kitabında Yetim (2000), sporun kendini gerçekleştirme, güçlü ve zayıf yönlerini tanıyarak sınırlılıklarını bilme, kendine güven duyma ve davranışlarını kontrol edebilmeye katkı sağladığını söylemektedir. Ders dışı etkinliklerle öğrencilerin sadece ders kitaplarına giren bilgilerle yaşama atılmalarını önleyecek, girişim yeteneklerini arttıracak, görüşlerini özgürce ortaya koyabilecek beceriler elde etmeleri, topluluk bilinçlerinin, sorumluluk duygularının ve liderlik yeteneklerinin gelişmesi bakımından önem taşıdığını savunmaktadır (Ekici ve diğerleri 2009)

Araştırma da; kız öğrencilerin program kapsamında görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Kampın uyandırılması, sabah sporu, yemekhane nöbeti, gece eğlencelerin de her gün iki (2) veya (3) grup görevlidir. Böylelikle, öğrenciler de arkadaşlarının sorumluluğunu üstlenmektedir. Aynı zamanda kamp süresince program sorumluları da grup liderlerine, kız öğrencileri cesaretlendirmeleri, motivasyonun sağlanması vb. hususunda sorumluluklar vermektedir. Grup liderleri de kız öğrencilere grup içinde sorumluluklar vermektedir. Böylelikle bir lider için kız öğrencilerin sorumluluğunu geliştirmenin en iyi yolunun onlara sorumluluk vermek

olduğu söylenebilir. Sorumluluk alan kız öğrencilerin, onlardan beklenen ya da istenilen görevi yerine getirdiklerinde kendilerine olan özgüven düzeyleri de artmaktadır. Sorumluluklarını yerine getirdikçe de yeni bir sorumluluk almak için hazır olacaktır. Sorumlulukların yerine getirilmesi ile birlikte arkadaşları ve liderler tarafından olumlu geri bildirim verilmesi (Teşekkürler, eline sağlık, çok iyi iş çıkardın vb.) kız öğrencilerin davranışlarının pekişip alışkanlık haline dönüşmesine de imkan sunacaktır. Ayrıca, kamp ortamında öğrencilerin becerilerini kullanması ve geliştirmesi için grup liderleri tarafından sıklıkla sorumluluk verilmesi kız öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin gelişmesine özellikle de kendilerine özgüven duygularının artmasına da katkı sağladığı söylenebilir.

5.2.7.Özgüven temasına ilişkin sonuçlar; İnsanın kendine güvenme duygusu olarak tanımlamaktadır (TDK 2015).Uluslararası literatür incelendiğinde düzenli spor yapmanın veya fiziksel etkinliklere katılmanın bireylerin kişilik yapısı, benlik, özgüven ve olumlu davranışlar geliştirme gibi kavramlarla ilişkisi araştırmacılar tarafından ortaya konulmuştur (Er vd 1999; Slutzky ve Simpkins 2009, Demirel 2013, Bisgin ve Üstün 2013). Zorba' (2012) ya göre düzenli olarak spor yapmak bireylerde öz saygının gelişimine, özgüvenin artmasına vb. olumlu sonuçların doğmasına neden olmaktadır. Ayrıca sportif etkinlikler, bireylerin kendi yetenekleri çerçevesinde düzenli çalışmayı, üstün tekniği, estetiği, yarışmayı gerektiren bir uygulama olduğundan, öğrencinin kişilik görüntüsünü ve uyumunu etkilemektedir (Akgül ve ark. 2012).

Palmberg ve Kuru (2000), farklı çevre eğitimi programlarının uygulandığı (alan gezileri, yürüyüş, kamp kurma ve macera etkinlikleri) çalışmaları sonucunda, doğadaki deneyimlerin öğrencilerin özgüvenlerini geliştirdiği, özellikle gelecekteki okul dışı etkinliklere katılmaya daha istekli duruma getirdiği, doğayla güçlü ve empatik ilişkilere sahip olarak daha sosyal davranışlar ve ahlaki yargulamalar sergilediklerini gözlemlemiştir. Şekil 2'ye bakıldığında Öz-farkındalığı geliştirmek adına verilen ipuçlarında özsezgi bulunmaktadır. Araştırmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Kız öğrenciler özgüvenlerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Aynı zamanda kamp günlükleri ve gözlem sonucunda elde edilen bulgulardan biri de özgüvendir. Kampın ilk günlerinde çekingen, sessiz ve ürkek olan kız öğrenciler,

kısa bir süre sonra kendilerine özgüven duymaya başladıkça, yaparak yaşayarak yeni şeyler öğrendikçe davranışlarında anlamlı değişimler gösterdikleri söylenebilir. Gençlik kampına katılan kız öğrencilerinin herbirinin farklı ilgi, yetenek ve beklentileri bulunmaktadır. Gençlik kampı liderlerinin, kız öğrencileri serbest zamanlarında ilgi, istek ve becerileri doğrultusunda sosyal, sportif ve kültürel etkinliklere yönlendirmeleri ve böylece kız öğrencilerin özgüvenlerinin artmasına katkı sağladığı söylenebilir.

Bazı öğrenciler kampa gelirken evlerinden ilk defa ayrılmaktadırlar. Ailelerinden uzakta, hiç tanımadığı kişilerle bir (1) hafta geçirmesi beklenmektedir. Ergenlik döneminde olan kız öğrencilerin özgüven ve kişilik gelişimi için ailesinden uzakta bir kamp tecrübesi yaşamasının önemli bir adım olduğu düşünülmektedir. Akranları ile birlikte; yeni arkadaşlıklar kuruyor, sosyalleşiyor, doğa ile tanışıyor, beceri ve yeteneklerine yönelik farkındalıkları oluşuyor, özgüveni gelişiyor problem çözme ve liderlik yönleri güçlenmektedir.

Ayrıca Lhasarunova'ya (2014) göre duygusal zeka; hem kişisel hem de iş ilişkilerinde, kişinin kendi duygularını ve diğer insanların hissettiklerini algılayabilme, tanımlayabilme, duygularını kullanarak kendini motive edebilme ve yönlendirebilme kapasitesine sahip olmasıdır. Duygusal zekaya sahip liderler; duygusal zeka alanındaki yetkinliklerini göstererek ve duygusal zekaya sahip bir liderin nasıl olacağı konusunda çevrelerine örnek oluşturarak daha iyi performans elde edebilmektedirler. Üstün performans, duygusal zeka alanındaki belirli yetkinlik ve becerilerin geliştirilmesinin ve kullanılmasının doğal sonucu olmaktadır. Bir liderdeki belirli duygusal zeka yetkinlikleri; özellikle özgüven, başarı dürtüsü, inisiyatif, empati, akıl hocalığı, ekip çalışması ve işbirliği, kurumların çalışma ortamı ve performansları üzerinde güçlü ve olumlu bir etki yaratmaktadır (Doğan ve Demiral 2007). Doğa kampı süresince, kız öğrencilerin, fikirlerine değer veren ve önemseyen, sorumluluk veren, cesaretlendiren, bilgi ve becerilerine yönelmesi için teşvik eden, motivasyonun artmasını sağlayan ve farkındalık sahibi olmalarında gençlik kampı liderlerinin ve program sorumlularının önemli bir rolü olduğu söylenebilir.

5.2.8.Farkındalık temasına ilişkin sonuçlar: Farkında olma durumu olarak tanımlanmaktadır (TDK 2015). Kendini tanıyan insan, dış dünyadaki olayların ve iç dünyasındaki yaşantıların çoğunlukla farkındadır. Hem çevresindeki insanlar ve durumların kendisini nasıl etkilediğini hem de kendisinin çevresini nasıl etkilediğini bilir. Böylece kendi yaşamını nasıl yönlendirebileceği konusunda farkındalık sahibi olmaktadır (Cüceloğlu 1998). Duyguları tanımak, davranışları tanımaktan daha güçtür. Duyguları tanıyabilmek için; seçilebilen duygular isimlendirilmeli, duygular mümkün olduğunca paylaşılmalı, mümkün değilse en azından yazılmalı, duyguların diğerleri tarafından ne derecede anlaşıldığına dikkat edilmeli, zaman zaman onaylanmayacak duyguların hissedilebileceği kabul edilmeli, diğer insanlardan etkilenerek yaşanan duygular, karşı tarafa ifade edilmeye çalışılmalıdır (Terakye 1995). Manning'e göre (1986); açık hava rekreasyonlarına katılım için gereken güdüler 'başarı, bağlılık, kontrol, kaçış ve öz-farkındalık (self-awareness)' arzusundan oluşmaktadır. Kendinin farkında olma, kendini keşfetme, başarı ve kendini gerçekleştirme öğeleri bireyin değer sisteminin merkezidir ve merkezilik unsuru ile özdeş olarak kabul edilebilmektedir (Cater 2006; Trauer 2006).

Gençlik kamplarında kız öğrencilerin kendilerini tanıma ve keşfetme imkanı bulunmaktadır. Doğa kampı, kız öğrencilere, kamp süresince kendilerini tanıma, daha önceden keşfetmedikleri yeteneklerinin farkına varma imkanı sunmaktadır. Doğa kampı uygulamaları aracılığıyla yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı bulan kız öğrenciler, tiyatroya, halk oyunlarına, okçuluğa, paintballa, havalı tüfeğe vb. etkinliklere yetenekleri olduğunu farkına vardıklarını odak grup görüşmesi ve kamp günlüklerinde ifade ederken, gözlemciler tarafından da elde edilen bulgulardan biridir. Bir (1) haftalık kamp süresince doğa kampı uygulamaları aracılığıyla, kendini tanıyan olmak, duygu ve düşüncelerini kontrol ederek, tutarlı davranışlar sergiliyor olmak özellikle ergenlik döneminde olan kız öğrenciler için kendilerini keşfetmeleri adına önemli olduğu söylenebilir.

5.2.9.Gönüllülük temasına ilişkin sonuçlar: Gönüllü olma durumu olarak tanımlanmaktadır (TDK 2015). Sahip olduğu fiziki güç, zaman, bilgi, yetenek ve deneyim özelliklerinden birini veya birkaçını sivil toplum kuruluşlarının olağan veya proje bazındaki çalışmaları için sunabilecek durumda olan ve bunun karşılığında

maddi kazanç beklentisi taşımayan bireydir. Aynı zamanda gönüllü işbirliği içerisinde bulunurken kendisine ve çevresine modeldir. Paydaşlar arasında etkileşim etkinlikler aracılığıyla sağlanmaktadır (Güzel ve ark. 2013). Güven ve sosyal bağlılık sağlayan ilişkileri yaratıp koruduğu gibi kimliğe ve ortak geleceğe dair sağduyu oluşmasına da yardımcı olur. Ortak bir hedef çerçevesinde birlikte çaba gösteren, bunun için birleşen insanların gönüllü faaliyeti pek çok toplumda görülen bir özelliktir (Dünyada Gönüllülüğün Durumu Raporu 2011).

Sporda gönüllülük kavramı, farklı platformlarda ve şartlarda yaşanmaktadır. Çevremizde gelişen her türlü spor etkinliğine gönüllü katılım sağlanabilmektedir. Uluslararası spor organizasyonlarda ve olimpiik oyunlarda gönüllüler artık profesyonel elemanlar kadar etkin konumlarda görev almaktadırlar (Fernandez ve Recuena, 1999). Spor organizasyonlarının başarılı olarak tamamlanmasında en büyük rol gönüllülere aittir. Büyük etkinlikler gönüllülerin desteğiyle başarıya ulaşmaktadır. Uluslararası spor organizasyonlarında görev yapan gönüllüler, profesyonel görevliler kadar etkin konumlarda görev yapmaktadırlar (Özşen, 2012). Tütüncü ve arkadaşları (2013); Rekreasyon terapisi kampına katılan gönüllülerin motivasyonlarının değerlendirilmesi, Özşen (2012); 2010 Dünya basketbol şampiyonasında görev alan gönüllü katılımcıların beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığının belirlenmesi isimli tez çalışması ve Koşan ve Güneş (2009); Gönüllülük ve Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları isimli çalışmasında; yeni deneyimler kazanmak, bireysel kazanımlar sağlamak, sosyalleşmek ve farklı kültürlerden insanlar tanımak gibi benzer sonuçlara ulaşmıştır.

Kız öğrenciler, serbest zamanlarını değerlendirmek, eğlenmek, rutinden çıkmak, yaparak yaşarak öğrenmek, yeni etkinlikleri keşfetmek, yeni arkadaşlıklar edinmek, yardım etmek ve paylaşımcı olmak adına gençlik kamplarına hiçbir ücret ödmeden gönüllü olarak katılmaktadırlar. Böylelikle kız öğrencilerin aralarında kültürel bir etkileşim de olmaktadır. Doğa kampında, yeteneklerini keşfetme ve başardıkça özgüven kazanmaları da serbest zamanlarında yapılan etkinliklere gönüllü olarak katılım sağlamalarına katkıda bulunmaktadır. Gençlik kampından sonra kız öğrencileri gönüllü olarak GSB tarafından uygulanan diğer faaliyetlere katılımları için teşvik edilmeli ve düzenlenen faaliyetlerde gönüllü olan kız öğrencilere görev verilerek kamp ortamındaki kazanımlarının sürdürülebilirliğinin sağlanması için önemli olduğu söylenebilir.

Kamp programında nöbetçi grupların ne zaman ve nerede görev yapacakları önceden program sorumluları tarafından planlanmaktadır. Fakat, nöbetçi grubun üyesi olmayan kız öğrencilerden, arkadaşlarına destek olmak, yardım etmek için de gönüllü olanlar bulunmaktadır. Böylelikle, İşbölümü ve işbirliği dayanışması içerisinde disiplinle ve keyif alarak kendilerini geliştirmeye devam etmektedirler. Takım içerisinde sorumluluk üstlenen ve takımın eşgüdümünü yürütebilen kız öğrenciler, bu süreçte liderlik niteliklerini de geliştirmektedirler. Kız öğrencilerin Gönüllü olarak katılım sağladıkları gençlik kamplarında program sorumluları ve gençlik kampı liderleri de gönüllü olarak görev almaktadırlar. Gençlik kampı liderlerinin yaz aylarında uygun oldukları tarihlerde görev aldıklarını öğrenmeleri hem gönüllü olmaya isteğin artmasına hem de kız öğrencilerin gençlik kampı liderlerini rol model almalarını da sağlamaktadır.

5.2.10.Rol model alma temasına ilişkin sonuçlar: Bandura (1986) öğrenmede temel kavramlar taklit, gözlem ve model alma olup bireyin her şeyi doğrudan öğrenmesine gerek olmadığını, başkalarının deneyimlerini gözleyerek de pek çok şeyin öğrenebileceğini belirtmektedir. Köse ve demir (2014) tarafından yapılan Öğretmenlerin Rol Modelliği Hakkında Öğrenci Görüşleri adlı araştırmasında, 80 kız öğrencinin 34'ü ilköğretim seviyesinde, 46'sı ortaöğretim seviyesinde öğretim görmektedir. Her iki seviyede öğretim gören kız öğrencilerin % 43.7'si öğretmenlerini rol model olarak aldıklarını belirtmişlerdir.

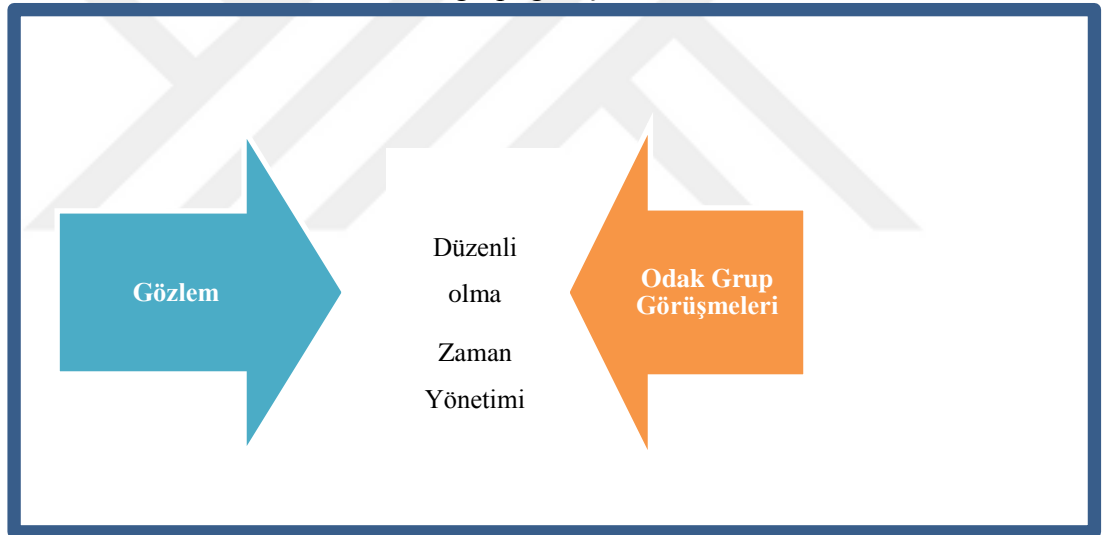
Kız öğrencilerin öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişiminde, gözlemleyeceği, örnek alacağı rol modellere ihtiyacı olduğu düşünülmektedir. Araştırma da; kız öğrenciler ile ilgili elde edilen bulgulardan bir tanesi de gönüllüktür. Kız öğrenciler de tıpkı kendileri gibi gönüllü olarak kampa gelen gençlik kampı liderlerini rol model almaktadırlar. Kız öğrenciler kamp süresince gençlik kampı liderlerini ve program sorumlularını sürekli gözlemlemektedirler. Saygı duydukları, sevdikleri, kendilerine yakın hissettikleri, dikkatlerini çeken liderin veya program sorumlusunun, kılık kıyafeti ve davranışlarını taklit etmeye başlamaktadırlar. Rol model kız öğrenciler için bir idol olmaktadır. İdol olan liderleri kamp süresince ve kamptan sonra hayatının merkezlerine almaktadır. Telefonlarının ekran fotoğraflarında, facebook profillerinde rol model aldıkları liderlerin fotoğraflarını kapak fotoğrafı yapmış oldukları gözlemciler tarafından gözlemlenen davranışlardan biridir. Gençlik kampı liderlerini rol model olarak gören kız

öğrenciler, liderlerin tutum ve davranışlarının kız öğrencilerin kişiliği üzerinde kalıcı etkiler oluşturduğu ayrıca sevgi, saygı, hoşgörü ve adalet gibi değerler konusunda da yine gençlik kampı liderlerinin tutum ve davranışlarının oldukça önemli olduğu söylenebilir. Aynı zamanda rol model aldıkları liderleri gibi gençlik kampı lider eğitimine başvurularında da etkili olduğu söylenebilir.

5.3. Öz-farkındalık ve liderlik becerilerine ilişkin Gözlem ve Odak Grup görüşmelerinden elde edilen ortak temalara ilişkin sonuçlar

Şekil 7'e bakıldığında Odak grup görüşmeleri (Model 2) ve gözlem (Model 1) sonucunda çekirdek tema dışında “düzenli olma” ve “zaman yönetimi” ortak tema olarak tespit edilmiştir.

Şekil 7: Gözlem ve Odak grup görüşmelerinden elde edilen ortak tema

5.3.1.Düzenli olma temasına ilişkin sonuçlar: Düzeni olan, yerli yerinde, kararlı, tertipli, muntazam olarak tanımlanmaktadır (<http://www.nedirnedemek.com/> Erişim Tarihi: 15.6.2015). Soylu (2006)'ya göre toplumun ve bireylerin sağlıklı ve güçlü olarak yaşamasında, ekonomik ve sosyal yönden gelişmesinde, refah düzeyinin artmasında yeterli ve dengeli beslenme temel şartlardandır (Akt. Bozhüyük vd., 2012). Serbest zaman aktivitesine katılımın psiko-sosyal gelişime katkı sağladığını, her yaş grubunun spor, açık alan rekreasyonu ve diğer serbest zaman aktivitelerine

sık ve düzenli bir şekilde devam etmesinin mutluluk düzeylerini arttıracakları ileri sürülmektedir. (Kleiber 1980, Patterson ve Carpenter, 1994).Kız öğrenciler de düzenli olarak yeme içme alışkanlığını kazandıklarını ve burada belirli bir düzenin var olduğunu dile getirmişlerdir. Ayrıca her sabah düzenli olarak sabah sporu yapılmaktadır. Kız öğrencilerin kendilerini daha enerjik hissetmelerine, daha canlı, hareketli ve huzurlu bir şekilde güne başlamalarına katkı sağlamaktadır.

Ayrıca program kapsamında nöbetçi liderler tarafından her gün en temiz ve en dağınık oda seçilmektedir. Her gün yapılan gece eğlencelerinde en temiz ve düzenli olan oda kamp koşullarında küçük hediyelerle (Meyve tabağı, meyve suyu, kek vb) ödüllendirilmektedir. En dağınık oda da herkesin önüne çıkar ve daha düzenli bir oda olmaları hususunda teşvik ve cesaretlendirmeler yapılır. Böylelikle, kamp süresince kız öğrenciler uyanır uyanmaz yatakları toplamaktadır ve kendi yaşam alanları olan odalarını temiz ve hijyenik tutma alışkanlığı kazanmaktadırlar. Bazı öğrenciler bundan sonra eve gidince de yataklarını her sabah toplayacaklarını sık sık dile getirmektedir. Serbest zaman etkinlikleri saatinde her öğrenci sportif turnuvalara katılmaktadır. Turnuvadan elenen gruplar bile her gün sportif turnuvalara katılım sağlayarak, diğer gruptaki arkadaşlarına destek olmaktadır.

Kamp süresince düzenli yaşamalarının temelinde program sorumluları tarafından hazırlanan kamp programı bulunmaktadır. Program doğrultusunda, kız öğrenciler kamp ortamındaki disiplinleri de sağlanmaktadır. Kız öğrencilerin sağlıklı ve kaliteli yaşamaları için disiplinli ve düzenli yaşamaya önem vermeleri ve bu yaşam tarzını benimseyecek alışkanlıklara sahip olmalarının gerektiği düşünülmektedir. Doğa kampında, zamanı dolu dolu yaşarken, düzenli olarak yeme içme alışkanlığı, her sabah yaptırılan sabah sporu, farklı ve çeşitli etkinliklerle sistematik bir şekilde hepsinden faydalanmaları için imkan sunulmaktadır. Düzenli olmak, programlı bir hafta yaşamak kız öğrencilerin bazıları için bunu alışkanlık edinmelerine ve zamanı daha verimli kullanmalarına sebep olduğu söylenebilir.

5.3.2.Zaman Yönetimi temasına ilişkin sonuçlar: Kişinin özel ve iş hayatında amaçlarına etkili ve verimli bir şekilde ulaşabilmesi için planlama, organize etme ve kontrol etme gibi yönetim fonksiyonlarını kendi faaliyetlerine uygulama sürecidir (Erdem ve Kaya 1998). Gençlik kampında, program sorumluları

tarafından kamp programı düzeni sağlamak için en küçük ayrıntılarına kadar, faaliyetlerin zaman dilimleri belirlenmektedir. Program sorumluları tarafından kız öğrenciler kamp alanına gelmeden, bütün program hazırlanmış ve gençlik kampı liderlerinin görev dağılımları yapılmış olmaktadır.

Eldeleklioğlu (2008)'nin yaptığı, ergenlerin zaman yönetimi becerilerinin kaygı, yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesi konulu çalışmasında cinsiyet değişkenine bağlı olarak kız öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir. Trueman ve Hartley (1996), Misra ve Mckean (2000)'nin üniversite öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmalarda erkek ve kız öğrenciler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ve bu farklılıklar kız öğrencilerin lehinedir. Ayrıca kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre, zaman yönetimi hakkında hassas oldukları belirtilmiştir. Diğer benzer çalışmalara göre ise Erdul (2005)'un üniversite öğrencilerine, Demirtaş ve Özer (2007)'in öğretmen adaylarına yapmış oldukları çalışmalarda kızlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Gençlik kampında, kamp programından etkili ve verimli bir biçimde yararlanmak için en önemli husus olmazsa olmaz zaman yönetimidir. Kamp süresince kız öğrencilerin, etkinliklerden hem keyif alarak hem de verim alarak faydalanabilmesi adına her dakikaları planlanmaktadır. Özellikle doğa kampında zamanı etkili kullanabilmek için, hava şartları da göz önünde bulundurularak bir B planı da düşünülmektedir. Planlama sırasında bir (1) haftanın her dakikası incelikle niteliğine ve verimliliğine uygun olarak hazırlanmaktadır.

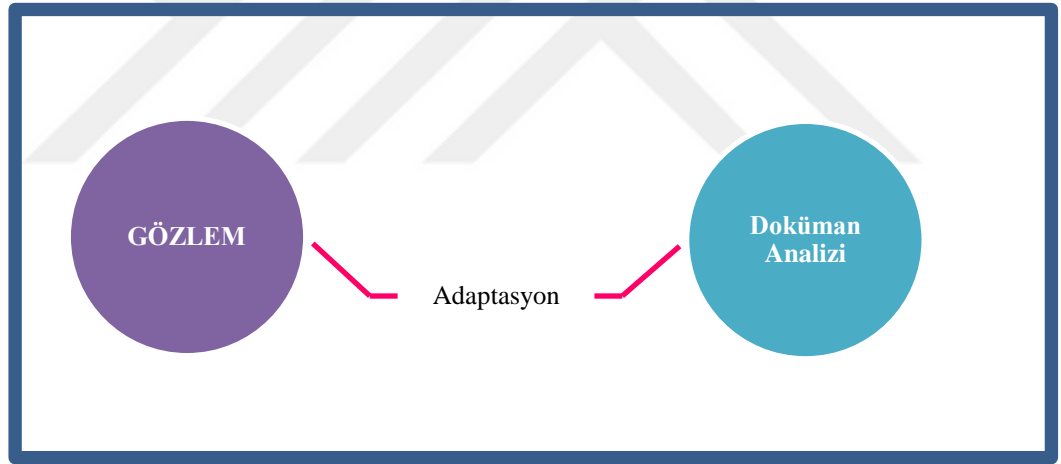
Liderler, zamanı yönetmesini daha doğrusu zaman içinde kendilerini yönetmesini iyi bilen kişiliğe sahiptirler. Liderler istedikleri sonuçlara etkili ve verimli bir şekilde ulaşmak için, zamanı yönetirken bilinçli çabalar göstermektedirler. Dolayısıyla, hem kendi sosyal yaşamları için hem de örgüt amaçlarına ulaşmak için daha fazla zaman bulmaktadırlar (Ekici ve Caner, 2008).

Gençlik kampında da zamanlama sadece kız öğrencilere yönelik değildir. Doğa kampında yaptıkları iş ve sorumluluklarından dolayı gençlik kampı liderleri ve program sorumluları da zamanı etkili ve verimli bir biçimde kullanmaları gerekmektedir. Kampın ilk günü grup liderleri, kendi gruplarındaki öğrencilere ilk olarak kamp süresince zaman yönetiminin ne kadar önemli olduğunu aktarmaktadır. Böylelikle, zaman yönetimine ilk uyması gereken rol model olan gençlik kampı

lideridir. Grubundan toplantıya veya etkinlik istasyonlarına giderken bir kişinin bile eksik olduğu durumlarda tüm grup eksik arkadaşını beklemektedir. Bu da kız öğrencilere grup liderlerinin yanına gitmeleri gerektiği zamanlarda sorumluluk yüklemektedir. Zaman yönetimi, kız öğrencilerde hem takım çalışması hem de sorumluluk olarak düzenli hareket etmelerine katkı sağlamaktadır. Kız öğrenciler kamp programında zamanlama hususunda titizlikle hareket etmişlerdir ve zaman yönetimini etkin kullanma becerilerinin kamp süresince gittikçe artmış olduğu söylenebilir.

5.4. Öz-farkındalık ve liderlik becerilerine ilişkin Gözlem ve kamp günlüğünden elde edilen ortak temaya ilişkin sonuçlar

Şekil 8'e bakıldığında Gözlem (Model 1) ve Kamp günlükleri (Model 3) sonucunda çekirdek tema dışında "adaptasyon" ortak tema olarak tespit edilmiştir.

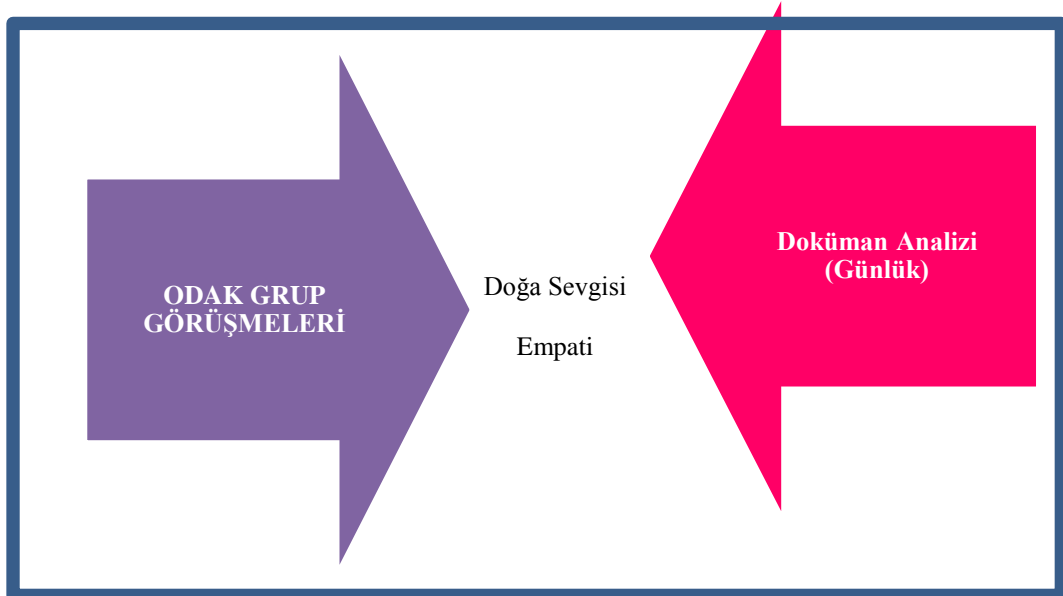
Şekil 8: Gözlem ve Doküman analizinden (günlük) elde edilen ortak temalar

5.4.1. Adaptasyon temasına ilişkin sonuçlar: Uyarılama olarak tanımlanmıştır (TDK 2015). Gözlem (Model 1) ve Doküman analizi (Günlükler) sonucunda "adaptasyon" ortak tema olarak tespit edilmiştir. Gençlik kamplarına katılan kız öğrencilerin bir çoğu ailesinden ilk defa ayrılmaktadır. Karşılaştığı sorunlar karşısında tek başına mücadele etmek ve sorunlarla başa çıkması beklenmektedir. Kamp alanına ilk geldiklerinde bazı öğrencilerde kendilerine özgüven gözlemlenirken, bazılarının da çekingen oldukları gözlemlenmiştir. İletişim kurmaya başladıkça, yeni arkadaşlıklar edindikçe kamp ortamına adapte olmaları

kolaylaşmaktadır. Kısa bir süre sonra kız öğrenciler sık sık ben kampa çok alıştım. Bir dönem daha burada kamp yapabilir miyim diye kendilerini ifade etmişlerdir. Dillon ve ark. 2006; Öğrencilerin, doğa çalışmalarını ve ziyaretlerini yıllarca unutmadıkları ve sınıf temelli öğrenmelere göre daha güçlü izlenim edindikleri, bilişsel becerilerin gelişmesinde açık havada (doğada) öğrenme etkinliklerinin sınıf temelli öğrenmelere göre daha etkili olduğunu rapor etmişlerdir. Gençlik kamplarında kız öğrenciler sosyalleşmeye başladıkça, program süresince paylaşımları arttıkça yaparak yaşayarak, kamp ortamında farklı tecrübeler edinmektedir. Sanki kendi evlerinde gibi adaptasyon sorunu yaşamamaları ve kendilerini bu kampın bir parçası olarak hissetmeleri, kamp ortamı, Program sorumluları, gençlik kampı liderlerininin samimiyet ve hoşgörüsü, kız öğrencilerde adaptasyonun hemen sağlanmasında etkili olduğu söylenebilir.

5.5. Öz-farkındalık ve liderlik becerilerine ilişkin Odak grup görüşmeleri ve kamp günlüğünden elde edilen ortak temalar

Şekil 9'a bakıldığında Odak grup görüşmeleri (Model 2) ve Kamp günlükleri (Model 3) sonucunda çekirdek tema dışında "Doğa sevgisi" ve "Empati" ortak tema olarak tespit edilmiştir.

Şekil 9: Odak grup görüşmesi ve Doküman analizinden (günlük) elde edilen ortak temalar

5.5.1.Doğa sevgisi temasına ilişkin sonuçlar: Doğa; İnsan eliyle büyük değişikliğe uğramamış, doğal yapısını koruyan çevre, tabiat olarak tanımlanmaktadır (TDK 2015). Doğa sevgisi ise doğaya karşı duyarlı olarak onu korumanın bilincine varma; doğayı ve doğal varlıkları sevme; yaşamamız ve varlığımızı devam ettirebilmemiz için çevreyi güvenli ve sağlıklı bir yer haline getirme; bütün canlı türlerine karşı saygı, merhamet ve sorumluluk duygusudur (Kolukısa ve ark. 2005).Osmaniye Aslantaş doğa kampına gelen kız öğrenciler kamp alanına gelmeleri ile birlikte doğa ile iç içe kalmaktadırlar. Bu ortamın kız öğrencilerde doğa sevgisinin artmasına katkıda bulunacağı düşünülmektedir..

Doğa eğitimleri öğrencilerin doğayı tanımalarını ve anlamalarını hedefler (Keleş ve ark. 2010; Erdoğan 2011). Dolayısıyla doğa eğitimine katılan öğrencilerin doğayı canlı ve cansız varlıkların bir arada bulunduğu bütün bir sistem olarak algılamaları gerekmektedir. Bu araştırmada yapılan etkinliklerden sonra öğrencilerin doğayı bir yaşam ortamı olarak tarif etmeleri ve cansız unsurları belirtenlerde meydana gelen artış, etkinliklerin bu amaca ulaşmada işe yaradığını göstermektedir. Öte yandan Yardımcı (2009) tarafından yapılan, yaz bilim kampında gerçekleştirilen doğa eğitiminin doğa algılarına etkisi konulu araştırmada benzer sonuçlar ortaya çıkması bu düşünceyi destekler niteliktedir.

Leske ve Bögeholz (2008), çevreci ve bilgilendirici doğa deneyimlerinin gençlerin biyolojik çeşitliliği koruma eğilimlerine olumlu yönde etki ettiğini belirlemiştir. Doğa deneyimleri bu yönleriyle doğa algılarına da etki etmektedir (Pohl and Schrenk, 2005). Dolayısıyla çevre eğitimi içerisinde öğrencilerin doğa deneyimlerine teşvik edilmeleri son derece önemlidir. (Akt. Kutru 2012). Açık hava etkinlikleri ve doğa eğitimlerinden yararlanılarak (Bogner, 1998; Özdemir, 2010; Keleş ve diğerleri, 2010) yürütülen deneysel araştırmaların sonuçları incelendiğinde bilgi, tutum ve davranış düzeylerinin birbirleri ile ilişkili olarak olumlu yönde geliştiği görülmektedir.

Araştırma da, doğa ile iç içe olmaları, etkili öğretim yöntemleri ile, doğa yürüyüşleri, müze gezileri, antik ve tarihi yerleri görme imkanları, kız öğrencilerin doğa sevgisi, çevre bilinçlerinin artmasına, bilgi, tutum ve davranışlarının farklılaşmasında gençlik kampının bulunduğu konum ve kamp programının içeriğinin etkili olduğunu söyleyebiliriz.

5.5.2. Empati temasına ilişkin sonuçlar: Ruh bilimi, duygudaşlık olarak tanımlanmaktadır (TDK 2015). Empati, hem kendini hem de diğerlerini anlamayı içeren bir beceridir (Yılmaz 2003). Empatinin ortaya çıkmasında kendini tanımanın belirli bileşenleri önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle benlik kavramının oluşması çok önemlidir (Eisenberg ve Fabes 1990). Rehber (2007) tarafından yapılan “ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerine göre çatışma çözme davranışlarının incelenmesi” araştırmasında öğrencilerle yapılan görüşmelerde de kız öğrencilerin yarısından fazlası ve erkeklerden daha çok sayıda kız öğrenci kendilerini empati kurabilme konusunda yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir. Kız öğrencilerin daha empatik olmaları, annelerini model almaları ile açıklanabilir. Çünkü araştırmalara göre annelerin empatik eğilim düzeyi babalara göre daha yüksek çıkmıştır. Ceyhan (1993) ana-babaların empatik eğilim düzeylerini araştırmış ve annelerin empatik eğilim düzeylerini daha yüksek bulmuştur. Kalliopuska (1984) ise annelerin babalara, kızlarında erkeklere göre daha fazla empati becerisine sahip olduğunu bulmuştur (Akt; Dökmen,1987). Ayrıca Türk toplumunda kız çocuklarının yetiştirilme tarzının da kız öğrencilerin daha empatik olmasında önemli bir rolü olduğu söylenebilir.

Daniel Goleman Duygusal Zeka Modelinin Boyutlarından biri olan empati, araştırmamızda elde edilen bulguyla örtüşmektedir (Kılıçarslan 2009). Empati kurabilmek için hem kendi duygu ve düşüncelerini kontrol edebilecek hem de diğer kız öğrencilerin söylediklerini, yaşadıklarını anlayıp ve onun yaşantısını onunla paylaşması gerekmektedir. Gençlik kampı programın hazırlanırken temel aldığı temalardan biri de empatidir. Kamp programında yer alan empati istasyonunun içeriği; kız öğrencilerin başkalarının duygularını, bulunduğu durumu anlamaları ve içselleştirmeleri için yaparak yaşayarak öğrenme imkanı sunmaktadır. Böylelikle, kız öğrenciler, görme engelli bir bireyin rolüne bürünmesi, ampute olan bir bireyin futbol istasyonunda mücadelesini yaşaması, elleri olmayan birinin yaşamını idam ettirmek için su içmeye çalışması gibi etkinliklerin içinde yer almakta, gözlem yapmakta ve empati kurarak farkındalık sahibi olmaktadır. Farkındalık sahibi oldukça, bu durumları içselleştirdikçe, diğer kız öğrencilerle iletişimleri daha güçlenmektedir. Empatik beceriden yoksun bireylerin iletişimlerinde birbirlerini yanlış anlamaları ve incitmeleri söz konusu olabilir.

6. ÖNERİLER

Elde edilen veriler doğrultusunda Gençlik kampı uygulamalarına katılan kız öğrencilerde öz farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişimi; doğa kampı örneği ile ilgili araştırmacılara ve kurumlara şu önerilerde bulunulabilir:

Araştırmacılara Öneriler

- Kız öğrenciler gençlik kampı liderlerini rol model almaktadırlar. Gençlik kampı liderlerinin rol model olmalarında hangi faktörlerin etkili olduğu konusunda araştırmalar yapılabilir.
- Spor alanında öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişimi hususunda alanda yetersiz sayıda çalışma olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda yapılan bu nitel araştırmanın yanı sıra nicel analizler ile desteklenebilir.

Kurumlara Öneriler

- GSB tarafından “gençlik kampı lideri” ve “gençlik lideri” eğitimi verilirken, eğitimin içeriğinde bu araştırma sonuçlarında ortaya çıkan on (10) çekirdek tema temel alınarak program yapılması önerilmektedir (Şekil 4).
- Gençlik kampı lideri veya gençlik lideri olarak görev yapmakta olan liderlere de hizmetiçi eğitimler belirli aralıklarla verilirken bu araştırma sonuçlarında ortaya çıkan on (10) çekirdek tema temel alınarak program yapılması GSB’na önerilmektedir.
- GSB tarafından düzenlenen organizasyonlarda görev vermek üzere Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerini içeren yüksekokul ve fakülte öğrencilerinden gönüllü havuzu oluşturulmalı ve belirli süreçlerde bu havuzda yer alan gönüllülere “gönüllülük eğitimi” verilmelidir. Ayrıca, bu yöntem sonucunda Türkiye’nin ev sahipliği yaptığı spor organizasyonlarında GSB tarafından oluşturulan gönüllü havuzunda bulunan gençlerin görevlendirilmesi de mümkün kılınmış olabilecektir.
- Empati düzeyi eğitimle geliştirilebilir. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu (Besyo) öğrencileri de farklı alanlarda farklı çocuklarla çalışma imkanı

bulmaktadır.Bazı Besyo mezunları engelliler üzerine çalışmaktadır. Besyo eğitim müfredatına empati eğitiminin de eklenmesi önerilmektedir.

7.KAYNAKLAR

- Akçakaya M. 21. Yüzyılda Yeni Liderlik Anlayışı, Adalet Yayınevi, 2010.
- Akgül, S., Göral, M., Demirel, M., Üstün, Ü.D. İlköğretim Öğrencilerinin Okul İçi ve Okullar Arası Sportif Etkinliklere Katılma Nedenlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Araştırılması, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2012, 1(32): 13-22.
- Akşit H. Yönetim ve Yöneticilik. 2008, Kum Saati Yayınları,1.Baskı, İstanbul.
- Apter M.J., An introduction to Reversal Theory. In M. J. Apter (Ed.), Motivational styles in everyday life: A guide to Reversal Theory, Washington,DC: American Psychological Association.2001.
- Aslan S. Özata M. Lider-Üye Etkileşiminin (Lmx) Yöneticiye Duyulan Güven Düzeyine Etkisi. Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2009, 11:17, 95-116.
- Avolio B. J, Gardner W. L. Authentic leadership: Getting to the root of positive forms of leadership. The Leadership Quarterly, 2005, 16, 315–338.
- Aybek, A., İmamoğlu, O., ve Taşmektepligil, M. Y. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine ve Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. Journal Of Sports And Performance Researches, 2011, 2(2).
- Aydın M. Eğitim yönetimi. Ankara: Hatiboğlu, 2005.
- Babu G.S., Rao T.M, Ahmed S. ve Gupta K.S. Relationship between leadership capability and knowledge management: a measurement approach. Journal of information&knowledge management, 2008, 7(2): 83-92

Bauer, T.N.; Erdoğan, B.; Liden, R.C. and Wayne, S.J. A Longitudinal Study of The Moderating Role of Extraversion Leader-Member Exchange, Performance, and Turnover During New Executive Development. *Journal of Applied Psychology*, 91, 2006, pp. 298-310.

Barbary A.G. A Study of New Jersey Public School Teachers: Attitudes and Perceptions of Leadership Skills Associated with the Principalsip. Doctoral Dissertation, Seton Hall University, 1999, pp. 5-114.

Barth R. *Learning by Heart*. San Francisco: Jossey-Bass, 2001.

Bennis W. The artform of leadership. *Training and Development Journal*,1982, 36(4), 44-46.

Berry J.W. Intercultural Relations in Plural Societies, *Canadian Psychology*, 1998, 40, No:1, 12- 21.

Bilgin, N. *Sosyal Psikoloji Sözlüğü*, Bağlam Yayıncılık, İstanbul.2003.

Bisgin, H., Ustun U.D. Analysis of Elite Male Wrestlers' Social Comparison Levels According to Socio-Demographic Backgrounds, *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 2013, 15(3): 60-63.

Bolay, H., Süleyman, *Felsefi Doktrinler Ve Terimler Sözlüğü*, Gözden Geçirilmiş Ve Geliştirilmiş 6. Baskı, Akçağ Yayıncılık,1996 syf: 6

Bozhüyük, A., Özcan, S., Kundak, H., Akpınar, E., Saatçi, E., & Bozdemir, N. Sağlıklı Yaşam Biçimi Ve Aile Hekimliği. *Turkish Journal Of Family Medicine And Primary Care*, 2012, 6(1), 13-21.

Bovee, C. ve Diğeri, Management, Mcgraw-Hill Inc., New York, 1993.

Brophy J.R., Leadership Essentials, Jones and Bartlett Publishers, 2010 syf.18.

Brown, M. E. "Leading With Values: The Moderating Influence of Trust on Values Acceptance By Employees", Ph.D. Thesis, The Pennsylvania State University,2002.

Browning, Janice M. Transforming An Industry in Crisis:Charizma, Routanization and Supportive Cultural Leadership", Leadership Quarterly, Fall,1999, Vol.10, Issue 3(83-12).

Buller P.F. et.al, A model for developing student skills and assessing mba programs outcomes through outdoor training" journal of management education. 1995, vol.19pp:35

Bursalıoğlu, Z. Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Pegem Yayıncılık, Ankara, 2008.

Can, S., Tepe, K.; Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiriler Kitabı. Ankara, 2003.

Cary Cherniss; Çeviren Cihan Gülten; Liderler İçin Sosyal ve Duygusal Öğrenme, Milli Eğitim Dergisi, 2002, s. 24-25.

CATER, Carl. Looking The Part: The Relation Between Adventure Tourism and The Outdoor Fashion Industry. (Edited by Michelle Aicken). Taking Tourism To The Limits: Issue, Concepts And Managerial Perspectives (First Edition). UK: Elsevier Science Ltd. 2005, Pp.155-165.

Certo S. Modern Management, Boston, 1994.

Coşkun, A. T. Yaşayarak Öğrenme, 3. Doğa Sporları ve Bilim Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitapçığı, Hacettepe Üniversitesi, 2005, Ankara

Crook J. H. The evolution of human consciousness. Oxford, UK: Clarendon Press, 1980.

Crossan M, Vera D & Nanjad, L. Transcendent leadership: Strategic leadership in dynamic environments. The Leadership Quarterly, 2008, 19, 569–581.

Cüceloğlu D Yeniden insan insana. 17.Basım. istanbul: Remzi Kitabevi, 1998, s:93-133.

Cüceloğlu, Doğan, Keşkesiz Bir Yaşam İçin İletişim Donanımları, 5. Baskı, Remzi kitabevi. 2002 syf: 198.

Çalışkan G., Göral M. Antrenörün Liderliği, Nobel akademik yayıncılık, 1. basım, Ekim 2013 syf.21

Çelebi M. Doğa Eğitimi Etkinliklerinin, Liderlik Becerilerinin Ortaya Çıkarılmasındaki Rolü. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Bolu, 2002.

Çelik, V. Eğitimsel Liderlik. Ankara: Pegem A Yayınları, 2003.

Çoban-Cömert S. Yöneticilerin yaratıcılık düzeyleri ile liderlik tarzları arasındaki ilişki. istanbul üniversitesi, yüksek lisans tezi, 1999, İstanbul (Prof. Dr. Mahmut Paksoy).

Davis K. Çev. Tosun K. Somay T, Aykar F.,Baysal C., Ömer Sadullah ve Semra Yalçın), İşletmede İnsan Davranışı, 1988, 5.Baskıdan Çeviri, 3.Baskı, İstanbul: Yön Ajans.

Demirel, M. Investigating Guilt and Shame Situations of Secondary School Students According to Participation in Sport Activities and Different Variables. *International Journal of Academic Research Part B*, 2013, 5(2): 259-263.

Derya S. Liderlik Tarzları Ve Liderlerin Astlarını Etkileme Taktikleri Arasındaki İlişki, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2010.

Dinç, S.C., Doğa Sporları Etkinliklerine İlişkin Liderlik Ölçeğinin Geliştirilmesi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora tezi, s.22-78, 2006, Ankara.

Doğan S. Demiral S. Kurumların başarısında duygusal zekanın rolü ve önemi. *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi*, 2007, cilt:14, sayı:1, syf. 209-230.

Dubrin A.J. *Leadership: Research Findings, Practice and Skills*, Houghton Mifflin Co, Boston, 1995.

Dulebohn J.H. Bommer W.H. Liden R.C. Brouer R.L. Ferris G.R. A Meta-Analysis of Antecedents and Consequences of Leader-Member Exchange: Integrating the Past with an Eye toward the Future. *Journal of Management*, 2012, 38, 6, 1715-1759.

Dünyada Gönüllülüğün Durumu Raporu 2011, Yayın: Birleşmiş Milletler Gönüllüleri (UNV)

Dökmen, Ü. *Yarına Kim Kalacak? Evrenle Uzlaşma Sürecinde Varolmak*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2000, syf. 226.

Ekici, S.; Bayraktar, A. & Uğur, A.O. Ortaöğretim Kurumlarındaki Yöneticilerin ve Öğrencilerin Ders Dışı Etkinliklere Bakış Açılarının İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2009, 6-1, (430-444).

EKİCİ M. CANER C. “Liderlik”, Edit: Ekici K.M. Şahım T. İşletme Becerileri Grup Çalışması, Ankara, Savaş Yayınevi, 2008, syf: 29-61.

Erçetin Ş. Ş. Lider Sarmalında Vizyon. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2000:6
Fry L. W. Toward a theory of spiritual leadership. the leadership quarterly, 14, 2003, 693–727.

Er, G., Çamlıyer, H., Çamlıyer, H., Çobanoğlu G., Er, N. Çocuk ve Ergenlerde Spor Etkinliklerinin Davranış ve Sosyal Gelişim Üzerine Etkileri, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,1999, 3(3): 29-38.

Erdoğan İ. İşletmelerde Davranış. İ. Ü. İktisat Fakültesi Yayını, İstanbul,1991.

EREN, E., Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, Beta Basım Yayım Dağıtım, 6. Bas., İstanbul, 2000.

Eren E. Yönetim ve Organizasyon, Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar. 6. Baskı, Beta Basım, İstanbul, 2003, s.48-51

Eren E. Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. Genişletilmiş 7. baskı, Beta Basım, İstanbul, 2004, s. 27-48.

Ergeneli A. Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. Beta Basım Dağıtım, İstanbul, 2006.

Ergül O.K. Üniversite Gençliğinin Sportif Rekreasyon Etkinliklerine Yönelik İlgileri ve Katılma Düzeylerinin Belirlenmesi, Celal Bayar üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 2008.

Ergün E. Arslantürk E.H. Karşılıklı amaç Bağlılığı, Lider-Üye Etkileşimi ve Liderin Gücünün Takım Etkinliği Üzerine Etkileri. Toplum Bilimleri Dergisi, 2010, 1-3: 147-176 Haziran

Esentaş M. Serbest Zaman Etkinliği Olarak Uygulanan Gençlik Kamplarının Lider ve Program Boyutunda Analizi. Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Beden Eğitimi Öğretimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2012.

Esentaş M. Gürer B. Göral M. Investigating physical education teachers' communication skills. Niğde University Journal of Physical Education And Sport Sciences Vol 8, No 3, 2014

Fernandez, A., and Reguena, G., Volunteering Versus Olimpizm. Volunteers Global Society and the Olympic Movement. Papers of Symposium Held In Lausanne, 24 – 26 November 1999, p. 2-5

Freeman R. Edward and Lisa STEWARD. Developing Ethical Leadership. Business Roundtable Institute for Corporate Ethics, 2006, s. 2-15

Gardner W.L, Avolio B.J, Luthans F, May D.R, Walumbwa F. “Can You See The Real Me? A Self Based Model of Authentic Leader and Follower Development” The Leadership Quartely, 2005, 16 (3),343-372.

Gerstner C.R. Day D.V. Meta-Analytic Review of Leader-Member Exchange Theory: Correlates and Construct Issues. Journal of Applied Psychology, 1997, 82, 6, 827- 844.

Greenleaf R. K. Servant leadership: A journey into the nature of legitimate power and greatness. Mahwah, NJ: Paulist, 1977.

Güzel P. Ünlü H. Özbey S. Esentaş M. Gönüllülük ve Uluslararası Spor Organizasyonları: XVII. Akdeniz Oyunları. II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı, Perşembe, Kuşadası, Aydın, 31 Ekim 2013,

Hayashi, A. Leadership Development Through An Outdoor Leadership Program Focusing On Emotional Intelligence, Doctor Of Philosophy, School Of Health,

Physical Education And Recreation Department Of Recreation Of Park Administration, Indiana University, 2006, pp. 34-36

Hitt M. A, Miller C. C. & Colella A. Organizational behavior. A strategic approach. San Francisco: Wiley, 2006.

Hogg AM, Vaughan MG. Social Psychology. Sosyal Psikoloji. 4th ed, Çevirenler: Yıldız İ, Gelmez A, Ütopya Yayıncılık, Ankara, 2007.

Horenczyk, G. & Ben-Shalom, U. (2006). Acculturation in Israel. In Sam, D. L. & Berry, J.W. (Eds.). The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology (294-310). Cambridge: Cambridge University Press.

Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2010). Eğitim yönetimi. Teori, araştırma ve uygulama (7. Baskıdan Çev.) (S. Turan, Çev. Ed.) Ankara: Nobel (Orijinal Basım. 2004).

Jergovic D. The impact of athletic participation on the academic achievement of American adolescents. Unpublished doctoral dissertation, Loyola University, Chicago, IL, 2001.

Kernis M.H. Toward a conceptualization of optimal self-esteem. psychological inquiry 14, 2003 ss:1-26

Kerr J.H., and Vlaminkx J., "Gender Differences in The Experience of Risk", Personality and Individual Differences, 1997,22, 293-295.

Kılıçarslan, F. On adımda duygusal zeka: Yaşam boyu başarıyı yakalamanın sırları. İstanbul: Zen Yayınları, 2009.

Kılınç A.Ç. İlköğretim Okullarında Liderlik Kapasitesinin Belirlenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, Doktora Tezi, 2013.

KOÇEL T. İşletme Yöneticiliği. Beta Yayınevi, İstanbul,2001.

Kolukısa, E. A., Oruç, g., Akbaba, B. ve Dündar, H. (2005). Sosyal Bilgiler 4 Öğretmen Kılavuz Kitabı. K. Kuğ (Editör). Ankara: A Yayınları, syf: 128

Koşan, A. ve Güneş, E., (2009). Gönüllülük ve Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2009 13 (2), s. 1-18

KRAUSZ, Rosa R. (1986), “Power and Leadership In Organizations”, Transactional Analysis Journal, V.16, No.2, April; Arıkan, Semra (2001), “Liderlik”, Yönetim ve Organizasyon (Ed. Salih Güney), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Leary M. R, & Buttermore N. R. The evolution of the human self: tracing the natural history of self-awareness. journal for the theory of social behavior, 2003, 33, 365–404.

Lhasarunova E. İşletmelerde takım ruhu yaratılmasında duygusal zekanın önemi ve bu süreçte kurum içi halkla ilişkiler çalışmalarının rolü. ege üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü halkla ilişkiler ve tanıtım anabilim dalı, yüksek lisans tezi, 2014, izmir (Doç. Dr. Nilay Başok).

Liden, Robert ve Graen, George. Generalizability of the Vertical Dyad Linkage Model of Leadership”, Academy of Management Journal, 1980, 23 (3), ss. 451- 465.

Liden, Robert C. ve Maslyn, John M. Multidimensionality of Leader- Member Exchange: An Empirical Assessment Through Scale Development”, Journal of Management, 1998, 24 (1), ss. 43-72.

Liebkind, K. (2001). Acculturation. In Brown, R. & Gaertner, S. (Eds.). Handbook of Social Psychology: Intergroup Processes (218-237). UK: Oxford, Blackwell.

Managan, J. Reformers, Sport, Modernizers: Middle-Class Revolutionaries. London: Frank Cass, 2002.

Marsh, H. The effects of participation in sport during the last two years of high school. *Sociology of Sport Journal*, 1993, 10, 8-43.

Ozner F. S., “Türkiye’de Okul Dışı Çevre Eğitimi Ne Durumda, Neler Yapılmalı?”, V. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi&Biyologlar Derneği, Abant- Bolu. Bildiri Kitabı (Doğa ve Çevre),2004, 67 – 98.

Özbay E.M. Arslan H. Günümüz Yönetim Anlayışında Takım Oyununun Önemi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, , 2007, Cilt:6, Sayı:21s.294.

Özbey S. Çelebi M. Editör: Mirzeoğlu N. Spor Bilimlerine Giriş,Bölüm IX Rekreasyon, Spor yayınevi, Ankara, 2006, syf 273-276.

Özkalp, E., Kirel, Ç., Örgütsel Davranış, E. Özkalp (ed.), T.C Anadolu Üniversitesi Yayın No: 1468, Açıköğretim Fakültesi Yayın 2003, No: 782, Eskişehir, s. 149-160

Özutku H. Ağca V. Cevrioğlu E. Lider- Üye Etkileşim Teorisi Çerçevesinde, Yönetici-Ast Etkileşimi ile Örgütsel Bağlılık Boyutları ve İş Performansı Arasındaki İlişki: Ampirik bir İnceleme. *Afyonkarahisar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 22 sayı 2, Temmuz, 2008, Afyon.

Özşen, G., 2010 Dünya Basketbol Şampiyonasında Görev Alan Gönüllü Katılımcıların Beklentilerinin Karşılanıp Karşılanmadığının Belirlenmesi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul,2012.

Palmberg, I, E. & Kuru, J. Children and nature. ATEE 26th Annual Conference: RDC 17: Environmental Education, 2001.

Plummer R. A Missing Link In Outdoor Recreation Education: Probing The Disconnect With Nature, Journal of the International Community of Ecopsychology, 2005, November, pp. 2

Pickett M. C. Understanding Ethical Leadership. ASBBS E-Journal, 2005, Vol:1, No:1, s. 44-54

Sağır M. Memişoğlu S.P. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Rollerine İlişkin Öğretmen ve Yönetici Algıları. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching, Mayıs, Haziran, Temmuz 2012, Cilt 1 Sayı 2 ISSN: 2146-9199.

Sam, D. & Berry, J. W. (2006). Introduction. In Sam, D. L. & Berry, J.W (Eds.). The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology (1-10). Cambridge: Cambridge University Press.

Selçuk, Ziya. Güner Nedret, Sınıf İçi Rehberlik Uygulamaları, 2. Baskı, Pegem Yayıncılık, 2001 syf. 21.

Şimşek M.Ş. Akgeçici T. Çelik A. Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış, Nobel Yayın Dağıtım, 2. Baskı, Ankara, 2001.

Slutzky, C.B., Simpkins, S.A. (2009). The Link Between Children's Sport Participation and Self-Esteem: Exploring The Mediating Role of Sport Self-Concept, Psychology of Sport and Exercise, 10: 381–389.

QuinnMills, D., The Importance of Leadership, Leadership: How to Lead, How to Live, 2005.

Tanesen-Turan Ö. Rekreasyon yönetimi: doğa eğitimi uygulamasında program ve liderlik özelliklerinin değerlendirilmesi (bolu gençlik doğa kampı örneği), abant izzet

baysal üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü spor yöneticiliği anabilim dalı, yüksek lisans tezi, 2008, Bolu (Yrd. Doç. Dr. Müberra Çelebi).

Tekin, Y. ve Ehtiyar, R. Başarının Temel Aktörleri: Vizyoner Liderler, Journal of Yasar University, 2011, 24(6), 4007-4023.

Terakye G. Hasta Hemşire ilişkileri. 4.Baskı. Ankara: Aydoğdu Ofset, 1995, s:16-34.

Tengilimoğlu D. Kamu ve özel sektör örgütlerinde liderlik davranışı özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir alan çalışması, elektronik sosyal bilimler dergisi www.e-sosder.com issn:1304-0278 güz 2005 c.4 s. 14 (1-16).

Tomey A.M., Guide to Nursing Management and Leadership, Mosby, Elsevier, Eighth Edition, 2009, syf. 187.

Trauer, B. Conceptualizing Special Interest Tourism Frameworks for Analysis. Tourism Management, 2006, Vol 27, 183-200.

Tütüncü, Ö., Aydın, İ., Koca, M., Kosova, S. ve Avcı, N. (2013). Rekreasyon Terapisi Kampına Katılan Gönüllülerin Motivasyonlarının Değerlendirilmesi, II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Aydın.

Yaman, E. Psikoşiddete (mobbinge) maruz kalan öğretim elemanlarının örgüt kültürüne ve iklimine ilişkin algıları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri/Educational Sciences: Theory & Practice, 2010, 10 (1), 547-578.

Yetim A., Sosyoloji ve Spor, Topkar Matbaacılık, Ankara, 2000 syf 136.

Yıldırım C. Okul Müdürlerinin Liderlik Stillerinin Örgütsel Sağlık Üzerindeki Etkisi (Ankara İli Örneği), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006.

Yıldırım, A.; Şimşek, H. Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Sekizinci Baskı: Tıpkı Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2011.

Yıldırım, Ali ve Hasan Simsek. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi, 5. Baskı, 2005.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (Güncelleştirilmiş 6. basım). Ankara: Seçkin, 2008.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin, 2011.

Yıldız G. Özutku H. Cevrioglu E. Lider-üye etkileşimine çok boyutlu yaklaşım: Liden ve Maslyn'in dört boyutlu lider-üye etkileşim ölçeğinin psikometrik özelliklerine yönelik görgül bir araştırma. Akademik incelemeler, 2008, 3(1), 96-123.

Yılmaz Ercan. Okullardaki Örgütsel Güven Düzeyinin Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Özellikleri ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Konya, 2006

ZEL U. Kişilik ve Liderlik. Nobel Yayın Dağıtım, İkinci Baskı, Ankara,2006

Zorba, E. Herkez İçin Yaşam Boyu Spor, Neyir Yayınları, Ankara, 2012.

Weiss, M.R. and Chaumeton, N., (1992). Motivational Orientations in Sport. (Horn, T.S., Ed.) Advances in Sport Psychology. (2002), Champaign: Human Kinetics Publishers.

Gill D.L., Gross J.B., and Huddleston S. Participation motivation in youth sports. International Journal of Sport Psychology, 1983, 14, 1-14.

Winston, B. E., & Patterson, K. An integrative definition of leadership. *International Journal of Leadership Studies*, 2006, 1(2), 6-66.

8. EKLER EK-1. Etik kurul onayı

T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : 85679348/ 13540
Konu :

Manisa, 24/10/2014

Sayın, Melike ESENTAŞ
Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Etik Komisyonumuzun 23/10/2014 tarih ve 2014-10 sayılı toplantısında alınan karar ile:

"Gençlik Kampı Uygulamalarına Katılan Kız Öğrencilerde Öz Farkındalık ve Liderlik Becerilerinin Gelişimi; Doğa Kampı Örneği" adlı araştırmasına Etik Komisyon onayı verilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof.Dr.Süheyla SÜRÜCÜOĞLU
Rektör Yardımcısı
Etik Komisyonu Başkanı

E.B.

Adres : Celal Bayar Üniversitesi Rektörlüğü
Tel : (236) 234 48 79

Manisa
FAX : (236)237 24 42

EK-2. Görüşme Soruları

Sevgili Katılımcı,

Bu çalışma bilimsel amaçlı olup, Doktora tez çalışmasında kullanılacaktır. Verdiğiniz cevaplar tamamen gizli tutulacak ve amacına uygun kullanılacaktır. Soruları samimiyetle cevaplamanız bu çalışmayı yapan Celal Bayar Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğretim Üyesi Doç. Dr. Selhan ÖZBEY, Doktora Öğrencisi Araştırma Görevlisi Melike ESENTAŞ için çok önemlidir.

Şimdiden samimi görüşleriniz için Teşekkür Ederiz.

İMZA

GÖRÜŞME SORULARI

- 1) Yaş:
- 2) Daha Önce benzer bir kampa katıldınız mı? Hayır
 Evet..... Hangi Kamp.....
- 3) Daha önce gönüllü katıldığınız/Çalıştınız bir organizasyon var mı?
 Hayır Evet..... Hangi organizasyon.....
- 4) Osmaniye Aslantaş Kampına kendiniz mi gönüllü olarak katılmak istediniz?
 Evet Hayır
- 5) Doğa Kampına Katılmanız için sizi kim yönlendirdi?
 Kendim Arkadaşım Gençlik Merkezi Ailem Okulum Diğer
- 6) Lisanslı sporcu musunuz? Hayır
 Evet Hangi Branş
- 7) Doğa kampı uygulamalarına katılmış olmanızın öz-farkındalığınızın ve liderlik becerilerinizin gelişimindeki rolü nedir?

OSMANIYE ASLANTAŞ DOĞA KAMPI						
1. GÜN (12.07.2014) Cumartesi	2. GÜN (13.07.2014) Pazar	3. GÜN (14.07.2014) Pazartesi	4. GÜN (15.07.2014) Salı	5. GÜN (16.07.2014) Çarşamba	6. GÜN (17.07.2014) Perşembe	7. GÜN (18.07.2014) Cuma
Kalkış						
Kampta Kalan Yan Grup Sabah Sporu -Doğa Yürüyüşü						
Kahvaltı						
Etkinlik Hazırlıkları		Gezi Hazırlıkları		Etkinlik Hazırlıkları		Etkinlik Hazırlıkları
07:30						
08:00-08:30						
08:30-09:30						
09:30-10:00						
10:00-12:00	KAYIT YERLEŞME TANIŞMA OYUNLARI GRUPLARA AYRILMA	ETKİNLİKLER;Okçuluk, Paintball, Tiyatro, Halk oyunları, Dağ Bisikleti	KORUKUTATA Yankampı Osmaniye ve Kadiri gezezi Ulu Cami	KASTABALA Yankampı Gaziantep Gezisi Hayvanat bahçesi, Atatürk kültür evi, Zeugma müzesi, Tarihi bakırcılar çarşısı, Gaziantep kalesi, Sanko park avm gezisi	KORUKUTATA Yankampı Gaziantep Gezisi Hayvanat bahçesi, Atatürk kültür evi, Zeugma müzesi, Tarihi bakırcılar çarşısı, Gaziantep kalesi, Sanko park avm gezisi	Veda Valsi Kamp Şarkısı
12:30-13:30	ÖĞLE YEMEĞİ	ÖĞLE YEMEĞİ	Sülemiş Tepesi Aslantaş Açık Hava Müzesi Karatepe Kilimleri Kastabala Kalesi	Sülemiş Tepesi Aslantaş Açık Hava Müzesi Karatepe Kilimleri	Sülemiş Tepesi Aslantaş Açık Hava Müzesi Karatepe Kilimleri	ÖĞLE YEMEĞİ
13:30-14:00	Serbest Zaman Etkinlikleri	Dinlenme	Osmaniye Müzesi AVM ve Merkez Gezisi	Kastabala Kalesi Osmaniye Müzesi AVM ve Merkez Gezisi	Kastabala Kalesi Osmaniye Müzesi AVM ve Merkez Gezisi	İlgi Gruplarının Veda Gecesi Hazırlıkları
14:00-16:50	KAYIT YERLEŞME TANIŞMA OYUNLARI GRUPLARA AYRILMA	ETKİNLİKLER; Okçuluk, Paintball, Tiyatro, Halk oyunları, Dağ Bisikleti				
17:00-17:30	Açılış					
17:30-18:00			Müzik Havvalı Tüfek Havuz	Müzik Havuz Havvalı Tüfek	El Sanatları Havuz Empati Atölyesi Golf	Spor Turnuvalarının Finaleri
18:00-19:30	Grup Toplantısı	Spor Turnuvaları	Müzik Havvalı Tüfek Havuz Etkinliği Matrak	Müzik Havuz Havvalı Tüfek Etkinliği Matrak	El Sanatları Havuz Empati Atölyesi Golf	
19:30-20:30			Akşam Yemeği			
20:30-21:00	Gece Eğlence Hazırlıkları	Gece Eğlence Hazırlıkları	Gece Eğlence Hazırlıkları	Gece Eğlence Hazırlıkları	Gece Eğlence Hazırlıkları	Veda Gecesi Hazırlıkları
21:00-22:30	Gece Etkinliği Liderler	Gece Eğlencesi "RAMAZAN"	Gece Eğlencesi "MEVLANA"	Gece Eğlencesi "NENE HATUN"	Gece Eğlencesi TEMA: "FATİH SULTAN MEHMET"	Veda Gecesi
		Melike Şef:1.2.3	Melike Şef:4.5	Yasemin Şef:1.2.3	Yasemin Şef:4,5	
22:30-23:30	Kamp Ateşi Odalara Yönelme Kesin Sessizlik	Odalara Yönelme Kesin Sessizlik	Odalara Yönelme Kesin Sessizlik	Odalara Yönelme Kesin Sessizlik	Odalara Yönelme Kesin Sessizlik	Veda Gecesi Kamp Ateşi

EK.4. İstasyon Dönüşümleri

HER İKİ YAN KAMP GRUPLARI İÇİN DE GEÇERLİDİR 2. GÜN					
	Okçuluk	Paintball	Tiyatro	Halk Oyunları	Dağ Bisikleti
10:00-10:40	1	2	3	4	5
10:50-11:30	5	1	2	3	4
14:00-14:40	4	5	1	2	3
14:50-16:00	3	4	5	1	2
16:10-16:50	2	3	4	5	1

3. GÜN Pazartesi (KORKUTATA YAN KAMPI)

	Müzik	Havalı Tüfek/El Sanatları	Havuz Etkinliği/Matrak
10:00-12:00	1,2	3	4,5
14:00-16:00	4	5	1,2,3

4. GÜN (KASTABALA YAN KAMPI)

	Müzik	Havalı Tüfek/El Sanatları	Havuz Etkinliği/Matrak
10:00-12:00	1,2	3	4,5
14:00-16:00	4	5	1,2,3

5. GÜN ((KORKUTATA YAN KAMPI)

	El Sanatları	Empati Atölyesi	Havuz/Sokak Oyunları
10:00-12:00	4	5	1,2,3
14:00-16:00	1	2,3	4,5

6. GÜN KASTABALA YAN KAMPI)

	El Sanatları	Empati Atölyesi	Havuz/Sokak Oyunları
10:00-12:00	4	5	1,2,3
14:00-16:00	1	2,3	4,5

EK 5: Veda Şarkısı

Rüya gibi bir tatil
Kamp ateşi, eğlence.
Rüya gibi bir tatil
Kamp ateşi, eğlence.

Haydi, gözyaşını sil
İşte geldi son gece
Haydi gözyaşını sil
İşte geldi son gece

Yarın ayrılacağız
Dostluklara merhaba
Yarın ayrılacağız
Dostluklara merhaba
İnan buluşacağız
Hoş bir seda elveda
İnan buluşacağız
Hoş bir seda elveda elveeedaaa elvedaaaaaa elvedaaaaaaaaa ☹️☹️☹️

Ek 6: Model 1: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin gözlem sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Temalar	Gözlem Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Gözlemci
Önyargı	Kampa geldiklerinde önyargılı oldukları tutum ve davranışlarından belli oluyordu. Farklı illerdeki öğrencilere bakışları dik dikti. Ancak iletişim kurmaya başladıkça önyargılarının yıkıldığı gözlemlendi.	AG
	Odalarındaki yeni arkadaşlarıyla anlaşamayacaklarını düşünüyorlardı. Ancak kampın son gününe gelindiğinde arkadaşlarıyla hiç ayrılmak istemediklerini ve Kampın onlara her şehirden yeni dostluklar kazandırdığını dile getiriyorlardı ve önyargılarının yıkıldığını sürekli ifade ediyorlardı.	G1
	İletişim kurmaya başladıkça önyargıları yıkılmaya başladı.	G3
	Farklı illerden kişilerle aynı odada kalacaklarını duyunca kamptan ayrılmak isteyen kız öğrencilerin bu ilk tepkisinin, ilk gece eğlencesi sonrasında ortaya kalkmaya başladığı gözlemlendi.	G5
	En belirgin özelliği grubun sessiz olması kendi ismini söylerken çekinerek yaklaşması ve ön yargılı olmalarıydı. Kamp döneminin sonunda kampçılarının ön yargıları yıkılmıştı.	G7
	Korkuları, çekimserlikleri, kendilerine olan güvensizlikleri, önyargıları kampta etkinliklere katıldıkça kırılma gösterdi. Önyargıların yıkılmış olduğu her gün daha da gözden kaçmayan davranışlardan bir tanesiydi.	G10
	Türkiye'nin dört bir yanından gelen kampçılarının ilk etapta korkuları ve önyargıları vardı. Kamp dönemi sona erdiğinde ise il ve kültür ayrımı yapmadan birbirlerine sarılarak ayrıldılar. Ayrıca doğu kesimden gelen kız öğrencilerin başaramam korkularını yendiklerini gözlemledim.	G11
	Ön yargıların gün geçtikçe ortadan kalktığı gözlemlendi.	G15
	Kampa önyargıyla baktıklarını dile getiren kız öğrenciler oldu. Ama 2. Gün itibariyle bir hafta daha nasıl kalabiliriz. Sevmem diyordum kampa gelince, ne kadar da önyargılıymışım dedikleri gözlemlendi.	G16

Ek 6: Model 1 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin gözlem sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Temalar	Gözlem Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Gözlemci
Özgüven	Özgüvenleri yüksek olan gençler varken çekingen olanlarda vardı elbet ama bir şeyleri tek başına ya da grup halinde yapmaya başladıkça özgüvenlerinin yerine geldiği ve etkinliklerde herkesin ne kadar istekli olduğu belliydi.	AG
	Hayatında ilk defa tiyatro oynayan bir genç, hayatında ilk defa horon oynamayı öğrenen genç, hayatında ilk defa ailesinden ayrılan genç, içine kapanık olan bir genç, hepsi özgüvenleri yüksek bir halde etkinliklerde rol aldıkları gözlemlendi.	
	Bu kampın kendilerine özgüven kazandırdığını söylüyorlardı.	G1
	Yapmamış oldukları birçok etkinliği yapmaları onların daha aktif ve kendine güvenen kimliklerini ortaya çıkarmalarında yardımcı olduğu gözlemlendi.	G2
	İlk geldiklerinde her ne kadar aralarında biraz çekingen ne yapacağını tam bilemeyen korkan kampçılar olsa da kamp zamanı boyunca bunları yavaş yavaş yendikleri ve özgüvenlerinin arttığı gözlemlendi..	G3
	Bu kampın onlara neler kazandırdığını sorduğum da özellikle özgüvenlerini tekrardan kazandıklarını ve artık Türkiye'nin birçok yerinde de evlerinin olduklarını söylediler.	G4
	Son iki gün ise ayrılığın vereceği hüznün çoğu zaman eğlencelerinin arasına giriyordu. Yalnız tüm bunları yaşarken ilk gün yaşadıkları olumsuz şeyler kırılmış kendilerini idare etmeyi öğrenmiş ve kendi ayakları üzerinde durup bir şeyler yapabildiklerini fark ettiler. Özgüvenleri ise ilk geldikleri güne istinaden çok fazla gelişmiş olduğu gözlemlendi.	G5
	Kendilerine güvenmeleri ve özgüven kazanmaları açısından etkili bir kamp dönemi olduğu gözlemlendi.	G7
	En belirgin özelliği grubun sessiz olması kendi ismini söylerken çekinerek yaklaşması ve ön yargılı olmalarıydı. Kamp döneminin sonunda kampçılarım ön yargıları yıktı kendilerine olan öz güvenini sağladığını düşünüyorum.	G8
	Kendini ifade etmekte zorlanan kampçıların son günlerde katılımları arttı ve kendilerini ifade etme problemleri azaldı.	G13
	İlk defa sahneye çıkan gençlerimizin diğer arkadaşlarıyla kazanmış olduğu özgüven sayesinde bu korkularını yenmiş oldu hem de kamptan mutlu bir şekilde ayrıldılar.	G14
	Kendilerine daha güvenerek hareket etmeye başladılar. Yaparak yaşayarak öğrenme imkanı bulmuş ve yanlış bile yapmış olsalar da özgüvenleri yüksek bir halde diğer etkinliklerde de görev almaya devam ettikleri gözlemlendi.	G16

Ek 6: Model 1 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin gözlem sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Temalar	Gözlem Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Gözlemci
Adaptasyon	Kaynaşma hemen başladı gruplar arasında. Adaptasyon sorunu ortadan kalkmış herkes ortama fazlasıyla uyum sağlamış ve günler geçtikçe 1 hafta daha kalmamız mümkün mü soruları havada uçuşuyordu.	AG
	16-17 yaş kamp döneminde kampçılarının adölesan dönemde olmalarına rağmen uyumları oldukça iyi olduğunu gözlemledim.	G2
	Herhangi bir adaptasyon sorunu olmadığı, uzun zamandır kamp alanında gibi davranmış oldukları hal ve hareketlerinden belli olduğu gözlemlendi.	G3
	İlk gün sıkılmışlardı ve gitmek istiyorum diyen kampçı ile karşılaştık. İkinci gün itibarıyla oda arkadaşları ile samimi olmaya başladığını ve kampa uyum sağladığını kız öğrencilerin çoğunluğu sık sık ifade ettiler.	G5
	Grubun liderliğini yaptım 16 kişiye liderlik yaptım ilk gün biraz uyum sıkıntısı yaşamış olsak da daha sonrasında yapılan oyunlar ve etkinliklerle hallettik. Veda gecesi de dâhil gayet uyum içinde geçti.	G8
	Uyum sorunları çok fazla yoktu. Zaman zaman küçük aksamalar oldu. Ama iletişimleri arttıkça uyum sorunu hiç yaşanmadı.	G9
	Farklı kültürlerden de olan kız öğrenciler arasında ilk gün birbirlerini tanımamalarından kaynaklanan önyargının yıkılması ardından çok iyi bir uyum süresi yaşadıkları ve etkinliklerdeki birlik ve beraberlikleri gözlemlendi.	G10
	İlk toplantımızda herkes birbirine çekinerek bakarken birkaç oyunla kaynaştılar ve yapılan etkinliklerle birlikte grup dinamiğini kazandılar.	G12
Bir kaç başta gitmek istedi. Ama daha sonra birbirleriyle çok kaynaştıkları gözlemlendi.	G16	

Ek 6: Model 1 DEVAMI: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin gözlem sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Temalar	Gözlem Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Gözlemci
Arkadaşlıklar	Aynı ilden gelen arkadaşlar birbirleriyle vakit geçirmeye bile ihtiyaç duymazken iyi ki böyle olmuş seninle aynı odada kalmışım demeler vardı. Kampın son günü de 1 haftadır tanıdıkları arkadaşlarına kardeşim dostum dedikleri gözlemlendi.	AG
	Yaş grubundan kaynaklı buldukları duygusal yapıları kamptan ayrılırken arkadaşlık duyguları ve paylaşımlarının ilerde devam edeceğini gösteriyordu.	G2
	Birçok arkadaşım oldu burada. Her ilden, her kültürden arkadaşım oldu demeleri, birbirleriyle uzun zamandır arkadaş gibi samimi olmaları gözlemlenen davranışlardan biridir	G3
	Gece etkinliğinden sonra grup toplantılarında yapılan oyunlar, muhabbetler sonrasında kampçılar arasında kaynaşmalar başladı.	G4
	İlk gün sıkılmışlardı ve gitmek istiyorum diyen kampçı ile karşılaştık. İkinci gün itibariyle oda arkadaşları ile samimi olmaya başladılar. Yeni arkadaşlıklar kurulması gözlemlendi.	G5
	Memleketlerinden birlikte geldikleri arkadaşlarını hemen unutmaya başlayıp, buradaki arkadaşlarını tanımak için birlikte vakit geçirmeleri, anılarını, hayatlarını ve geleceğe dair planlarını anlattıkları sık sık gözlemlendi.	G7
	Yeni arkadaşlarını tanımaya eğilim gösterdikleri ve kısa sürede kaynaştıkları gözlemlendi.	G8
	Farklı illerden arkadaşlık kurmaları ve uzun zamandır tanışıyor gibi samimi oldukları gözlemlendi.	G11
	İletişim kurmaya başladıkça, önyargılarının yıkıldığı ve arkadaşlık duygularının ön plana çıkmış olduğu gözlemlendi.	G13
	Türkiye'nin her ilinde arkadaşım olduğu için çok mutluyum demelerine tanık olundu.	G15
Rol Model Alma	Bazıları vardı ki lider olmak istiyordu	G1
	2. Gün itibariyle kampçıların en çok sorduğu soru biz nasıl lider olabiliriz diye sorgulamaya başlamışlardı. İlgilerini çekmiş ve kendilerine olan inançları gözlerinden okunuyordu.	AG
	Buradaki liderlerin yaklaşımlarından kaynaklı onların liderliğe ilgi duymaları ve ilerdeki zamanlarında bu gibi çalışmalarda daha etkin rol almak istedikleri gözlemlendi.	G2
	Nasıl program sorumlusu olunur. Ben de ileride program sorumlusu olmak istiyorum demelerine tanık olundu.	G4
	Tarihi ve kültürel geziler sırasında serbest zamanlarında grup liderinin kampta giydiği tshirtten alıp onun gibi olmak istiyorum diyorlardı.	G7
	Ne güzel gönüllü olarak lider olmuşlar. Biz de gençlik kampı lideri nasıl oluruz diye sık sık sordukları gözlemlendi.	G9
	Liderlerin tutum ve davranışlarından etkilenerek lider olmak istediklerini sık sık dile getirdikleri gözlemlendi.	G10
	Gizli gizli liderlerinin fotoğraflarını çektikleri ve sosyal ağlarda liderlerinin fotoğraflarını kapak fotoğrafları yapmış oldukları gözlemlendi.	G12
Biz nasıl lider oluruz. Bunun okulu mu diye sormalarını ve gönüllü lider olmak istiyoruz demelerine sık sık şahit olundu.	G14	

Ek 6: Model 1 DEVAMI: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin gözlem sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Temalar	Gözlem Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Gözlemci
Sorumluluk	Nöbetler sırasında sorumluluk almaya isteklilerdi.	AG
	Sorumluluk almaları açısından etkili bir kamp dönemi olduğu gözlemlendi	G2
	Nöbetçi olmadıkları zaman bile diğer gruptaki arkadaşlarına yardım ettikleri ve sorumluluk aldıkları gözlemlendi	G4
	Kamp programı süresince bütün etkinliklerde sorumluluk almak için istekli oldukları gözlemlendi.	G7
	Grup toplantılarının olduğu saatlerde grubun üyesi arkadaşlarını uyararak sorumluluk sahibi oldukları gözlemlendi.	G9
	Geziler ve aktiviteler sırasında toplanma ve zamanlama konusunda çok iyidiler. Nöbetlerde ve etkinliklerde hemen organize oldular.	G13
	Ekip olarak hareket ettiler ve bu da onları zamanlama konusunda ve eğlence konusunda sorun çıkartmamalarını sağladı.	G16
Takım Çalışması	Düne kadar birbirini tanımayanlar şimdi takım halinde hareket ediyorlardı.	AG
	Ben ve sen kavramından ziyade biz olabilmenin önemini, ne istediğini bilmeleri gibi durumların gelişmesi açısından etkili bir kamp dönemini tamamladığımı	G2
	Kamp süresince beraber hareket etmeyi çok daha eğlenceli buluyorlardı.	G3
	Sportif turnuvalardaki takım ruhu ve kazandıklarında ve kaybettikleri zamanlarda bile birlikte hareket ediyor oldukları gözlemlendi.	G5
	Bu gibi ortamlarda da bundan sonra daima yer almak istediklerini ve bu projelerin bir parçası olmak istediklerini de söyleyen gençler kamptan birlik beraberlik dostluk içinde yaşamının daha iyi olduğunu kavrayarak gittikleri gözlemlendi.	G6
	Ekip olmayı başaran kampçılar son gün ekip oyunu olan görev oyununda başarılı olarak bir bütün olduğunu kanıtladı.	G7
	Birinin üzüntüsü hepsinin üzüntüsü oldu. Birinin tebessümü ise hepsine yayıldı. Özellikler son 3 gün ne yapıldıysa hep beraber hareket ettiler. Grup kısaca tam anlamıyla bir bütündü.	G8
	Küçük bir gruplaşma oldu ama daha sonra grup bilincini kazandılar ve beraber hareket ettikleri gözlemlendi.	G9
	İlk toplantımızda herkes birbirine çekinerek bakarken birkaç oyunla kaynaştılar ve yapılan etkinliklerle birlikte grup dinamiğini kazandılar.	G12
	Kampçıların çoğu ilk günden itibaren ekip ruhuna girmeye başladı ancak diğer arkadaşlarıyla beraber olmak isteyen bir kaç kişide sonraki günlerde gruba dahil oldular.	G13
Grup bilinci geliştiğini gözlemlendi.	G14	
Ekip olarak hareket ettiler ve bu da onları zamanlama konusunda ve eğlence konusunda sorun çıkartmamalarını katkı sağladığı gözlemlendi.	G16	

Ek 6: Model 1 DEVAMI: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin gözlem sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Temalar	Gözlem Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Gözlemci
Farkındalık	Yetenek ve becerilerinin, doğa kampı uygulamaları aracılığıyla öğrencilerde farkındalık sahibi olmalarına katkı sağladığı gözlemlendi.	AG
	Kamp onlara sevgi kardeşlik ve barış içinde yaşamayı öğretmişti. Kamptan memnun mutlu ve bir o kadar da üzgün ayrıldılar. Bir hafta içinde ne kadar büyük dostluklar kurulduğunu öğrenip etkinlikler sayesinde neye yönelimlerinin ve yeteneklerini olduğunu fark ederek bu konu üzerinde özgüven sahibi oldular.	G5
	Gece etkinliklerinde çıkarılan tiyatro oyunlarıyla gençler hem bir şeyler başarabildiklerinin farkına vardı hem de belki de hayatlarında ilk kez böyle bir tecrübe edindiler.	G7
	Onlara değerlerimizi kültürümüzü aşımaya çalışıldığı ve kültürel farkındalığın oluşmasına katkı sağlandığı gözlemlendi.	G10
Kültürlenme	Doğu ve batıdan gelen kız öğrencilerin birbirleriyle kültürel etkileşimde buldukları ve birbirlerine sıklıkla kendi memleketlerini anlattıkları gözlemlendi.	AG
	Kültür harmanı oldukları, her gece düzenlenen gece eğlencelerinde farklı yörelerin halk oyunlarını öğrenmeye istekli oldukları gözlemlendi.	G8
	İletişim kurdukça önyargıları doğudan gelen öğrencilere karşı yıkılmış. Belki bende sizin memlekete üniversite okumaya veya gezmeye gelirim demelerine tanık olundu.	G9
	Farklı il ve kültürlerle bir arada olma imkanı bularak, kültürel etkileşimin yoğun olduğu gözlemlendi.	G10
	Türkiye'nin dört bir yanından gelen kampçılarının ilk etapta korkuları ve ön yargıları vardı. Kamp dönemi sona erdiğinde ise il ve kültür ayrımı yapmadan birbirlerine sarılarak ayrıldılar. Ayrıca doğu kesimden gelen grupların başaramam korkularını yendiklerini fark ettim.	G11
	Farklı kültürlerden gelen insanlarla tanışma fırsatı yakaladıkları bu süreçte empati, anlayış, saygı gibi değerleri kazanma yolunda ilerleme kaydettiklerini gözlemlendim.	G12
İletişim	İletişim yüksek derecede iyiydi. Birbirlerini tanımasalar bile bir merhaba demenin önemi vurgulanmış ve bu bir değer olarak verilmişti kampçılara. O yüzden herkes birbirini görünce selamlaşıp iletişim kurmaktaydı.	AG
	İletişim oyunları süresince sözlü ve sözsüz olarak kız öğrenciler kendilerini ifade ettiler. İstasyon sonrasında bütün kamp birbiriyle selamlaştılar. İletişim becerilerinin yüksek olduğu gözlemlendi.	G2
	İletişim gücü yüksek olan kız öğrenciler, özgüvenleri arttıkça daha çok içli dışlı oldukları gözlemlendi.	G4
	Serbest zamanlarında bile telefonlarıyla vakit geçirmeyip, arkadaşları ile sohbet etmeye zaman ayırdıkları gözlemlendi.	G7
	Sosyal ağlar üzerinden kamp sonrasında görüşebilmek için gruplar kurdukları gözlemlendi.	G9
	İletişim kurma yetenekleri arttığı gözlemlendi.	G13
	Teknolojiden uzak durdukları ve telefona ihtiyaç duymadıkları ve bazen aillerinin merak edip kampı aramalarına tanık olundu. Ailelerini bile aramayı unuttukları ve sürekli arkadaşları ve liderleriyle iletişim halinde oldukları gözlemlendi.	G16

Ek 6: Model 1 DEVAMI: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin gözlem sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Temalar	Gözlem Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Gözlemci
Zaman Yönetimi	Program sayesinde hayatlarının düzene girdiğini söyleyen, daha önce bu kadar düzenli yaşamadığını dile getiriyorlardı. Kamp süresince zamanlama hususunda iyi oldukları gözlemlendi.	AG
	Zamanı iyi kullanmak adına grup toplantılarına ve etkinliklere giderken, arkadaşlarını uyardıkları hadi geç kalmayalım dediklerine tanık olundu.	G1
	Bu kampta zaman ne kadar çabuk geçiyor. Hiç bu kadar gün içerisinde bu kadar çok şey yapmamıştım. Zaman 24 saat olmasaydı daha uzun olsaydı diye arkadaşlarıyla konuşmalarına tanık olundu.	G8
	Zamanlama konusunda başarılı oldukları gözlemlendi.	G14
	Sorumluluk duygusu içerisinde zamanlama ne kadar önemliymiş. Hadi kalkalım. Sabah sporundan önce ki biraz daha birlikte zaman geçirelim. Zaman burada çok kıymetli dediklerine tanık olundu.	G15
	Zamanlamanın ön planda olduğu oyunlarda birbirleriyle hem tatlı bir rekabet içinde oldukları ve zamanı iyi kullanmak adına birbirleri yarıştıkları gözlemlendi.	G16
Gönüllülük	Bir çoğu bilinçli ve bunu sürdürebilir kılmak adına GSB etkinliklerini sordular. Bizde gönüllü olabilir miyiz en azından diye sorguladıkları gözlemlendi.	AG
	Nöbetçi grup olmadıkları sürelerde bile diğer gruplara gönüllü olarak yardım ettikleri gözlemlendi.	G2
	Yemek sırasında aşçılara ve yemekhanede görevli olan kişilere gönüllü olarak yardım ettikleri gözlemlendi.	G4
	Gece eğlencelerinde program akışında olan hareketlendirici oyunlarda neredeyse hepsi gönüllü olmak için el kaldırdıkları sık sık gözlemlendi.	G7
	Etkinlikler sırasında gönüllü olarak ilk ben yaparım dedikleri gözlemlendi.	G11
Düzenli Olma	Program sayesinde hayatlarının düzene girdiğini söyleyen, daha önce bu kadar düzenli yaşamadığını dile getiren kız öğrencilerin olduğu gözlemlendi.	AG
	Yemek sırasında ben hayatımda hiç bu kadar düzenli yeme alışkanlığım olmadığı dediklerine ve bundan sonra da düzenli besleneceklerini dile getirmelerine tanık olundu.	G5
	Odalarını düzenli olarak topladıkları ve en temiz oda olmak için belirli bir düzene girmiş oldukları gözlemlendi.	G7
	Etkinlik sırasında istasyon dönüşümlerinde takım halinde düzenli olarak hareket ettikleri gözlemlendi.	G9
	Yaparak yaşayarak öğrendikleri ve birbirlerinden gördükleri yemek sırasında sandalyelerini düzenlemeleri bütün kamptaki öğrencilerde gözlemlendi.	G12
	Düzenli sabah sporu yapmalarının kendilerini enerjik ve dinamik hissetmelerine katkı sağladığını dile getirdikleri gözlemlendi	G13

Ek 7: Model 2: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin odak grup görüşmeleri sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Alt Temalar	Odak Grup Görüşmeleri Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Frekans
Özgüven	İnsanların karşısında çok heyecanlanıyordum. Ama şuan artık öyle değilim. Özgüvenim fazlasıyla gelişti.	P3
	Ben kendimi tüm alanlarda geliştirip, yönetebilirim. Bir sürü projeye katılıyorum. Bu konuda da kendimi yeterli buluyorum.	P7
	Hani özgüven ve cesaretim çok fazla arttı.	P8
	Kendime özgüvenim çok olduğu için bende liderlik yapabileceğimi düşünüyorum.	P9
	Özgüvenim vardı. Ama burada daha fazla özgüvenim arttı. Hiç çekinmeden duygu ve düşüncelerimi ifade ediyorum.	A1
	Biz ailemizden kopup buraya geliyoruz. Bireysel olarak ayakta durmayı öğreniyoruz. Özgüven duymaya başlıyoruz. Bir şeyleri tek başımıza yapabileceğimize inanıyoruz.	A4
	İleride okurum, sonra gelirim normal bir daire çayımı akşamları içerim. Ama şimdi dedim daha farklı bir yaşantım olabilir gelecek için. Bu inancı bana birazcık daha aşıladı.	A5
	Bu kampa da severek geldim. Liderleri de burada gördükçe insanın özgüveni de cesareti de çok daha fazla artıyor.	A6
	Toplulukta konuşamıyordum. Çok utangaçtım. Şimdi, o korkumu yenip böyle ortalıkta çıkıp şarkı ya da oyun sunabildim.	B1
	Özgüvenim burada daha çok pekişti. Daha çok kendimi ifade edebiliyorum.	B2
	Kendime özgüvenim geldi doğa kampları sayesinde	B3
	Arkadaşlarıma güvenmeyi öğrendim. Böylelikle kendime olan özgüvenim de arttı. Çünkü bütün bunların hepsini doğa kampı aracılığıyla kazandım	B4
	Topluluk arasında fazla konuşamazdım. Burada gruplarla birleşince kendimizi anlattık. Orada da kendimi geliştirdim. Özgüvenim varmış da haberim yokmuş☺	B5
	Buradaki etkinliklerde rol almak, kendim görev üstlenmek ya da arkadaşlarımla bir şeyler planlamak onları yönetmek. Kendime olan özgüvenimi çok çok daha yükseltti.	B6
	Kendime olan özgüvenimi artırdı.	B7
	Kendime güvenim daha da gelişti. Hiçbir şey yapamayacağıma inanırdım. Ama burada yaparak yaşayarak imkanım olduğundan özgüvenim arttı. Meğerse kendimi hiç tanımamışım. Tanımaya başladım özgüvenim arttıkça	B8
	Özgüvenim daha çok ortaya çıktı.	B10

Ek 7: Model 2 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin odak grup görüşmeleri sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Alt Temalar	Odak Grup Görüşmeleri Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Frekans
Önyargı	Ben insanlara ön yargılı yaklaşmamak gerektiğini öğrendim.	P2
	Bütün ön yargılarım silindi. İletişim kurdukça doğudan gelen arkadaşlarımda da tıpkı bizler gibi olduğunu fark ettim.	P7
	Ben sevdim baya arkadaşlarımı şimdi mesela onlarla daha çok vakit geçiriyorum. O yüzden ön yargılı olmamak gerekiyor.	A3
	Ben çok önyargılı bir insanımdır, önyargımı yıkmamı sağladı. Kaynaşmaya başladıkça zaman zaman önyargılı olduğum için kendime kızdım.	A5
	Önyargı ne kadar gereksiz bir duyguymuş. Bu kampa gelince yeni insanları görünce hepsine gıcık kaptım. Ama tanıdıkça ne kadar yanlış bir duyguya sahip olduğumu fark edip davranışımı önyargımı yıktım. İyi ki gençlik kampına katılmışım.	A6
	Ailem yeni arkadaşlıklar edinmemi istediği zamanlarda ne gerek var diyen biriyim. Hatta kampa gelirken de doğa da kamp mı olurmuş bile dedim. Ama gene de geldim. Doğa da kamp mükemmel oluyormuş. Hele iletişim kurmak, sosyalleşmek o yüzden diyeceğim tek bir şey var önyargılı asla olmayın. Önyargınızdan vazgeçemiyorsanız yemin ederim ki gençlik kampına gidin zaten önyargı yıkılacaktır.	A7
	Beğenmediğim etkinlikler vardı kampı görünce. En çok da beğenmedim diye baktığım etkinliklerde eğlendim ben ya	B4
	Odamda doğudan gelen birinin kalacağını duyduğumda isyan ettim kendi kendime ve onunla hiç konuşmama kararı aldım daha görmeden. Şimdi kampın son günü doğudan gelen kız var ya benim kardeşim gibi oldu burada. Tanımadan iletişim kurmadan önyargılı olmamak lazım. İyi ki bizi aynı odaya vermişler.	B7
	Buraya gelince insanlara karşı önyargılı olmamam gerektiğini anladım.	B10
	Arkadaşlıklar	Ben gerçek dostluğu öğrendim burada. Burada kurulan dostluklar çok sağlam hepsiyle de sonra görüşeceğiz
Burada çok arkadaş edindim ve anlayış duygusunu çok iyi öğrendim ve dostum çok oldu burada		P9
Ben asosyal bir insanım bunu söyleyeyim bilgisayar benim bir organım gibi internet mesela. Onsuz hiçbir şekilde eğlenemiyordum ama burada mesela eğlendim bilgisayar olmadan. Arkadaş edindim. Yeni insanları teknoloji olmadan tanıma ve paylaşma fırsatım oldu.		P10
Evet, birçok arkadaş edindim hiçbiri hiç kimsenin suratını daha önceden görmediğim kişilerle çok samimi arkadaşlıklar edindim		A1
Sonra farklı arkadaşlar tanıdık, görüştük konuştuk onlarla.		A2
Arkadaşlık edinmek ne güzel bir duyguymuş bu kampta yeni kültür ve arkadaşlıklar edinme imkanım oldu.		A4
Türkiye'nin her yerinde artık bir evim kardeşim, arkadaşım var .		A7
Buraya gelmeden önce tamamen arkadaş yoksunu biriydim. Acayip derecede arkadaş edinme duygusu kazandım.		A9
Arkadaşlarım, kankilerim, dostlarım oldu bu kampta hepsiyle facebook grupları oluşturduk. Her zaman görüşeceğiz.		B4
Her kültürden yeni arkadaşlıklar edinmek çok güzel bir duygu.		B6
Üniversite kazanınca zorluk çekmem artık. Her ilde arkadaşlarım oldu. İyi ki böyle farklı kültürleri bir araya getirmişler de arkadaşlarımız olmuş		B7
Burada arkadaşlarım oldu, kardeşim dediğim insanlar oldu.		B9

Ek 7: Model 2 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin odak grup görüşmeleri sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Alt Temalar	Odak Grup Görüşmeleri Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Frekans
Farkındalık	Mesela her insanın hayatında çizdiği bir rota vardır. Bu kamp benim o rotada daha ileriye gitmemi sağladı. Ayrıca tüm liderlerimizden ve şeflerimizden ben çok şey öğrendim. Hani her insan kendine hayatına göre bir ders çıkarır ya o da geçmişte yaşadığı bazı tecrübelerle acılara göre ama işte bu kamp bana çok çok şey kattı. Farkındalık sahibi oldum. Kendimi tanıma, becerilerimin farkındalığına yaşama imkanı buldum.	P3
	Ben kampa gelmeden önce arkadaşlık dostluk cesaret hani anlayış duygusunu çok kaybetmiş bir insandım. Ama burada çok arkadaş edindim ve anlayış duygusunu çok iyi öğrendim	P9
	Kendimdeki yeteneklerimin farkına vardım. Liderlik becerilerim de varmış. Bu yaşıma kadar kendimi tanıyıyordum.	A6
	İlgi ve isteklerime daha da yönelmem gerektiğinin farkında oldum. Bu kamp olmasa ben hala uzak dururdum yapmak istediklerimizden	A10
	Burada liderime yardımcı oldum. Meğersem ben de liderlik becerileri varmış. Yardım ettikçe daha da farkına vardım. Gençlik kampı hayatımda farkındalık yarattı.	B1
	Doğa kampına katılmak benim için çok farkındalık yarattı.	B3
	Taklit yeteneğim varsa da ben kimsenin karşısında yapamazdım ki bunu burada yaptım. Böyle bir yeteneğim varmış bunun farkına vardım.	B4
	Bilmediğimiz yeteneklerimizi fark etmemiz ve topluluk önünde konuşabilme yeteneğine sahip olduk.	B6
	Buraya geldiğimde neler yapabileceğimin farkına vardım.	B10
	Takım Çalışması	Her istasyona birlikte gidiyoruz. Sanki bu kampa tek başıma değil de bu grupla birlikte katılmışım. Birlikten kuvvet doğar demekki buradan geliyormuş. Takım çalışması bize pratiklik, zaman kazandı. Ve biz 18 kişi tek ruhu beraber yaşadık
Birlik ve beraberlik de var. Takım ruhu.		P7
Grup halinde hareket etmek bize birlikteliği öğretti. Takım halinde gittiğimiz etkinliklerde çok eğlendik. Takım çalışması yapılması güzel bir uygulamaymış.		A2
Turnuvalarda takım olduk. Takım olarak başardık, takım olarak da kaybettik. Ama her koşulda takım kaldık.		A5
Takım ruhuna sahip olmak, davranışlarımda bencil olmadan hareket etmemi sağladı.		A9
Birlik ve beraberlik. Nöbetçi olduğumuz günlerde takım halinde müthiş işler çıkardık.		A10
Gençlik kampı sayesinde hep grup halinde hareket ettik. Keşke bir de grup halinde eve dönebilseydik. Çok sevdim bir gruba ait olmayı ben.		B2
Bir elin nesi var iki elin sesi var. Bizde bir çok el ve yürek vardı fakat biz sadece bir takımdık. Takım çalışması hayatımıza renk kattı.		B5
Aynı anda farklı gruplar bir çok etkinliklerde yer aldı. Düzenli disiplinli bir takım olduk. Bence en iyi de bizim grup anlaştı		B6
Burada en önemlisi bu kadar kalabalık içinde grupça hareket etmeyi öğrendim. Herkesin aynı anda bir şeyler yapabileceğini öğrendim.		B8
Grup halinde hareket etme olsun, hızlı hareket etme olsun, zeka gelişimime olsun katkı sağladı.	B10	

Ek 7: Model 2 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin odak grup görüşmeleri sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Alt Temalar	Odak Grup Görüşmeleri Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Frekans
Sorumluluk	Hani belli bir sorumluluklar yüklendi.	P5
	Sorumluluk alabilecek bir yapım var	P7
	Bence bir lider başkalarının sorumluluğunu yüklenmeli. Yani kendini düşünerek değil de başkalarını düşünerek hareket etmesi daha çok gerekir. Bence ben, bende olduğunu düşünüyorum.	A2
	Liderlik bizde sorumluluk sahibi olmamızı sağlıyor	A3
	Bir liderin sorumluluk sahibi olması gerekiyor. Sorumluluk sahibiyim	A6
	Başkalarının sorumluluğu altına girmeyi öğrendim	A9
	Arkadaşlarımı bir araya toplama, onları birlikte götürme görevlerini de yaptım.	B2
	Burada sorumluluk almak, liderlik becerilerimin ön plana çıkmasına katkı sağladı. Sorumluluk sahibi olarak bol bol sorumluluk alıyorum.	B3
	Liderlerimiz iyiki bizlere sorumluluk veriyorlar. Bu yaşıma kadar ailem bana hiç sorumluluk vermemişti. Neler yapabileceğimi görme imkanım oldu	B4
	Sorumluluklar kendime özgüvenime katkı sağladı. Kamp bitince de kalıp sorumluluk almaya devam edip keşke kalabilsem burada.	B7
Kültürlenme	Tanışmasak da çeşitli duyguları paylaşıyoruz, öfkemizi sevgimizi sevincimizi. Farklı kültürlerde olsak bile duyguları paylaşma frekanslarımız aynı. Kültür harmanımız burada.	A1
	Daha önce başka illerden bu kadar çok arkadaşım olmamıştı. Kültürleri tanıma fırsatım oldum. Kültür kampı oldu valla burası.	A3
	Yeni kültürleri tanıma, farklı iller hakkında yeni şeyler öğrenmek süper oldu. Üniversite tercihi yapacağım zaman daha kültürlü olduğuma inanıyorum	A7
	Ben biraz kültürel ve sporsal açıdan etkilendim. İlk kez bir milletin varlığını öğrendim. Terekeme diye bir millet topluluk varmış çok ilginç geldi. Bende ilk kez duyuyorum.	A10
	Bu kampa geldiğimde farklı kültürler öğrendim. Tüm illerin en azından kültürlerini öğrenmeye çalıştım.	B4
	Farklı kültürler var burada. Onlar çok güzel farklı insanların farklı kültürleri onları görmüş olduk.	B9
	Doğudan batıdan her yerden yeni kültürler var burada. Kültürlenmemize imkan sağlayan bu gençlik kampıdır açıkçası.	B10
İletişim	İletişim gücüm arttı. Herkesle kolaylıkla çekinmeden iletişim kuruyorum	P9
	Liderlik becerilerimin olduğuna inancım iletişimi kolaylıkla kurunca daha da farkında olmamı sağladı	P10
	Yeni arkadaşlarımla çok tatlı iletişimler kuruyoruz hem de yüz yüze sanal ortam olmadan.	A2
	Burada o kadar çok kişiyle iletişim kurduk ki. Facebook, whatsapp grupları bile oluşturduk.	A8
	İletişim istasyonunda sözlü ve sözsüz kendimizi ifade ettik. İletişim ne kadar önemli. Artık daha kolay iletişim kuruyorum	A9
	Liderlik, arkadaşlarımızı zamanında toplama birbirimizi kırmadan kızmadan üzmeden tatlı bir dille iletişim kurmamıza katkı sağladı.	B3
	İnsanlarla iletişimi öğrendik.	B9
	İlk karşıdaki insan soğuk duruyor sana ama muhabbet yaptıktan sonra doğu batı hiç fark etmeden kültür muhabbet ettiğinde her insan aynıdır her insan eşittir. Daha sıcakkanlı anlaşabiliyorsunuz.	B10

Ek 7: Model 2 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin odak grup görüşmeleri sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Alt Temalar	Odak Grup Görüşmeleri Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Frekans
Gönüllülük	Gönüllü olarak geldim bu kampa. Gönüllülüğün neler kazandırdığımı gördüm. Yapararak yaşayarak...	P3
	Etkinliklerde hep gönüllü oluyorum. Gönüllü oldukça her şeyden çok keyif alıyorum.	P5
	Gönüllü olan liderlerimiz, bizlerde gönüllüüz. Gönüllü olarak daha çok etkinliklere katılacağım	P8
	Belli bir etkinlik yapacağız isteyerek gönüllü olabiliyorum. Hani bir kişi gelsin beraber şunu yapalım onlara öncülük etsin dediklerinde onlara gönüllü olabiliyorum.	A1
	Gönüllüüz hepimiz. Gönüllü olarak geldiğim bu kampta çok güzel şeyler öğrendim, çok güzel şeyler kazandım. Bundan sonra hep okulda da gönüllü olacağım.	A6
	Etkinliklere hep gönüllü oluyorum. İlk ben deniyorum. Gönüllülük güzel bir duygu. Keşke okulda gönüllülük eğitimi verilseydi	A8
	Gönüllü kulübü üyesiyim. O yüzden buraya da gönüllü geldim. Gönüllü olunması konusunda arkadaşlarıma tecrübelerimi anlattım. Gönüllülük benim yaşam tarzım.	B1
	Gönülden gönüllüyüm. Gönülden seviyorum bu kampı. Bu sayede dostlarım, arkadaşlarım, kardeşlerim oldu	B3
	Gönüllülük ne demekmiş liderlerime bakınca görüyorum. O kadar çok çalışıyorlar ki gönülden yaptıkları o kadar belli ki. Koştur koştur yoruluyorlar. Ama biz gönüllüüz diyerek	B7
	Gönüllülük çok güzel bir duygu..	B8
Gönüllü olarak geldim bu kampa bende. Hiç pişman değilim. Gönüllü olmak çok farklı bir şeymiş. Hep kazanıyorsun☺	B9	
Rol Model Alma	Buradaki liderlere, program sorumlularına hayranım.	P3
	Liderime hayranım ve onun gibi olmak istiyorum. Çok tatlı resmen, yürüyüşü bile karizma.	P5
	Ben de bir gün lider olacağım ve program sorumlum gibi olacağım. Ya bir insan bu kadar mı dört dörtlük olur.	P7
	Bildiğim doğruları başkalarını yönlendirmeyi seviyorum hem de mesela bu yaşta başkalarının sorumluluğunu almak çok hoşuma gidiyor. Liderimde resmen kendimi görüyorum.	A2
	Okuldaki herkes sınıf başkanı, okul başkanı olmam konusunda beni teşvik ediyordu. Ama ben buradaki liderleri görünce kesinlikle bende lider olmalıyım başkan olmalıyım diye karar verdim	A3
	Sınıf başkanlığı falan da yaptım. Grubu yönetebilme yeteneğim var. Grup liderim belki ileride bana referans olur.	A8
	Ben burada liderler gördüm. Onlara özendim. Çünkü böyle insanları yönetme olsun şuraya gideceksiniz buraya gideceksiniz değil de şuraya gidelim buraya gidelim tarzında üslup, davranış insanlara nasıl davranılması hususunda ben de ileride gençlik kamplarında lider olmak istiyorum	A8
	Buradaki liderlere hayranım. Bende gençlik kampı lideri olup, kamplarda görev yapacağım.	B4
	Buradaki etkinlikler bizim liderlik yönümüzü çok geliştirdi. Özellikle biz liderlere bakıp onlara özendik.	B5
	Liderler bize yardımcı oluyorlar. Elimiz gözümüz kulağımız oluyor. Bunları örnek almayı kimi almam beklenirdi ki.	B7

Ek 7: Model 2 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin odak grup görüşmeleri sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ		
Alt Temalar	Odak Grup Görüşmeleri Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Frekans
Düzenli Olma	Ama burada düzenli olarak kahvaltı yapmaya başladım.	P7
	Tertipli düzenli olmaya başladım. Burada herşey düzenli yapılıyor. Eve gidince de düzenli olacağım.	P8
	Bu kamp belli bir düzen içinde sabah kalkış, kahvaltı, öğle yemeği belli bir düzen içinde olmaya başladım bende.	A2
	Hergün düzenli hareket ediyoruz. Sabah sporu, kahvaltı, etkinlikler, hiç bu kadar düzenli ve planlı yaşamamıştım. İyi geldi doğa kampına	A4
	Düzenliydim ama burada daha da düzenli oldum. Düzen ne güzel şeymiş...	A5
	Düzenli bir hayat yaşamak için ilk adımı kampta atmış oldum. Keşke her yerde böyle düzen olsa...	A8
	Yeme içme alışkanlığım düzene girdi. Düzenli olmak... düzenli yemek yemek..	B1
Empati	Empati kurulması gerektiğini öğrendim çoğu durumda.	P2
	Engelli bireyleri empati istasyonu aracılığıyla daha iyi anladım. Gözümü kapadım ve empati yaptım.	A1
	Empati atölyesinde yaparak yaşayarak engellileri anlama fırsatım oldu. Bundan sonra engellilere ve herkese karşı empati yapacağım.	A4
	Duygu ve düşüncelerimi iyi kontrol ederim. Ancak empati sayesinde arkadaşlarımın da duygu ve düşüncelerini anlayabilmem adına fırsat oldu bu kamp.	A7
	Empati yapmalıyız. Anlamak ve anlaşılmak için ve hepimiz bir engelli adayız.	A9
	Artık herşeye empati yapıyorum. Empati yapmaya başladıkça hayata dair bakış açım bile değişti.	B2
	Empati kurdukça daha da mutlu olmaya başladım	B5
	Empati atölyesinde kısa sürede çok şey öğrendim. Artık engellileri daha iyi anlıyorum. Tanımadığım engellilere bile empati duygumla hareket edip destek olacağım	B7
Empati kurmak yaşam tarzı olmalı. Bundan sonra benim yaşam tarzım insanlara karşı empati duygumun olması	B8	
Doğa Sevgisi	Doğa kampı olduğu için böcekler, çeşitli haşereler falan vardı. Alıştım artık onlara da.	A2
	Buraya geldiğimden beri telefonu nerdeyse hiç elime almadım ailemle konuşmak dışında ve sportif aktivitelere çok katılıyorum. Bu benim doğayı görmemi sağladı.	A7
	Doğa ne kadar güzelmiş. Doğa kampı sayesinde güzellikleri görüp, yaşadım. Doğayı seviyorum	B2
	Doğa kampında yapılan etkinlikler doğa ile iç içe olmamı sağladı. Doğa da yaşamak müthiş bir duyguymuş	B4
	Doğa sevgim arttı. Çünkü kocaman binalarda otururken doğayı görme fırsatımız olmuyordu. Gençlik kampına gelmek çok güzel.	B7
	Doğayı seviyorum. Doğayla iç içe zaman nasıl geçti anlayamadım.	B10
Zaman Yönetimi	Zamanı kullanmayı başardım, öğrendim.	A3
	Burada doğayı geziyoruz, spor yapıyoruz, aktiviteler yapıyoruz ve zamanı çok iyi kullanıyoruz.	A1
	Zamanı burada çok güzel kullanıyoruz. Herşey planlı ve düzenl. Program sprumluları liderler bize zamanı etkin kullanma imkanı sundu	A4
	Zamanı kullanmak ne kadar da önemliymiş. Planlı olunca, herşeyi yapma imkanımız oldu. Zamanı daha kaliteli kullanıyorum.	B5
	Ne kadar kalabalık olunsada zamana uyulunca hiçbir şey aksamıyor. Meğersem bir dakika bile ne kadar önemliymiş bunu da çok iyi anladım.	B7
	Herkesin zamanlamaya uyabildiğinde tüm etkinlikleriyle sırayla günü dolu dolu yaşamayı öğrendim	B8

EK 8: Model 3: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin doküman analizi (günlük) sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIKLARI VE LİDERLİK BECERİLERİ		
TEMALAR	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Frekans
Rol model alma	Artık bende gençlik kampı lideri olmak istiyorum. Buradaki liderleri gördükçe rol model alıyorum onlar gibi olmalıyım bende.	P2
	Liderimizden güzel hikâyeler dinliyoruz. Onu çok örnek alıyorum ve her şeyi ile mükemmel.	P3
	Liderlerimizin hepsi birbirinden ayrı bir güzel ve tatlı. Onlar bu kadar tatlı olmayı nereden öğrendiler? Onları örnek almamak elde değil.	P4
	Liderime hayranım ve onun gibi olmak istiyorum. yürüyüşü bile karizma hele davranışları bu şefi örnek almayım da kimi alayım. Bir gün bende onun gibi olup, onunla birlikte görev yapacağım.	P10
	2 şef bizi karşıladı. Ufak tefek ama gözleriyle her şeyi yapabilecek yetkiye sahip olan kadın hemen dikkatimi çekti. Annem gibiydi. Güçlü ve her zaman asil.	A1
	En önemlisi Liderler çok eğlenceli. Artık bende lider olmak istiyorum.	A2
	Liderimizden baskı kurmadan da liderlik yapılacağını öğrendik.	A3
	Bu kamptan ayrılırken inşallah bende bir gün buradaki liderlerimle birlikte lider olarak görev yapabilmek adına dua ettim. Güzelliklerle dolu veda ve gözlerde yaşlarla elveda...	A5
	Rol model alınacak liderler. Hep gülümsemeler..	B10
Ön yargı	Kampa geldiğimde burada ne yapacağım diyordum. Ama gün geçtikçe kamp alanına ve arkadaşlarıma karşı önyargılarım yıkılma başladı.	P1
	Doğudan gelenler varmış diye duydum yıkılmışım resmen.	P2
	Kampın daha ilk günü ve öncelikle bu kamp bana önyargılarımı parçalamam gerektiğini öğretti.	P4
	Önyargıların yıkılması aslında ne kadar da kolaymış. Daha kampın ikinci günü şikayet ettiğim her şeyden memnun kalmaya başladım. Önyargı ile yaklaşmamak gerekli bunu öğrendim.	P5
	Buraya gelince insanlara karşı önyargılı olmamam gerektiğini anladım.	P8
	Bu etkinlikler ne böyle ya sıkıcı dediğim tüm etkinliklerde müthiş eğlendim. Önyargılı olmamam gerektiğini keşfettim.	P9
	Nedenini tam olarak bilmediğim bir sorun hakkında önyargıya sahip olmak yıkıcı bir eylem. Sohbet muhabbet yeni insanlar kaynaşmalar falan derken akşam oldu.	A1
	Önyargılarım vardır. Annem buraya gelmeden önce arkadaşlarıyla iyi geçin demişti. Demek ki bir arada biraz problemliyim. Odamda bir Konya'dan, bir Kocaeli 'den iki arkadaşım var. Çok sevimliler. Bu kadar iyi arkadaş olabileceğimi düşünmüyordum.	A2
	Yeni şeylere önyargımız kalktı.	A3
	Sevdim halk oyununu. Önceden çok geleneksel diye uğraşmak istemezdim fakat çok güzelmiş aslında.	A4
	Tiyatro etkinliğine ön yargı ile gittim ama sonra anladım ki önyargılı davranmamak gerek müthiş keyif aldım.	A8
	Kampa geldiğimizde ön yargılı davrandık ama şuan ayrılmak istemiyoruz	B3
	Ok atma çok eğlenceliydi. İlk önce korktum ok bana gelir diye sonra alıştım. Her şey yolunda;)	B6
	Odaya girdiğim anda kızlarla birlik olmayı başardık. Minnoş odamızı temizledik. İlk başta böyle olacağımızı düşünmemiştim. Ama şuan çok mutluyum onlarla.	B8
Kampa ilk geldiğimde Aydın'a geri gitmek istedim. Çünkü kamptaki kişiler çok soğuk davranıyordu. Ama daha sonradan kaynaştık. Odamda 3 farklı şehirden arkadaş kazandım. Hepsisi de birbirinden tatlılar.	B9	

EK 8: Model 3 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin doküman analizi (günlük) sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIKLARI VE LİDERLİK BECERİLERİ		
TEMALAR	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Frekans
Özgüven	Özgüvenim gelişti. Artık bir şeyleri yapabileceğime daha çok inanıyorum.	P1
	Kendime özgüvenim vardı. Ama burada etkinlikler yaptıkça daha çok kendime güvenmeye başladım.	P2
	Güne sabah sporumuz ile başladık. İnsan topluluk ile böyle şeyler yaptıkça gerçekten kendine güvenmeye başlıyor ve özgüven artıyor.	P4
	Bir hafta süresince anladım ki. Özgüvenim tam yerinde yapamayacağım hiçbir şey yok yeteneklerim doğrultusunda.	P5
	Toplulukta konuşamıyordum. Çok utangaçtım. Şimdi, o korkumu yenip gece eğlencelerinde hep ön plana çıktım. Özgüvenimin artmasının büyük etkisi oldu bu durumda.	P7
	Kendimi tanıyordum, ama bu kadar özgüvenim yüksek değildi. Şimdi kendimi daha iyi tanımaya başladım ki özgüvenim de gelmeye başladı tabiki.	P10
	Havalı tüfek ilk atışımı tutturamadım sanırım ama ikinci atışında vurabildim. Memlekete gidince okçuluk, böyle nişan falan kurslarına gideyim diyorum. Geliştiririm belki.	A1
	Dostluk, ön yargının yok olması, yenilikleri keşfetme, farkındalık, özgüven walla 1 hafta da geliştim de geliştim☺	A2
	Mesela ben bir de bugün dağ bisikletine bindim. Çok güvenim geldi kendime.	A3
	Havalı tüfek de atış yaptık. Aslında eğlenceli ama ben biraz bu tür oyunlardan korkuyorum. Silahlı, tüfekli şeyler anlaşılan bana göre değil. Ama yine de attım ve hedefi vurdum. İyiydim yani bu oyunda da.	A4
	Ayrı bir kucak açtım bugün hayata. Güzellikler bizimle olmalı. Boşluktayken burda buldum kendimi. Ve en yüksek seviyelere ulaştım burada. Özgüvenim gelişti.	A7
	Golf oynarken sürekli çalışarak, deneyerek başaracağımızı gördüm.	B1
	Gece etkinliğimizde yine oynadık. Beraber şarkılar söyledik. Eskiden hiç oynamazdım, utanırdım. Şimdi özgüvenim geldi.	B3
	Kendime güvenim arttı.	B5
	Gece eğlencelerinde bizlerin görevli olmamız açısından bizlere özerklik kazandırmamıza katkı sağlamaktaydı.	B6
	Matrak eğlenceliydi. Diğer arkadaşlara göre tecrübeliyim dövüş sporlarında o yüzden rakibe vurmakta korktum çünkü gücümü kontrol edemeyip sakatlık çıkarırım diye. Herkes sırayla yaptı. Bende etkinlik lideri ile maç yaptım. Kendime güvenim bir kez daha arttı.	B7
	Etkinlikleri yapamadığımızda etkinlik liderimiz o kadar güzel yönlendirdi ki cesaretimizi toplayıp tekrar tekrar denedik.	B8
	Özgüven mi kazanıyorum ne☺aslında etkinliklerde de başarılıyım. Çünkü başarmayı istedim. İsteyince oluyor yapmak iste yeter ki.	B9
	Benim ilk kampım olmasına rağmen çok güzeldi. Bir çok şey öğrendim. Bugün görev oyunu tam anlamıyla mükemmeldi. Çok güzeldi. 30 saniye farkla 2. Olsakta çok eğlendik. Emeği geçen herkese teşekkürler.	B10

EK 8: Model 3 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin doküman analizi (günlük) sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIKLARI VE LİDERLİK BECERİLERİ		
TEMALAR	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Frekans
Kültürlenme	Yeni kültürler tanıma fırsatım oldum. Tarihi tursistik yerlerde de bir çok kültürel bilgiye sahip oldum	P2
	Dostlukların yanı sıra yeni kültürlerde öğreniyoruz. Biz bir adım attıkça karşımızdaki iki adım atıyor. Yeterki ilk adım gelsin. Ve hayat gerçekten birşeyleri paylaşınca güzel doğu batı demeden kültürlenerek...	P4
	Bugün öğrendim ki farklı kültürden insanları tanımak çok iyi geldi bana. Kültür harmanı bile olabilirmiş bu kampın adı aslında.	P6
	Bakırcılar çarşısına gittik, hediyelik eşyalar dükkânlarına gittik.	A1
	Kültürlerin harmanı olması ise mükemmeldi.	A3
	Bugüne dair söz “ Doğu, batı, kuzey, güney her nereden gelmiş olursak olalım; aynı duyguları yaşayan hisseden tek bir kalbiz, hepimiz”...	A5
	Kültürel bu geziler tarih bilgilerimizi geliştiren geziler bizi çok eğlendirdi.	A6
	Bu günlük herkesin eseridir. Bizim tek oluşumuzun simgesidir. Kültürlerin harmanı, dostluğun tek adresi.	A7
	Bugün gezi günümüzdü. Gaziantep’e gittik. Çok güzeldi. Zeugma mozaik müzesine, bakırcılar çarşısına ve hayvanat bahçesine gittik. Güzeldi. Eğlendik. Önceden kilise olan şuan kültür ve sanat merkezine gittik ve orada yapılan gösteri çok güzeldi.	B2
	Bir odaya çeşitli şehirlerden kişilerin gelmesi kültür kaynaşmasına neden oldu ve çok iyi oldu.	B4
	Gaziantep gerçekten gazi bir şehir öyküsünü izlediğimiz slaytı tüylerimi diken diken etmeyi başarmıştı. Muhteşem bir Atatürk maketiyle son bulan slayt gözlerimi doldurmayı başardı. Kültürel açıdan yenilikler öğrenme imkanım oldu.	B5
	bugün öğrendim ki farklı kültürden insanları tanımak çok iyidi	B6
	Gezide Karatepe kilimlerinin dokunduğu atölyeye gittik. Gezi çok ilginçti. Bekleliyorduk bu gibi yerleri.	B7
	Farklı kültürler tanımak, onlarla birlikte olmak çok hoşuma gitti.	B8
	Doğu batı ayırt etmeden yurdum insanımı tanımak güzel. Farklı kültürler, farklı insanlar...	B10

EK 8: Model 3 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin doküman analizi (günlük) sonucu ortaya çıkan ifadeler

ÖZ-FARKINDALIKLARI VE LİDERLİK BECERİLERİ		
TEMALAR	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan İfadeler	Frekans
Arkadaşlıklar	Birçok yeni arkadaşım oldu bu kamp sayesinde. Her yerde artık arkadaşlarım var, huzurluyum.	P1
	Doğu da batıda her ilde yeni arkadaşlarım oldu. Üniversiteyi kazandığımda daha rahat hareket edeceğim.	P2
	Türkiye'nin dört bir yanından seçiyorlardı.. hiçbir şekilde arkadaşları aynı odaya odaya koymuyorlardı. Çünkü amaç yeni yerler görmek, gezmek ve yeni insanları tanımaktı. Kamp bu şekilde amacına ulaşmış oldu. Yeni arkadaşlarım oldu	P3
	Yeni arkadaşlıklar edinmek, yeni renkler tanımak, müthiş iyi geldi burası bana.	P7
	Farklı il ve kültürlerden bir çok yeni arkadaş edindim.	P9
	Dostluk, ön yargının yok olması, yenilikleri keşfetme, farkındalık, özgüven walla 1 hafta da geliştim de geliştim☺	A1
	birçok arkadaşım oldu	A2
	Arkadaşlık kurmak için güzel ortamlar oluşuyor.	A3
	Ayrı şehirlerden gelen 4 kız mecburi tanışma, güven ve kaynaşma ortamı bulduk fenada olmadı aslında yeni insanlar yeni hayatlar tanımayı ve bunlardan tecrübeler çıkarmayı severim ben.	A7
	Farklı illerden farklı kültürlerden dostluklar...	B10
	Dostluk, sevgi fedakarlık sorumluluk ve kendimi daha da tanıma imkanım için teşekkürler.	A6
	Farklı şehirlerde dostlarım oldu, farklı konforlarda evlerim var artık, bize de misafirliğe beklerim.	A8
	Farklı illerden gelen yeni arkadaşlarla tanıştım ve onlarla aynı odayı paylaşıyorum. Yeni insanlar tanımak, yeni şehirler keşfediyor olmak harika bir duygu doğrusu.	A9
	Oda arkadaşlarımla çok iyi anlaştık	B4
	Daha sonra oda arkadaşlarımla tanıştık	B8
Farkındalık	Kendimi daha iyi tanıma ve bir çok konuda daha da farkındalık sahibi olmaya başladım	P2
	Farkındalık sahibi oldum. Kendimi tanıma, becerilerimin farkındalığını yaşama imkanı buldum.	P6
	Kendimin daha da farkına vardım. Kamp bende farkındalık yarattı.	P8
	Şimdi de eğitimimiz halk oyunları meğer gayette iyi zeybek oynuyormuşum.	A2
	Dostluk, ön yargının yok olması, yenilikleri keşfetme, farkındalık, özgüven valla 1 hafta da geliştim de gelişti	A1
	Okçuluk etkinliğinde hedefi tutturamasam da artık olimpiyatları izlerken daha bilinçliyim, kuralları biliyorum.	A8
	Görme engelli bir vatandaşı oynadım. Kendimi o saniye onun yerine koydum. 3 dakika kadar onu canlandırdım. Gözlerimi kapattılar ya sanki cenneti cehenneme döndürdüler. Sanki beni o 3 dakika içinde hayatımdan ettiler. Meğer küçümsediğimiz şeyler ne kadar da büyüklerimiz meğer sağlık bizim için ne kadar da değerliymiş. Bugün bunları çok daha iyi anladım.	A2
	Dostluk, sevgi fedakarlık sorumluluk ve kendimi daha da tanıma imkanım için teşekkürler.	A6
	İnsanları anlamak, kendimi anlatmak çok güzel.	B8
Halk oyunları etkinliğinden sonra yeteneğimin farkına vararak dönüşte halk oyunları ekibine katılmaya karar verdim.	B10	

EK 8: Model 3 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin doküman analizi (günlük) sonucu ortaya çıkan ifadeler

KAMP GÜNLÜKLERİ		
TEMALAR	ÖZ-FARKINDALIKLARI VE LİDERLİK BECERİLERİ	Frekans
Sorumluluk	Hayatımda hiç bu kadar sorumluluk sahibi olmamıştım. Oysa şimdi arkadaşlarımla bile sorumluluklarımla alabiliyorum.	P3
	Kamp alanına geldiğimizde akşam yemeği için bizim grup görevliydi. Hepimiz görev paylaşımı yaparak işe başladık. Aslında görev sonrası fark ettiğimiz bir şey ise görev paylaşımı ve sorumluluk bilinci artmasıydı.	P4
	Sorumluluk alabilecek bir yapım var. Bunu kampta sürekli görev alarak üstlendim. Sorumluluk aldıkça kendimi daha da geliştirdim.	P7
	Sorumluluk bilincim daha da arttı etkinlikler ve kamp süresince.	P9
	Gün bana bugün bana daha erken oldu. Sabah 7 de uyandım. Çünkü liderim eğer lider olmak istiyorsan zamana dikkat et demişti.	A2
	Dostluk, sevgi fedakarlık sorumluluk ve kendimi daha da tanıma imkanım için teşekkürler.	A6
	Sorumluluklarımın daha da farkına vardım ve ilk gün isyan ettiğim sistemli yaşamaya bende alıştım açıkçası.	A9
	Sorumluluk duygunuz çok fazla olması lazım takım olabilmek adına...	B9
Empati	Gece eğlencesinde kısa filmler vardı. Filmlerden çıkarımlar yaptık. Empati kurduk filmler üzerinden.	A2
	Bugün empatinin ne demek olduğunu öğrendik. Gözüm kapalı yürüdüm ve ağaçlara falan çarptım. Sağlıklı olmak çok güzel. Benim engelli arkadaşlarım var. Şimdi onları çok daha fazla anlıyorum. Empati yapmanın önemini anladım.	P1
	Görme engelli bir vatandaşı oynadım. Kendimi o saniye onun yerine koydum. 3 dakika kadar onu canlandırdım. Gözlerimi kapattılar ya sanki cenneti cehenneme döndürdüler. Sanki beni o 3 dakika içinde hayatımdan ettiler. Meğer küçümsediğimiz şeyler ne kadar da sağlık bizim için ne kadar da değerliymiş. Empati kurmak gerekli bugün bunları çok daha iyi anladım.	P4
	Empati kurmanın önemi anladım, yapıyarak yaşayarak öğrenme fırsatım oldu.	P7
	Empati köşesinde ise özel gereksinimle bireylerin yaşama koşulları ile ilgili konuştuk ve onların yerine kendimizi koymaya çalıştık. Ancak bir destek veya bir yardımla hayatlarını devam ettirebildiklerini anladık. Empati yaparak engellileri anlamaya çalışmak, bundan sonra herkese karşı empati kurmaya kararlıyım.	A3
	Kısa filmlerin katkısı herşeyi unutturdu. Neler öğrenmedik ki, yalnızlık, fedakarlık, empati ve dahası...	A6
	Etkinlikler devam ederken empati etkinliği hepimizi etkiledi. Ben ve bir arkadaşım görmeyen iki insan olduk. Kendi başıma görmeden yürüdüğüm 1 dk bana 10 saat gibi geldi. Önümde ne var bir yere çarpıcakmışım düşecekmiyim düşünceleri yormuştu beni. Bandı çıkardıktan sonra bir kez daha şükrettim halime. Allah'ım ne mucizeler yaratmış. Biraz hüzünlü oradaki süremiz bitti.	A5
	Empati etkinliği mükemmeldi. Farkındalık, beyin fırtınası, düşünceler, anlamak...	A8
Gönüllülük	Bu kampa gönüllü katıldım. Gönüllü olmak her zaman bana çok şey kazandırdı. Kişisel gelişimim ve liderlik becerilerime katkısı çok fazla oldu.	P3
	Gönüllü olarak diğer gruptaki arkadaşlarıma yardım ettim. Çünkü gönüllü olmayı seviyorum.	P5
	Empati istasyonunda gönüllü oyuncu oldum	A2
	Gönüllü geldim bu kampa. Bundan sonra bütün etkinliklere gönüllü katılacağım. Kişisel gelişimime katkısı çok fazla oldu.	A8
	Gönüllü olarak etkinliklerde yer aldım, arkadaşlarıma yardım ettim.	B4

EK 8: Model 3 Devamı: Kız öğrencilerin öz-farkındalıkları ve liderlik becerileri gelişimine ilişkin doküman analizi (günlük) sonucu ortaya çıkan ifadeler

KAMP GÜNLÜKLER		Frekans
TEMALAR	ÖZ-FARKINDALIK VE LİDERLİK BECERİLERİ	
Takım çalışması	Gezilerde her grup kendi otobüsünde yolculuk etti. Yolculuk sırasında grup arkadaşları arasında daha kuvvetli bir bağ oluştu.	A3
	Takım olarak hareket etmek keyifliydi. Takım olduk.	A3
	Bugüne dair söz “ Doğu, batı, kuzey, güney her nereden gelmiş olursak olalım; aynı duyguları yaşayan hissedilen tek bir kalbiz, hepimiz”...	A5
	En uyumlu en birlikte hareket eden grup bence biziz.	A5
	O yanan ateşte hep bir olup söylenen şarkılar. Hep biriz beraberiz pozları...	A6
	Grup halinde hareket etmeyi öğrendik. İletişim oyununda dikkatli olmayı öğrendik	B3
	Bugün doğa kampımızda bisiklet, okçuluk, golf oynadık. İlk defa bu kadar kalabalık grupla bisiklet sürdüm. Grupça hareket etmeyi tecrübe edindim.	B8
	1 hafta boyunca birlikte olduk, beraber hareket ettik.	B3
	Görev tamamlama oyunu çok güzeldi. Grubum 1. Oldu bende başkanlık yaptım. Liderlerimiz gerçekten harika iş çıkartmışlar. 20 kişinin bir arada çabaladığımı gördüm ve çok sevindim.	B7
	İlk defa bu kadar kalabalık bir grup ile hareket ettim.	B9
Adaptasyon	Sanki uzun zamandır kamp alanındaymışım gibi adapte oldum.	P3
	Herkes adapte oldu ve kaynaştı bile daha şimdiden☺	A5
	Ayrı şehirlerden gelen 4 kız mecburi tanışma, güven ve kaynaşma ortamı bulduk fenada olmadı aslında yeni insanlar yeni hayatlar tanımayı ve bunlardan tecrübeler çıkarmayı severim ben.	A7
	Arkadaşlarla o kadar kaynaşmaya başladık ki daha. 2. Gün olmasına rağmen nasıl ayrıcağımızın tasası tuttu bile.	A9
	Kampa ilk geldiğimde Aydın’a geri gitmek istedim. Çünkü kamptaki kişiler çok soğuk davranıyordu. Ama daha sonradan kaynaştık. Odamda 3 farklı şehirden arkadaş kazandım. Hepsi de birbirinden tatlılar.	B2
	Otobüste giderken herkes birbiriyle kaynaşmaya başlamıştı	B7
	Hiç kimse birbirini tanıımıyordu doğal olarak ve herkes çekingen duruyordu. Fakat, liderimiz o kadar sıcak davrandı ki kamp ortamına hemen alıştık.	B8
	Kampımıza alışıyoruz☺ grubumdaki kızlarla iyice kaynaştık.	B9
	Ortama uyum sağladım.	B8

**Ek 9: GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ
HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME (1)**

Kanun Hük. Kar. nin Tarihi : 3/6/2011, No : 638
Yetki Kanununun Tarihi : 6/4/2011, No : 6223
Yayımlandığı R.G. Tarihi : 8/6/2011, No : 27958 Mük.
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 50

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Hizmet Birimleri

Hizmet birimleri(2)

MADDE 6- (Değişik: 8/8/2011-KHK-649/10 md.)

(1) Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır:

- a) Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- b) Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü.
- c) Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü.
- ç) (Ek: 20/2/2014-6525/44 md.) Rehberlik ve Denetim Başkanlığı.
- d) Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- e) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı.
- f) Hukuk Müşavirliği.
- g) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- ğ) Personel Dairesi Başkanlığı.
- h) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- ı) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı.
- i) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.
- j) Özel Kalem Müdürlüğü.

Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

MADDE 7- (1) Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Gençlere yönelik istismarın ve şiddetin engellenmesi ile gençler arasında her türlü ayrımcılığın giderilmesi amacıyla gerekli tedbirleri almak ve bu hususlarda öneriler geliştirmek.
- b) Yurtiçi veya yurtdışında gençlikle ilgili toplantı, kurs, seminer ve benzeri faaliyetler düzenlemek, düzenlenen faaliyetlere katılmak ve bu faaliyetleri desteklemek.

- c) Gençlere hizmet veren gençlik merkezi ve benzeri tesisler ile gençlik ve izcilik kamplarının kurulması ve çalışmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, bunları geliştirici ve tanıtıcı faaliyetlerde bulunmak.(1)
- ç) Sosyal hayatın her alanına gençliğin etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek.
- d) Gençlik derneklerinin tescil, vize ve aktarma işlemlerini yapmak.
- e) Gençleri kötü alışkanlıklardan koruyacak çalışmalar yapmak ve bu konuda faaliyetler yürütmek.
- f) Ulusal ve yerel düzeyde gençlik etkinlikleri düzenlemek.
- g) Gençlik haftası etkinliklerini düzenlemek.
- ğ) **(Değişik: 8/8/2011-KHK-649/11 md.)** Gençlik alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşları, mahalli idareler ve üniversitelerin ilgili birimleriyle ilişkileri yürütmek.
- h) **(Mülga: 8/8/2011-KHK-649/11 md.)**
- ı) **(Mülga: 8/8/2011-KHK-649/11 md.)**
- i) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

EK 10: 10. Uluslararası Okul Dışı Eğitim ve Kampçılık Kongresi Oturumlar

ICC 2014	
OTURUMLAR	
İş Yönetimi (Strateji, Pazarlama, Finans, Çözüm Ortaklıkları)	
Kampın Gücünü Anlatmak	Steve Baskin - Camp Champions (ABD)
Kampçılıkta Sürdürülebilir Büyüme Mümkün	Osman Gözet - Utku Toprakseven - Geleceğin Yıldızları (TÜRKİYE)
Bir Tarih Yazılıyor: Çin'in Kampçılık Dünyasında Zorluklar ve Fırsatlar	Aijun Nie – Çin Kamp Eğitimi Birliği (ÇİN)
Sponsor Bulmanın 10 Yolu Hakkında İpuçları	Murat Yurtdaş - Yurtdaş & Partners Brand Consulting (TÜRKİYE)
Müşterilerinizle duygusal bağ nasıl kurabilirsiniz? Lovemark olma yolunda görsellerin ve yaratıcı stratejinin önemi.	Ervin Esen (TÜRKİYE) - Anna Dare (RUSYA)
Kamusal Alanların Kamplar İçin Kullanılmasında Hükümetler ile Etkin İşbirliği	David Strickland - Spor ve Rekreasyon Victoria (AVUSTRALYA)
English Access Burs Programı'nın Kamp Fikri İle Buluşması	Andrea Schindler (ABD) - Aycan Yaman Esen (Türkiye) – ABD Elçiliği Türkiye
Tercih Senin: Ya Yenilikçi Olursun ya da Yok Olursun	David Petherick - Avustralya Kamplar Birliği CEO'su (AVUSTRALYA)
Çin'de öğrenci turizmi sektörü ve başarılı iş modelleri Yılda 100.000 öğrenciye hizmet veren, Çin Halk Cumhuriyeti'nin en büyük öğrenci turizmi şirketinin yetkilisi Xuehui Wang, sunumunda; 1. Çin'de iki farklı model: Okul gezileri ve kamplar, 2. Çin'de iki farklı öğrenci bulma yöntemi: B2B ve B2C 3. Farklı kamp şirketlerini, Çin borsasına girmek amacıyla merkez operasyonları ile birleştirme yöntemlerinde gelinen nokta konularının üzerinde duracak.	Xuehui Wang –CEO Century Mind Education (Çin)
Operasyon (Program Geliştirme, İnovasyon, Planlama, Hizmeti Hedefe Ulaştırma)	
Mutlu Çocukluk Alanı	Alexander Nikolaev – Camp Zerkalny (RUSYA)
Geleneksel yaz kampı ve eğlencesi temalarıyla kampçılık artık hala geçerli olabilir mi?"	Jan Vieth - Kamp Adventure (ALMANYA)
NBA ve FIBA ortak kamp projesi: Sınır Tanımayan Basketbol	Marin Sedlacek – Sırbistan - Philadelphia 76ers
Dünyayı birleştiren bir yol: Kamp	Gwynn Powell Clemson Üniversitesi (ABD) - Nazlı Özçelik Önsel – Geleceğin Yıldızları (TR)
Kampın Gücü	Bruce Netherwood - South Shore YMCA ve Outdoor Eğitimi (ABD)
Ruhların Şifahanesi: Manevi Kültürün Merkezi Olarak Kütüphane	Bronislava F. Yadvorskaya – Camp Orlyonok (RUSYA)
Kampçılarınızda ve Personelinizde Yaratıcılık Kıvılcımını Tutuşturmak	Charlie Murphy - Partners for Youth Empowerment (ABD)
Yaratıcı İfade: Barışa ve Huzura Giden Yol	Gwynn Wansbrough - Partners for Youth Empowerment (ABD)
Özel Kamplarla Resmi Kurumlar Arasındaki Örnek İşbirliği Modeli	Valery Dolgikh - Kamp New Generation (RUSYA)

OTURUMLAR	
Operasyon (Program Geliştirme, İnovasyon, Planlama, Hizmeti Hedefe Ulaştırma)	
Kamptan Aslanlar Geçiyor!?	Philip Lilienthal - Global Camps Africa (GÜNEY AFRİKA)
Kurumsal Kamplar Alanında Gerçek Bir Başarı Hikayesi	Gonzalo Veloz - Grup CDT (VENEUZELA)
Uluslararası Tasarım ile Kapsamlı Eğitim ve Yaşam Programları Geliştirme	Maree Feutrill - YMCA Kamp Manyung (AVUSTRALYA)
Engelli Bireylerin Kamp Programlarına Katılımını En Üst Noktaya Çıkarma Yolları	Tatsuya Kanayama – Japonya Kamplar Birliği (JAPONYA) Maree Feutrill - YMCA Camp Manyung (AVUSTRALYA)
Kamp alanlarında ‘Yaşayarak Öğrenme Merkezi’ ve ‘Macera Parkları’	M. Yavuz Durmuş – Türkiye
Gelecek Nesilleri Kamp ile Birleştirmek	Tom Toomey, YSEL Kampı Direktörü, American Councils – (ABD)
İnsan Kaynakları (İşe Alım, Eğitim, Gözetim, Kariyer Fırsatları)	
İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Bir Dönem	Angeliki Moutafi – Groupama Greece (YUNANİSTAN)
İsmet Barutçugil - RCBA & Door Danışmanlık (TÜRKİYE)	İsmet Barutçugil - RCBA & Door Danışmanlık (TÜRKİYE)
Kampçı İletişimine Yardımcı Basit Aktiviteler	Mark Collard – Playmeo (AVUSTRALYA)
Hastalıkları Olan Çocuklar İçin Hem Tedavi Edici Hem de Eğitici/Geliştirici Bir Rekreasyon Programı Planlamak ve Uygulamak	Caroline Stott – Camp Barretstown (İRLANDA)
Kampların Çocukların Bireysel Gelişimindeki Rolü	Andrey Danilkov - Novosibirsk Eyalet Pedagoji Üniversitesi (RUSYA)
Bilimsel Araştırmalar (Akademik Çalışmalar, Sektörel Raporlar, Sosyal Ve Çevresel Etki Analizleri)	
1. Oturum: Kuzey Amerika ve Asya’da Yapılan Kampçılık Araştırmalarının Değerlendirilmesi	
ICC Nairamdal’da araştırma tarihi, Moğolistan	Tulshig Tuvshin, Ph.D.
Amerika Birleşik Devletleri’de popüler araştırma akımları	Karla Henderson, Ph.D.
2. Oturum: Duygusal Zindelik ve Sağlık için Yapıcı Kamp Ortamları	
Okul dışı programların üniversite öğrencilerinin zihinsel yapısına etkileri	Kenya Kumagai, Ph.D.
Yaz kamplarında esneklik: Pilot çalışma sonuçları	Stephen Fine, Ph.D.
3. Oturum: Gençlerin Gelişimi için Pozitif Dış Mekan Olarak Kamplar	
Doğa odaklı dış mekanlarda konfor alanları yaratmak	Joy James, Ph.D.
Kamp Planlaması ve Uygulamasında Gençlere Sorumluluk Vermenin Etkileri	Marianne Bird, Ph.D.
4. Oturum: Kamp-Aile İlişkisi ve Ebeveynlerin Kampa Bakışı	
Ailelerin kamptan dönen çocuklardaki değişimleri algılamaları	Stephen Fine, Ph.D. (Troy Glover, Ph.D. yerine)
Kanserli çocuklara özel yapılan kampların aileler ve çocuklar için önemini anlamak	Catherine Laing, Ph.D.
5. Oturum: Uluslararası Kampçılık için Global Pratikler	
Yaz kampları ve global vatandaşlığın gelişmesi	Deb Bialeschki, Ph.D. & Stephen Fine, Ph.D.
Ülke genelinde kamp direktörleri modelinden sürdürülebilir pratikler üzerine bir ön çalışma	Joy James, Ph.D. (Erik Rabinowitz, P.hD. Yerine)

EK 11: Osmaniye Aslantaş Kampı fotoğraflar

Kampa kayıt anı ve Odalara yerleştirme

Kampın Açılış Seronomisi

El sanatları istasyonu

Matrak istasyonu

Okçuluk İstasyonu

Dağ Bisikleti İstasyonu

Paintball İstasyonu

Tiyatro İstasyonu

Empati İstasyonu

Mini Golf İstasyonu

Halk Oyunları İstasyonu

Osmaniye Fıstık Fabrikası gezisi

Tarihi ve kültürel Geziler

Gaziantep Hayvanat Bahçesi Gezisi

Halı Dokuma Tarihçesi ve Motiflerin Anlamları

Grup Toplantıları

Yemekhane Nöbeti

Sportif Turnuvalar

Sportif Turnuvalar

Gece Eglenceleri

ÖZGEÇMİŞ

Adı	MELİKE	Soyadı	ESENTAŞ
Doğum Yeri	ALİAĞA	Doğum Tarihi	05.08.1985
Uyruğu	T.C.	Tel	
E-Mail	melike.esentas@windowslive.com		

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Doktora / Uzmanlık	Celal Bayar Üniversitesi	2015
Yüksek Lisans	Celal Bayar Üniversitesi	2012
Lisans	Celal Bayar Üniversitesi	2009
Lise	Y.D.A Aliğa Süper Lise	2003

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre
Araştırma Görevlisi	Batman Üniversitesi	2013-
Program Sorumlusu	Gençlik ve Spor Bakanlığı	2012-
Gençlik Kampı Lideri	Gençlik ve Spor Bakanlığı	2010-2012
Manisa GHSM	Gençlik Lideri	2011-2012

A.ULUSLARARASI DERGİLERDE YAYINLANAN MAKALELER

- 1) **ESENTAŞ Melike**, GÜRER Burak, GÖRAL Mehmet. “Investigating Physical Education Teachers’ Communication Skills” Niğde University Journal of Physical Education And Sport Sciences Vol 8, No 3, 2014, ISSN 1307-6477
- 2) GÜRER Burak, YILDIZ M. Emin, **ESENTAŞ Melike**. “ Spor Aktiviteleri İle İlkokul

Öğretmenlerinin Mesleki İş Doyumu Üzerine Bir Araştırma” Asos Journal The Journal of Academic Social Science, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 7, Aralık 2014, s. 556-565, [Doi Number:http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.453](http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.453)

3) GÜZEL P., **ESENTAŞ M.**, ÖZBEY S., ÇELEBİ M., “The Opinions of Camp Program and Leader of Female Students in the Ministry of Youth and Sports Youth Camps” Tojras the online Journal of Recreation and Sport ISSN:2146-9598.

4) Burak GÜRER, Zühal KILINÇ, H. Murat ŞAHİN, **Melike ESENTAŞ.** “İşitme Ve Bedensel Engelli Sporcuların Stres Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenler Yönünden İncelenmesi”,Asos Journal The Journal of Academic Social Science, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 2/1, Haziran 2014, s. 352-359. [Doi Number :http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.186](http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.186)

B. BİLDİRİLER

1. **ESENTAŞ Melike**, GÜZEL Pınar, ÖZBEY Selhan. “Assessment Of Nature Camp Activities Of The Ministry Of Youth And Sports As A Youth Activity”, 13. Spor Bilimleri Kongresi, syf. 190 Konya, 7-9.11.2014.
2. GÜRER Burak, YILDIZ M. Emin, **ESENTAŞ Melike.** “An Investigation On Sports Activities And Teachers’ Job Satisfaction: Batman Province Sample”, 13. Spor Bilimleri Kongresi, Konya, 2014.
3. Burak GÜRER, Zühal KILINÇ, H. Murat ŞAHİN, **Melike ESENTAŞ.** “İşitme Ve Bedensel Engelli Sporcuların Stres Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenler Yönünden İncelenmesi”, II. Uluslararası Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Kongresi, Batman, 2014

4. Pınar GÜZEL, Hülya ÜNLÜ, Selhan ÖZBEY, **Melike ESENTAŞ**. “Gönüllülük ve Uluslararası Spor Organizasyonları: XVII. Akdeniz Oyunları”, II.Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Kuşadası, Aydın,2013.
5. GÜZEL P., **ESENTAŞ M.**, ÖZBEY S., ÇELEBİ M., “GSB, Gençlik Kamplarına Katılan Kız Öğrencilerin Kamp Programı ve Lider ile ilgili Görüşleri”, II. Uluslararası Herkes İçin Spor ve Spor Turizmi Kongresi, Antalya, 2012
6. **ESENTAŞ M.**, ÖZBEY S., “Bir serbest zaman etkinliği olarak; Gençlik ve Spor Bakanlığınca uygulanan gençlik kampları programları”, 12. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Denizli, 2012

C. EDİTÖRLÜK

- ŞAHİN H. Murat, TAŞKIN Halil, AKTAŞ, Samet, **ESENTAŞ Melike**, ŞAHİN, Figen 2. Uluslararası Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Kongresi Özet Kitabı, 2-4 Mayıs 2014